Harc a nemzetközi kommunista mozgalom egységéért

HARC
A NEMZETKÖZI KOMMUNISTA MOZGALOM EGYSÉGÉÉRT

KOSSUTH KÖNYVKIADÓ
1964

Felelős kiadó a Kossuth Konyvkiadó igazgatója
A borito Gorog Julia munkája
Műszaki vezető: Szécsi Andor
Műszaki szerkeszto: Vertes Jenő
Megjelent 1964. IV. 25-én, 20 000 példányban. Terjedelme: 7,2 (A/5) ív
PL — 125 — K — 6465
64 1717/2 — Zrínyi Nyomda, Budapest. Felelos vezető: Bolgár Imre igazgató

más testvérpártok építő javaslatait, s újabb, még alantasabb és ádázabb hadjáratot indított pártunk és országunk s minden marxista—leninista ellen.

Csupán a Renmin Ribao, 1963 novembere óta, 200-nál több szovjetellenes cikket és egyéb anyagot közölt. A Renmin Ribao és a Hongqi február 4-i szerkesztőségi cikke volt a leggátlástalanabb. Ebben a két szerkesztőségi cikkben kísérletet tettek arra, hogy megindokolják a nemzetközi kommunista mozgalom szakadásának elkerülhetetlenségét. A kínai vezetők nem riadnak vissza pártunk és a szovjet nép leggátlástalanabb gyanúsítgatásától sem, s már nem átallanak olyan vad koholmányt is terjeszteni, hogy az SZKP „összeesküdött az imperializmussal" és elárulja a szocialista forradalom ügyét.

A KKP vezetői ki akarnak irtani a kínai munkások, parasztok és értelmiség tudatából minden jó érzést, amelyet ezek szovjet testvéreik iránt táplálnak. Az államközi kapcsolatok elemi szabályait megszegve, fokozzák az ellenséges, szovjetellenes propagandát. A pekingi rádió adásai az utóbbi időben tele vannak rágalmazó koholmányokkal, szovjetellenes kirohanásokkal. Kínai részről szakadár aknamunkát fejtenek ki a marxista—leninista testvérpártok ellen, s felhasználják erre a különféle renegátokat és pártütőket, a trockistákat, s a forradalom ügyének más árulóit.

A kínai küldöttek szakadár tevékenységet folytatnak a nemzetközi tömegszervezetekben is, hogy gyengítsék ezeknek a népek antiimperialista, antikolonialista és békeharcára gyakorolt befolyását.

A kínai vezetők erőnek erejével el akarják fogadtatni a testvérpártokkal saját nézetüket, amely szerint egyedül a KKP vezetőségének külön irányvonala a helyes, a nemzetközi kommunista mozgalom közösen kidolgozott irányvonala pedig téves.

Pártunk ilyen körülmények között kötelességének tartja, hogy erélyesen védelmére keljen a marxista—leninista elvek tisztaságának, a nemzetközi kommunista mozgalom fő irányvonalának. Ha tovább hallgatnánk, az nem lenne hasznos, hanem csak kezére játszana a kínai vezetőknek, akik a nemzetközi kommunista mozgalom sorainak bomlasztására törekednek, s gyengíteni akarják a nemzetközi kommunista mozgalomnak az imperializmusellenes harcban fő forradalmi erőként betöltött szerepét.

Az SZKP Központi Bizottsága februári plénumán megvitatta M. A. Szuszlov elvtársnak, az elnökség tagjának, a KB titkárának beszámolóját, s határozatot hozott arra vonatkozóan, hogy le kell leplezni a kínai vezetőség antileninista nézeteit és szakadár tevékenységét. A tervezett intézkedésekről a kommunista mozgalom

belső viszonyainak normáival összhangban tanácskozott a testvérpártokkal, amelyek részéről megértésre és támogatásra talált.

A megbeszélések során az egyik testvérpárt vezetői kifejezték azt az óhajukat, hogy az SZKP Központi Bizottsága ideiglenesen halassza el a plénum anyagainak közlését, mivel ők elhatározták, hogy még egy kísérletet tesznek a nyilvános polémia megszüntetésének elérésére. Pekingben azonban elutasították ennek a testvérpártnak a kezdeményezését. A KKP vezetői egész tevékenységükkel megmutatták, hogy egyáltalán nem szándékoznak megszüntetni a polémiát, sőt fokozni akarják az SZKP és más marxista—leninista pártok ellen folytatott támadásaikat.

A KKP vezetői csak három hónap múlva válaszoltak az SZKP KB 1963. november 29-i levelére, de a KKP KB 1964. február 29-i levele is lényegében elutasította az SZKP KB valamennyi építő javaslatát, így a nyílt vita megszüntetésére tett javaslatot is.

Az SZKP Központi Bizottsága március 7-én újabb levéllel fordult a KKP Központi Bizottságához, s újra javasolta a polémia megszüntetését, intézkedéseket javasolt, amelyek végrehajtása esetén összeforrna a kommunista világmozgalom a marxizmus—leninizmus elvi alapján.

Az SZKP Központi Bizottsága javasolta, hogy 1964 májusában találkozzanak az SZKP és KKP küldöttségei; indítványozta, hogy 1964 júniusában-júliusában üljenek össze az 1960. évi moszkvai értekezlet előkészítésében részt vett szövegező bizottság tagjai, 1964 őszén pedig üljön össze valamennyi testvérpárt értekezlete.

E levél után a kínai vezetők nemhogy felhagytak volna a polémiával, hanem még csak elkeseredettebben fokozták azt.

Március közepétől a kínai sajtó számottevően fokozta ellenséges kampányát, amely az SZKP és a Szovjetunió ellen, s mindazon testvéri ország és párt ellen irányul, amely elutasítja a KKP vezetőinek „külön vonalát". E kampány hevességét jelezte a Renmin Ribao és a Hongqi március 31-i szerkesztőségi cikke, amely az első sortól az utolsóig a legdurvábban sértegeti pártunkat és az egész szovjet népet, nyíltan revízió alá veszi a marxizmus—leninizmus alapelveit. A cikk olyan hangnemben íródott, amely elvtársak között elképzelhetetlen. Ez a cikk véglegesen megmutatta, hogy a KKP vezetői minden határt túlléptek a kommunista világmozgalom elleni politikai harcukban, s az SZKP-t, a Szovjetuniót választották támadásaik fő célpontjául.

A kínai vezetőség fokozta szakadár tevékenységét is. A legutóbb Algírban lezajlott afro-ázsiai szolidaritási értekezleten a kínai megbízottak rosszindulatú vádaskodásba kezdtek a Szovjetunió ellen. Peking nyilvánvaló áldásával több kapitalista ország-

ban aktivizálódtak a kommunista pártok ellen fellépő szakadár, újtrockista csoportok.

A KKP vezetői, amikor a szocializmusért vívott harctól teljesen idegen külön politikai céljaikat követik, semmilyen eszköztől sem undorodnak, képmutató játékot űznek a kommunista világmozgalom egységével kapcsolatos fontos kérdésekből. A szakadás fenyegetésével zsarolják a marxista—leninista pártokat, kiaknázzák a kommunisták természetes egységtörekvését, hogy így próbálják megkötni a kommunista pártok kezét, így akadályozzák meg őket a KKP vezetői eszmei hitehagyásának és szakadár tevékenységének a leleplezésében.

Ezért döntött úgy az SZKP Központi Bizottsága, hogy közzéteszi a februári teljes ülés anyagait, amelyekben bírálja a kínai vezetőség antileninista állásfoglalását és szakadár tevékenységét. Ezt megkövetelik annak a harcnak az érdekei, amely a marxi—lenini forradalmi elmélet tisztaságáért, a nemzetközi kommunista mozgalomnak a moszkvai értekezletek nyilatkozataiban kifejezett irányvonaláért folyik.

A nemzetközi kommunista mozgalom egységéért határozottan és szívósan kell harcolni, úgy, ahogy a nagy Lenin harcolt. Lenin lankadatlanul küzdött a legkülönbözőbb opportunisták ellen, a revizionisták, a dogmatikusok, a trockisták és a „balos forradalmi frázishősök" ellen.

Hiven a marxizmus—leninizmus elveihez, pártunk továbbra is kész keresni a nehézségek áthidalásának útját, hogy megszűnjék a kínai vezetők nézeteltérése az SZKP-val és a többi testvérpárttal. Pártunk, annak Hruscsov elvtárs vezette központi bizottsága, mint eddig is, ezután is mindent megtesz a nemzetközi kommunista mozgalom egységének megszilárdításáért, a békéért, a demokráciáért, a nemzeti függetlenségért és a szocializmusért síkraszálló összes erők tömörítéséért. Pártunk teljesíti kötelességét abban a nagy küzdelemben, amely a közös forradalmi marxista—leninista eszmék diadaláért folyik.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának harca a nemzetközi kommunista mozgalom egységéért

M. A. Szuszlov előadói beszéde az SZKP Központi Bizottságának 1964. február 14-i plénumán

Elvtársak!

Az SZKP Központi Bizottságának plénuma megvitatta a mezőgazdaság fejlesztésének mélyreható kérdéseit, amelyek igen fontosak hazánk, a szovjet nép számára. A plénum a központi bizottság, az egész párt, az egész szovjet nép teljes egységének légkörében ülésezik. Határozatai széles távlatokat nyitnak a szovjet gazdaság, nagy lehetőségeket tárnak fel a szocialista mezőgazdaság szakadatlan fellendülése, hazánk termelőerőinek felvirágoztatása, a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának megteremtése és a szovjet emberek anyagi és szellemi szükségleteinek minél teljesebb kielégítése előtt.

Pártunk fáradhatatlanul gondoskodik az ország gazdaságának fejlesztéséről, s ezzel az egész világ dolgozói iránti nemzetközi kötelességét teljesíti. Minél jelentősebbek a mi gazdasági sikereink, minél jobb a szovjet nép élete, annál nagyobb a világ első szocialista államának tekintélye, annál vonzóbbak a szocializmus és a kommunizmus eszméi. A szovjet nép fáradhatatlan munkával segíti a szocialista világrendszer megszilárdítását, növekvő segítségét és támogatást ad minden népnek, amely a társadalmi és nemzeti felszabadulásért, az imperializmus és a kolonializmus ellen harcol.

A földkerekség valamennyi kontinensére kiterjedő forradalmi folyamat tovább fejlődik és tovább mélyül. Újabb sikereket értünk el a szocialista világrendszer fejlődésében. Erősödik a munkásmozgalom a tőkés országokban. Terjed az ázsiai, afrikai és latin-amerikai népek nemzeti-felszabadító harca. Mind határozottabban megnyilvánul a szocializmus és a béke erőinek fölénye az imperializmus és a háború erőivel szemben. A szocialista világrendszer és minden békeszerető erő egyesített erőfeszítésével sikerült elérni a nemzetközi feszültség bizonyos enyhülését, sikerült újabb fontos lépéseket tenni a béke megszilárdítása felé, sikerült meghiúsítani a legagresszívabb imperialista köröknek

azokat a kísérleteit, hogy nukleáris háborút robbantsanak ki. A világfejlődés egész menete teljesen igazolja a nemzetközi kommunista mozgalom számára a testvéri pártok 1957. és 1960. évi értekezletén kidolgozott általános irányvonal helyességét, az SZKP XX. és XXII. kongresszusán elfogadott, s az SZKP lenini programjában foglalt tételek életerejét.

A szocialista országok, az egész kommunista világmozgalom sikerei kétségbevonhatatlanok. Sikereink azonban még jelentősebbek lehetnének, ha nem volnának azok a súlyos nehézségek, amelyek a szocialista táborban és a kommunista mozgalomban a Kínai Kommunista Párt vezetőinek szakadár tevékenységével kapcsolatban keletkeztek.

A Kínai Kommunista Párt vezetőinek az SZKP-val és más marxista—leninista pártokkal való nézeteltéréseiről a központi bizottság tagjai ismételten tájékoztatást kaptak. Az SZKP elnöksége mégis szükségesnek találta, hogy újra felvesse ezt a kérdést a plénumon, mert a kínai vezetők még tovább mentek frakciós tevékenységükben, ezzel előidézték azt a közvetlen veszélyt, hogy a kommunista világmozgalomban szakadás következik be.

Ha végig elemezzük a Kínai Kommunista Párt vezetőségének nézeteiben és tevékenységében tapasztalható változást az 1960. évi moszkvai értekezlettől kezdve, akkor láthatjuk, hogy a kínai vezetők ezekben az években nem arra törekedtek, hogy megszüntessék, hanem arra, hogy kiélezzék a keletkezett nézeteltéréseket. A kommunista világmozgalom egyes taktikai elveinek revíziójával kezdték, s aztán lépésről lépésre elmélyítették az SZKP-val és más testvérpártokkal való nézeteltéréseiket korunk legfontosabb problémáira vonatkozólag, végül a kommunista világmozgalom általános irányvonalával szembeállították a maguk külön irányvonalát, amelyben a nagyhatalmi sovinizmus és a kispolgári kalandorság álláspontjáról felülvizsgálják a nyilatkozatok alaptételeit.

A kínai vezetőség eltorzítja és lényegében elveti azokat az új értékeléseket és következtetéseket, amelyeket a testvérpártok kollektív erőfeszítések eredményeképpen a marxizmus—leninizmus elveinek korunk feltételeihez való alkotó alkalmazásának alapján kidolgoztak; ezek a szocialista világrendszer szerepére, a szocializmus és a kommunizmus építésének útjaira, a világháború megakadályozásának lehetőségére, a különböző társadalmi rendszerű országok békés együttélésére, a személyi kultusz ideológiája

és gyakorlata elleni harc szükségességére, a kapitalista és a kolonializmustól megszabadult országokban a szocializmusba való átmenet formáira vonatkoznak.

Ténylegesen elutasítják a kommunista és munkáspártok közösen kidolgozott nyilatkozatait, s a Kínai Kommunista Párt vezetői ugyanakkor a testvéri pártoknak javasolják a maguk „25 pontját", amelyeknek igazi értelme lényegében a következő: tagadják a szocialista világrendszernek a világfejlődés menetére gyakorolt mindjobban növekvő befolyását; lebecsülik a tőkés országok munkásosztályának harcát; szembeállítják a nemzeti felszabadító mozgalmat a szocialista világrendszerrel és a nemzetközi munkásmozgalommal; kalandorság a külpolitikában és a „hidegháború" helyzetének fenntartása; szektásság és puccsizmus a forradalom kérdésében; a személyi kultuszra jellemző, a kommunista mozgalom által elítélt módszerek védelme és fenntartása; a frakciós harc igazolása a kommunista mozgalomban.

A kínai vezetők ilyenformán vitáikat a kommunista mozgalommal olyan szintre emelték, hogy ezek ténylegesen minden fontos kérdésben nézeteltérésekké fejlődtek.

A plénum részvevői tudják, hogy az SZKP Központi Bizottsága ismételten kezdeményező volt, s arra törekedett, hogy megteremtse a feltételeket a keletkezett nézeteltérések megszüntetésére, a Kínai Kommunista Párt, illetve az SZKP és más pártok közötti kapcsolatok normalizálására.

Mi, akárcsak más marxista—leninista pártok is, ismételten azzal a javaslattal fordultunk a Kínai Kommunista Párt vezetőségéhez, hogy szüntessük meg a nyilvános vitát. Ilyen javaslatot tett N. Sz. Hruscsov elvtárs 1963. október 25-én elmondott beszédében, majd az SZKP Központi Bizottsága 1963 november végén a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságához levelet intézett, amelyben több intézkedést javasolt a nézeteltérések megszüntetése, a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság között a gazdasági, tudományos-műszaki és kulturális együttműködés erősítése végett. Az SZKP Központi Bizottsága ebben a levelében ismét javasolta a nyílt vita megszüntetését. Önök tudják, elvtársak, hogy a szovjet sajtó e javaslattal összhangban a legutóbbi hónapokban tartózkodott bármiféle vitaanyag közzétételétől.

Milyen magatartást tanúsítottak e lépésekkel szemben a kínai vezetők? Nacionalista gőgjétől elvakultan a kínai vezetőség nem hallgatta meg a testvérpártok véleményét és felhívását. Elutasította kezdeményezésünket, s a nyílt politikai harc útjára lépett a marxista—leninista pártok által közösen kidolgozott irányvonallal szemben.

A Kínai Népköztársaság sajtója szakadatlanul közöl olyan anyagokat, amelyek a legdurvább támadásokat tartalmazzák az

SZKP és más marxista—leninista pártok ellen. Csupán 1963. október 25-e után a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának lapjában, a Renmin Ribao című lapban több mint 200 ilyen jellegű anyag jelent meg. A kínai szervezetek rágalmazó cikkeket küldenek szét a világ minden tájára, rádión sugározzák szét ezeket különféle idegen nyelveken, s eközben sok szovjetellenes cikket több tucatszor is közölnek. Bármily különös is, a kínai lakosság befolyásolása a Szovjetunióval és az SZKP-val szembeni ellenségesség szellemében most már a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága tevékenységének szinte legfőbb oldalává vált. Hatalmas propagandaapparátus foglalkozik most főként olyan anyagok előkészítésével, amelyeknek az a céljuk, hogy befeketítsék az SZKP-t és a Szovjetuniót.

Általános irányzatát és az SZKP, valamint más marxista—leninista pártok ellen irányuló támadásainak fékevesztettségét tekintve a kínai propaganda mindinkább egy szintre kerül a reakciós imperialista körök szovjetellenes, kommunistaellenes szerveivel.

Nézzük például az SZKP Központi Bizottságának 1963. július 14-i nyílt levelére adott úgynevezett válaszok sorozatának egyik cikkét, amelyet a Renmin Ribao és a Vörös Zászló február 4-én tett közzé. Ez az egész cikk, címétől — „Az SZKP vezetői korunk legnagyobb szakadárjai" — kezdve szennyes szovjetellenes támadásokból áll és rágalmakat tartalmaz az SZKP Központi Bizottsága és vezetősége ellen. Semmi köze sincs a kommunisták közötti kapcsolatok elemi normáihoz, és sérti egész pártunkat, az egész szovjet népet. A cikk olyan agyrémszerű állításokat tartalmaz, hogy pártunk „az amerikai imperializmussal, a világreakcióval, a renegát Tito-klikkel és jobboldali szociáldemokratákkal összeesküdve harcot vív a testvéri szocialista országok, a testvéri pártok, az összes marxisták—leninisták és a világ forradalmi népei ellen!"

A kínai propaganda alapvető támadásait nemrég még az SZKP külpolitikai irányvonala ellen irányította. Ma azonban már nyílt támadásokat intéz belpolitikánk ellen is. A Kínai Kommunista Párt vezetősége azon erőlködik, hogy bármi áron is minden kérdésben diszkreditálja az SZKP XX. kongresszusának irányvonalát, tévesnek nyilvánítsa a sztálini személyi kultusz ellen vívott harcot és befeketítse az SZKP programját.

A kínai vezetők felélesztik a trockisták egykori fogásait és módszereit, s azzal próbálkoznak, hogy a szovjet népet, a szovjet kommunistákat szembeállítsák a párt, az ország vezetőivel. Odáig fajult a dolog, hogy a kínai sajtó és rádió felhívja a szovjet embereket: harcoljanak pártunk központi bizottsága és a szovjet kormány ellen.

Mi ez? Harc a marxizmus—leninizmus „tisztaságáért"? Nem, ez a kommunista pártok kölcsönös viszonyát szabályozó elemi normák legteljesebb elutasítása. A kínai vezetők elutasítják a szocialista országok kapcsolataira vonatkozó marxista—leninista elveket és áttérnek a nyílt szovjetellenesség álláspontjára.

A KKP vezetői már nem szorítkoznak ideológiai akciókra. Az ideológiai nézeteltéréseket átvitték az államközi kapcsolatokra, a szocialista országok és a kommunista pártok gyakorlati politikájának szférájába. A szocialista közösség egységének és összeforrottságának gyengítésére törekednek, s mindenféle mesterkedéshez és cselfogáshoz folyamodnak, hogy bomlasszák a gazdasági és a politikai kapcsolatokat a szocialista országok között, zavarják nemzetközi akcióikat. Az utóbbi időben hevesen fokozták szakadár aknamunkájukat a kommunista világmozgalomban. Peking ma már kétségtelenül a kommunista pártok megosztására, a marxizmus—leninizmussal szemben ellenséges frakciók és csoportok létrehozására törekszik.

Ilyen helyzet alakult ki, elvtársak, a kommunista mozgalomban a KKP vezetőségének szakadár akciói következtében.

A kínai vezetők, hogy leplezzék letérésüket a marxizmus—leninizmus álláspontjáról, az utóbbi időben fokozottan manőverezgetnek, álcázzák céljaikat és terveiket, únos-úntalan „forradalmiságukról", „bátorságukról", „határozottságukról" stb. beszélnek. De mennél előbbre haladnak a fejlemények, s mennél hisztérikusabb a kínai propaganda hangneme, annál világosabban kitűnik, hogy a kínai vezetőség igazi terveinek semmi köze sincs a marxizmus—leninizmushoz, a világszocializmus érdekeihez. Mind világosabban látszik, hogy a KKP vezetősége az ultraforradalmi frázisok és jelszavak álarca alatt ádáz támadást indított a világszocializmus vívmányai ellen, s nem az imperialistákra, hanem elsősorban az SZKP-ra, s más marxista—leninista pártokra összpontosítja a fő tüzet.

Igaz, a kínai vezetők most is sokat beszélnek arról, hogy a szocialista közösség egységére és összeforrottságára törekednek. De tetteik teljesen eltérnek szavaiktól.

Egységről szavalnak, de minden akciójuknak egészen más célja van. Céljuk az, hogy bomlasszák és megosszák a szocialista tábort, aláássák a szocialista közösség népeit összeforrasztó és egyesítő eszmei alapokat és szervezeti-politikai elveket. A „kínaiasított" szocializmust, a kalandor bel- és külpolitikai irányvonalat, a személyi kultusz ideológiáját és gyakorlatát akarják ráerőltetni a szocialista országokra.

A kínai vezetők unos-untalan azt állítják, hogy „erősíteni" akarják a nemzetközi kommunista mozgalmat, meg akarják „tisztítani" a „modern revizionizmustól" és „új alapon" akarják egy-

beforrasztani. De a KKP vezetőségének igazi célja az, hogy a különféle politikai pártütőket — a kommunizmus renegátjait, az anarchistákat, a trockistákat stb. — felhasználva, felbomlassza a kommunisták egységes frontját, s a kommunista mozgalom ellensúlyaként összetákolja a kínabarát frakciók és csoportosulások tömbjét és saját befolyásának rendelje alá a kommunista pártokat.

A kínai vezetők arról szavalnak, hogy ők a nemzeti felszabadító mozgalom legmegbízhatóbb, kipróbált barátai. De aki elhiszi nekik ezt, az mélységesen csalódni fog. A KKP vezetősége azt tervezi, hogy rákényszeríti Ázsia, Afrika és Latin-Amerika népeire saját kalandorkoncepcióit és módszereit, faji alapon szembeállítja egymással a népeket, s felbomlasztja a nemzeti felszabadító mozgalom és a munkásmozgalom szövetségét. Ez pedig a gyakorlatban csak bomlasztaná és gyengítené a nemzeti felszabadító mozgalmat.

A kínai vezetők az utóbbi időben azt hangoztatják, hogy a béke őszinte hívei, s következetesen harcolnak a különböző társadalmi-gazdasági rendszerű államok békés egymás mellett éléséért. De ki hiszi el nekik ezt? A karibi válság napjaiban elfoglalt provokációs álláspontjukkal, a moszkvai atomcsendszerződés aláírásának megtagadásával, s azzal, hogy állandóan rágalmazzák és megpróbálják befeketíteni a Szovjetunió békepolitikáját, az egész világ előtt elárulták, hogy nem szándékoznak harcolni a nemzetközi feszültség enyhítéséért, s kalandorpolitikájuk megfelelő hátteréül fenn akarják tartani a „hidegháború" helyzetét.

A KKP Központi Bizottságának vezetői szíves-örömest szónokolnak a világforradalom érdekeiről, a népek felszabadító harcáról, de ezzel csak álcázni akarják magukat a világközvélemény, a kommunisták előtt, leplezni akarják fő stratégiai irányvonalukat, amely a kommunista és a nemzeti felszabadító mozgalmat bármi áron alá akarja rendelni a kínai vezetőség nagyhatalmi, szűkkeblű, egoista érdekeinek. A kínai vezetők ezért szegik meg durván a proletár internacionalizmus elveit Ezért szabják át és ferdítik el a marxista—leninista tanítást is. Ezért veszik fel fegyverzetükbe a kispolgári nacionalizmus legrosszabb hagyományait, a leglelkiismeretlenebb demagógiát és rágalmazást.

Tekintettel a KKP vezetőinek szakadár álláspontjára, s a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom bomlasztására tett fokozódó erőfeszítéseire, múlhatatlanul szükséges most mélyebben megvizsgálni, honnan ered a kínai teoretikusok eltévelyedése, s milyen következményekkel járhat a KKP vezetőinek szakadár tevékenysége.

I. Két felfogás a szocialista világrendszer szerepéről

A második világháború óta a világban végbement gyökeres változások elsősorban a szocialista világrendszer keletkezésével és fejlődésével függnek össze. A szocialista közösség országai a jelenkorban a fő védőbástyái minden forradalmi erőnek, s a világbéke megbízható támaszai. Korunk fő tartalma s a világméretű osztályharc magva a világszocializmus és a világimperializmus harca.

Volt idő, amikor a kínai vezetők egyetértettek ezzel a fontos marxista—leninista tétellel. De az utóbbi időben a KKP vezetősége a szocialista rendszerrel és a kapitalista országok munkásmozgalmával szembeállítja a nemzeti felszabadító mozgalmat, ezt nyilvánítja az antiimperialista harc fő erejének, s aláaknázza a jelenkor forradalmi erőinek egységét. A KKP Központi Bizottsága 1963. június 14-i levelében kereken kijelentette, hogy a mai világ ellentmondásainak központját, „a világforradalom viharainak fő övezetét Ázsia, Afrika és Latin-Amerika kiterjedt körzetei alkotják".

A Renmin Ribao és a Vörös Zászló 1963. október 22-i szerkesztőségi cikkében ez áll: „Ma az ázsiai, az afrikai és a latinamerikai nemzeti felszabadító forradalom a legfontosabb erő, amely közvetlen csapást mér az imperializmusra."

Ez a munkásosztály történelmi szerepéről szóló marxista tanítás nyilvánvaló revideálása, a fejlett tőkésországok munkásmozgalmának lebecsülése. Ami pedig a szocialista világrendszert illeti, a kínai teoretikusok annak csupán az elnyomott nemzetek és népek forradalmának támogatásához és fejlődéséhez szükséges „támaszpont" szerepét szánják. Mondani sem kell, hogy ez az álláspont csak kárt okozhat mind a szocialista rendszernek, mind a nemzeti felszabadító mozgalomnak, mind a nemzetközi proletármozgalom nagy ügyének.

A kínai teoretikusok nézetei szerint a szocialista világrendszer nem gyakorol mind döntőbb befolyást a világfejlődés egész menetére, sőt, még csak önálló szerepet sem játszik a tömegek antiimperialista forradalmi harcában.

A szocialista világrendszer szerepének és jelentőségének ilyesfajta felfogása nem áll összhangban a világ tényleges erőviszonyaival, s merőben ellentétes a testvérpártok 1960. évi Nyilatkozatának következtetéseivel.

A lenini gondolat az, hogy a jelenkori világfejlődés alapja a szocializmus és a kapitalizmus ellentmondása. Lenin ezt írta: „A népek kölcsönös viszonyát, az államok egész világrendszerét az imperialista nemzetek kis csoportjának a szovjet mozgalom, a Szovjet-Oroszország vezette szovjet államok ellen folytatott harca

határozza meg. Ha ezt szem elől tévesztjük, akkor egyetlen nemzeti vagy gyarmati kérdést sem tudunk helyesen felvetni, még ha a világ legtávolabbi zugáról is van szó. A kommunista pártok csakis ebből az álláspontból kiindulva vethetik fel és oldhatják meg helyesen a politikai kérdéseket, mind a civilizált, mind az elmaradt országokban".*

A szovjet hatalom első éveiben íródtak ezek a szavak. Korunkban, amikor már nem egy szocialista állam, hanem hatalmas szocialista tábor létezik, ennek a tábornak „a népek kölcsönös viszonyára", „az államok egész világrendszerére", s végső soron a világforradalmi folyamatra gyakorolt befolyása hallatlanul megnőtt.

A marxisták—leninisták óriási jelentőséget tulajdonítanak a nemzeti felszabadító mozgalomnak, mindamellett véleményük szerint a jelenkorban az emberi társadalom történelmi fejlődésének fő tartalmát, fő irányát és fő sajátosságait a szocialista világrendszer, a társadalom szocialista átalakításáért, az imperializmus ellen harcoló erők határozzák meg. Ezen a hadszíntéren összpontosulnak a legszervezettebb osztályerők, elsősorban a munkásosztálynak a jelenkori társadalom élenjáró osztályának alapvető tömegei; márpedig, mint tanítómestereink, Marx, Engels és Lenin hangoztatták, a kapitalizmus sírásója éppen ez az osztály.

A világforradalmi folyamatban a szocialista országok játszszák a fő szerepet.

Ez először is abban nyilvánul meg, hogy a szocialista országok munkásosztálya, ezeknek az országoknak a dolgozói sikeresen oldják meg a társadalmi problémákat, létrehozzák azt az elnyomástól és kizsákmányolástól mentes új társadalmat, amelyért a népek forradalmi harcukat vívják. A szocialista országok a szocializmus és a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtésével egyik csapást a másik után mérik az imperializmusra a társadalmi tevékenység döntő területén, az anyagi termelés szférájában. Amikor a kapitalista országokban a munkások és a parasztok látják a szocialista államok gazdasági építési sikereit, dolgozóink életszínvonalának emelkedését, a szocialista demokrácia fejlődését, a tömegek részvételét az államigazgatásban, gyakorlatilag győződnek meg arról, hogy csak a szocializmus vágányain haladva lehet kielégíteni a dolgozó nép alapvető szükségleteit. Mindez forradalmasítja a tömegeket, előmozdítja, hogy a tömegek bekapcsolódjanak a kapitalista rendszer ellen, a társadalmi és nemzeti felszabadulásért vívott tevékeny harcba.

Másodszor ez abban nyilvánul meg, hogy a szocialista államok növekvő mértékben töltik be az imperializmus agresszív el-

* Lenin Művei 31. köt. 216. old. (oroszul).

lenforradalmi terveivel közvetlenül szembehelyezkedő erő szerepét. Most, amikor a Szovjetunió és az egész szocialista közösség hatalma megbénítja a nemzetközi reakció és agresszió fő erőit, a gyarmati országok dolgozó tömegeinek és népeinek a legkedvezőbb lehetőségeik vannak ahhoz, hogy harcoljanak az imperializmus és a belföldi reakció ellen. Aki figyelemmel kísérte a nemzetközi események fejlődését a háború utáni években, annak látnia kellett, hogy a legszorosabb összefüggés áll fenn a tőkésországokban vívott forradalmi harc sikerei, a nemzeti felszabadító mozgalom győzelmei és a szocialista világrendszer hatalmának növekedése között.

A kapitalizmus fölötti világméretű győzelmet csak a szocialista világrendszer, a munkásmozgalom, s a nemzeti szabadságharcok közös erőfeszítésével lehet kivívni. Ezeknek az erőknek mindegyike kiveszi a részét az imperializmus elleni harcból. De látnunk kell, hogy a világpolitika és az egész társadalmi fejlődés központi tényezője a szocialista világrendszer harca az imperializmus ellen.

A marxisták—leninisták nem kételkedhetnek abban, hogy a szocialista világrendszer elsőrendű, döntő szerepet játszik és kell is hogy játsszék az új társadalmi rend világméretű győzelmében. A szocialista országok történelmi küldetését meghatározzák a társadalmi fejlődés objektív törvényei, s az a vitathatatlan tény, hogy azok az országok, amelyekben győzött a szocializmus, napjainkban nemcsak az összes szocialista, hanem az összes haladó erők élén is járnak, nemcsak a társadalmi fejlődés világítótornyai, amelyek az egész emberiségnek utat mutatnak, hanem hatalmas anyagi erőt is képviselnek, amelyben testet öltenek a marxista—leninista eszmék; erőt, amely hadat visel a kapitalizmus ellen, és vereséget mér rá az emberi tevékenység döntő fontosságú övezetében: az anyagi termelés területén.

Minden tény azt mutatja: a szocializmus országainak lehetőségük nyílik arra, hogy rövid történelmi szakaszon belül túlszárnyalják a kapitalista országokat gazdaságilag is. Ne felejtsük el, hogy a szocialista országokban az ipari termelés volumene 1962-ben körülbelül nyolcszorosa volt az 1937. évinek, ugyanakkor, amikor a kapitalista országokban csak 2,6-szeresére emelkedett. A szocialista világrendszer eljutott a kapitalizmussal folytatott gazdasági verseny új határvonalához. 1950-ben a szocialista országok a világ ipari termelésének csak körülbelül egyötödét érték el, napjainkban viszont már több mint egyharmadát.

A szocialista országok kommunistáinak nemzetközi kötelessége jól és eredményesen építeni az új társadalmat, fejleszteni a gazdaságot, erősíteni a honvédelmet, eggyé forrasztani a szocialista tábort, s elérni, hogy a szocializmus eszméinek gyakorlati

megvalósulása azokat napról napra mind vonzóbbá tegye a világ dolgozóinak szemében. Napjainkban a szocializmus érdemeit nem kizárólag elméleti munkák alapján ítélik meg, hanem elsősorban tetteink nyomán abból, hogy a kommunisták gyakorlatilag megoldják az új társadalom építésének feladatait. A feladatok jó megoldása hatalmas támogatása a szocializmusért vívott harcnak a többi országban. Ha viszont rosszul oldjuk meg őket, az kárt okoz ennek a harcnak.

Hogyan vélekedik a KKP vezetősége Leninnek arról a következtetéséről, hogy a szocializmus országai gazdasági sikereikkel gyakorolják a legnagyobb hatást a világforradalom fejlődésére? Vajon híve-e a békés gazdasági versenynek?

A KKP vezetősége elferdíti a kérdés lényegét. Azt igyekszik bizonygatni: a gazdasági verseny azt jelenti, hogy „az elnyomott népeknek és nemzeteknek nincs szükségük harcra, nincs szükségük forradalomra...", hogy „nyugodtan várhatnak, megvárhatják, hogy a Szovjetunió a termelés és az anyagi jólét terén túlszárnyalja a legfejlettebb kapitalista országot..."

Pedig egyetlen marxistának—leninistának sem jut eszébe azt állítani, hogy a békés gazdasági verseny „pótolhatja a különböző országok népeinek szabadságharcát", hogy a szocializmus győzelme a gazdasági versenyben a kapitalizmus „automatikus" csődjét jelenti, s mentesíti a népeket attól, hogy feltétlenül osztályharcot és nemzeti szabadságharcot vívjanak. Pekingből ilyesfajta koholmányokat terjesztenek, egyenesen azért, hogy befeketítsék a két rendszer gazdasági versenyének eszméjét. A marxisták—leninisták pedig éppen abban látják a szocializmus gazdasági győzelmeinek forradalmasító jelentőségét, hogy ezek ösztönző hatással vannak a dolgozók osztályharcára, s az utóbbiakat a szocializmus tudatos harcosaivá teszik. A békés gazdasági verseny nem kárhoztatja passzív várakozásra a tömegeket, hanem ellenkezőleg, felébreszti forradalmi aktivitásukat. Ezt jól tudják az imperialisták, akik félnek a szocialista országok sikereitől, s igyekeznek akadályozni azok előrehaladását.

Mint látják, elvtársak, a békés gazdasági verseny lényegében nem csupán gazdasági kérdés. Mély politikai értelme van: a kapitalizmust gazdaságilag legyőzni annyit jelent, mint jelentősen megkönnyíteni az összes forradalmi erők harcát az imperializmus ellen. Ez pedig már politikai kérdés.

Pártunk a Szovjetunió és az egész szocialista közösség gazdasági és honvédelmi erejének megszilárdításában, s a forradalmi folyamatra gyakorolt hatásának fokozásában látja fő feladatát. A továbbiakban is tántoríthatatlanul és következetesen érvényesítjük azt az irányvonalat, amelynek célja az SZKP programjának végrehajtása, a legigazságosabb társadalmi rendszer, a kommunizmus felépítése. A kommunizmus felépítése a szovjet nép leg-

jelentősebb hozzájárulása nemzetközi kötelességének teljesítéséhez. Ezt az utat a nagy Lenin mutatta nekünk és soha senki sem térítheti le bennünket Lenin útjáról.

A szocialista országoknak — ahhoz, hogy győzzenek a kapitalizmussal folytatott gazdasági versenyben —, jól ki kell használniuk a szocializmus előnyeit, mind az egyes országokon belül, mind a szocialista világrendszer keretében. Gyakorlatilag ez a szocialista országok politikai és kölcsönösen előnyös gazdasági kapcsolatainak széles körű fejlesztését, s kulturális, valamint tudományos és technikai együttműködésük megszilárdítását jelenti. Pontosan ebben az irányban fejlődött és fejlődik az SZKP és a többi testvérpárt tevékenysége.

Ezzel szemben a kínai vezetőség az utóbbi években megmutatta, hogy nem érdekli a szocialista világrendszer egységének megszilárdítása. A Kínai Népköztársaság nemcsak hogy nem hangolta össze tevékenységét a szocialista közösség többi országával, hanem nemzetközi síkon nyílt harcot folytat a szocialista országok összeegyeztetett irányvonala ellen. A kínai vezetőség nyíltan megrendítette a szocialista közösség pilléreit; összezsugorította gazdasági kapcsolatait a szocialista országokkal, különösen a KGST-országokkal, és elsősorban a Szovjetunióval. A KNK külkereskedelmi forgalma a KGST-országokkal 1962-ben az 1959. évinek 35,7 százaléka, 1963-ban pedig alig 20 százaléka volt.

A kínai vezetők propagandájukban leplezetlenül igyekeztek rontani a KGST-országok közötti gazdasági kapcsolatok hitelén, ami nyilvánvalóan megfelel szakadár céljaiknak. Nem riadtak vissza az imperialista propaganda hazugságainak és rágalmainak felhasználásától sem, hogy összeveszítsék egymással a szocialista országok népeit. Amint a burzsoá sajtóban megjelenik valamilyen koholmány a Szovjetunióról, vagy más szocialista országról, a kínai propaganda azonnal átveszi a rágalmat.

Amikor a szocialista országok kommunista pártjai felszámolták a személyi kultusz következményeit, lehetővé tették a testvérországok kapcsolatainak a proletárnemzetköziség lenini elve alapján történő megszilárdítását. Jólismert dolog, hogy minden szocialista ország függetlenségének és szuverenitásának megerősödése elengedhetetlen feltétele az egész szocialista rendszer együttes fejlődésének. Enélkül lehetetlen a nemzetek valóban önkéntes és tartós szövetsége. A testvérpártok úgy fogadták az SZKP XX. kongresszusának vonalát, mint a szocialista országok kapcsolatai további fejlődésének egyedül helyes, lenini irányzatát.

Ez az irányzat azonban nem tetszik a kínai vezetőknek. Minden jel arra mutat, hogy úgy szeretnének parancsolgatni a szocialista közösségben, mint saját hitbizományukban, rákényszerítve más országokra saját akaratukat és diktálva azokat a feltételeket,

amelyekkel saját kényük-kedvük szerint beengedhetnék, vagy „kiközösíthetnék" a szocializmusból az egyes pártokat és népeket.

Vegyük csak példaképpen a KKP vezetőségének Jugoszláviához fűződő viszonyát. Még 1955—56-ban a kínai vezetőség nagyra értékelte a JSZNK-ban folyó szocialista építőmunka sikereit. A Renmin Ribao 1957 őszén a kínai—jugoszláv barátságról szóló cikkében így írt: „Országaink népei a szocializmus útján haladnak előre." Ugyanez a lap kijelentette: „. . . Jugoszlávia nagy sikereket ért el a szocializmus építésében." Kínában tehát mindössze 5—6 évvel ezelőtt így értékelték a jugoszláviai társadalmi és politikai rendszer jellegét. Ma, ugyancsak Kínában, egészen másként beszélnek és írnak Jugoszláviáról. Ugyanez a Renmin Ribao ma azt állítja, hogy Jugoszláviában „burzsoá diktatúra áll fenn, mégpedig nemcsak hogy fennáll, hanem a legbarbárabb fasiszta diktatúra jellegét ölti", hogy Jugoszlávia „az amerikai imperializmus ellenforradalmi különítménye".

Felvetődik a kérdés: hát mi is történt Jugoszláviában? Miféle tények, az ország társadalmi, gazdasági vagy politikai életének miféle reális folyamatai jogosítják fel a kínai teoretikusokat arra, hogy ilyen élesen megváltoztassák saját értékeléseiket? Ilyen tények, ilyen folyamatok nem voltak és ma sincsenek. Ha valaki nem szubjektív nézetekből, hanem az objektív tényekből, a marxi—lenini tanításból indul ki, akkor nem tagadhatja, hogy Jugoszlávia szocialista ország, s a szocializmus állásai Jugoszláviában erősödnek. Hiszen míg 1958-ban a jugoszláv iparban a szocialista szektor 100 százalékot, a mezőgazdaságban 6 és a kereskedelemben 97 százalékot tett ki, úgy ma, tehát több évvel az után, hogy a kínai sajtó dicsérte a jugoszláviai szocialista építőmunka sikereit, a szocialista szektor a jugoszláv iparban változatlanul 100 százalékot, a mezőgazdaságban nem 6, hanem már 15 százalékot, a kereskedelemben pedig nem 97, hanem már 100 százalékot tesz ki. Mindezek a tények azt mutatják, hogy Jugoszlávia gazdasága egy szocialista állam gazdaságaként fejlődik.

Ha a fehéret nem nevezzük feketének, és tárgyilagosan szemléljük a tényeket, akkor lehetetlen nem észrevenni, hogy a nemzetközi küzdőtéren Jugoszlávia a többi szocialista állammal együtt síkraszáll a békéért és a békés együttélésért, az általános és teljes leszerelésért, a nukleáris fegyverek megtiltásáért, a Kínai Népköztársaság ENSZ-beli törvényes jogainak helyreállításáért stb.

Vajon miért hunyják be szemüket a kínai vezetők e jelenségek láttán? Miért sértegetik ma a hős jugoszláv népet, miért nevezik fasisztáknak ezt az országot? Többször tettük fel ezt a kérdést a kínai vezetőknek, de sohasem kaptunk tőlük bármennyire is elgondolkoztató magyarázatot.

A kínai vezetők arra hivatkoznak, hogy a testvérpártok 1960.

évi nyilatkozata rámutat: a JKSZ hibái miatt veszélybe kerültek a jugoszláviai forradalmi vívmányok. Azonban először is már magából a szövegből kiviláglik, hogy a nyilatkozat akkor sem tagadta, hanem éppenséggel állította, hogy Jugoszláviában vannak forradalmi, szocialista vívmányok, másodszor pedig — amint ezt az utóbbi évek megmutatták — a szocializmus állásai Jugoszláviában számottevően megerősödtek, amit, természetesen, csak üdvözölni lehet.

Mi, szovjet kommunisták, amikor arra törekszünk, hogy megjavítsuk Jugoszláviához fűződő kapcsolatainkat és szilárdan meg vagyunk győződve arról, hogy ez megfelel a szocializmus érdekeinek, egyszersmind sohasem rejtjük véka alá azokat az ideológiai nézeteltéréseket, amelyek a kommunista mozgalom és a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége között fennállnak. Ezt nyíltan megmondtuk a jugoszláv elvtársaknak. De mi abból indulunk ki, hogy a nézeteltérések léte semmi esetre sem adhat alapot arra, hogy Jugoszláviát „kiközösítsük" a szocializmusból. Nem szabad önkényesen, szubjektív indulatok alapján, mi több a tények eltorzítása és meghamisítása útján, engedélyezni vagy megtiltani egy népnek a szocializmus építését, márpedig a kínai vezetők éppen ezt próbálják megtenni.

Jugoszlávia példáján különös élességgel látni a kínai vezetőknek azt az igényét, hogy „legfelsőbb döntőbírákká" tolják fel magukat a szocialista országok viszonyában, maguknak vindikálják a jogot, hogy ítélkezzenek, melyik ország szocialista és melyik nem az. Ma — fittyet hányva a tényeknek — „kiátkozták a szocializmusból" Jugoszláviát, holnap a KKP vezetőinek eszükbe jut, hogy ezt más szocialista országokkal is megtegyék. Hát mi köze ennek a szubjektivizmusnak ,ennek az önkénynek a marxizmus—leninizmushoz? Így csak azok cselekedhetnek, akiknek egyáltalán nem drága a szocialista országok egységének és összeforrottságának megszilárdítása.

Vagy talán nézzük — mint példát — az úgynevezett albán kérdést, amelyről a központi bizottság és egész pártunk már többször tájékoztatást kapott. Tudjuk, hogy 1960 elejétől kezdve az Albán Munkapárt vezetősége, anélkül, hogy erre mi bármilyen okot adtunk volna, élesen megváltoztatta politikai vonalvezetését, az SZKP és a többi testvérpárt ellen irányuló ellenséges cselekmények útjára lépett. Az Albán Népköztársaság kormánya lényegileg megszakította politikai, gazdasági és katonai együttműködését a Szovjetunióval és a szocialista országok többségével.

Eleinte nehéz volt megérteni, milyen indokok mozgatták Hodzsa és Shehu szovjetellenes cselekményeit. Azonban mind világosabbá vált, hogy az albán vezetők idegen kottáról énekelnek, szó szerint ismételve azt, amit Pekingben írnak és mondanak.

A kínai—albán cimboraság nem véletlen dolog. Keletkezési forrása a XX. kongresszus lenini irányvonalának ellenzése, a sztálini kultusz következményeinek felszámolásával szembeni ellenséges viszony volt. Akárcsak Kínában, az albán vezetők is azért védelmezik a személyi kultuszt, mert hosszú évekig ők maguk is személyi kultuszt teremtettek, hibás módszerekhez folyamodtak a párt és az ország irányításában.

Az Albán Munkapárt III. kongresszusán 1956-ban az albán vezetők — azon párttagjaik nyomására, akik az SZKP XX. kongresszusa után követelték a személyi kultusz fojtó légkörének megszüntetését és az Albán Munkapártban a párton belüli élet lenini normáinak helyreállítását — kénytelenek voltak nyilvánosan elismerni, hogy az AMP-ben a személyi kultusz „élesen kifejezett formában nyilvánult meg". De az ilyesfajta „beismerések", a személyi kultusz megszüntetésére irányuló ígéretek csak manőverek voltak. Az albán vezetőknek a valóságban eszük ágában sem volt, hogy lemondjanak hibás gyakorlatukról. Ugyanakkor, amikor Hodzsa „önkritikát gyakorolt" a III. kongresszus szószékén, az albán hatóságok börtönbe vetették és deportálták a tiranai pártszervezet kommunista tagjait, akik a városi pártértekezleten bírálták az albán vezetőket a pártélet lenini normáinak megsértése miatt, önkényük, a becsületes kommunisták üldözése miatt.

Hodzsa és Shehu azért harcoltak a XX. kongresszus irányvonala ellen, mert féltették a helyzetüket, mert az Albán Munkapártban a pártélet lenini normáinak megszilárdulása végetvetett volna önkényüknek. Az albán vezetők szovjetellenes útra lépve, súlyos helyzetbe hozták népüket, Albániában olyan nehézségeket teremtettek, amelyek a Szovjetunióval és a többi szocialista országgal való normális együttműködés viszonyai közepette szóba sem jöhettek volna.

A szovjet emberek meg vannak győződve arról, hogy a szovjet—albán kapcsolatokban fennálló jelenlegi nehézségek ellenére — amelyeket az albán vezető réteg politikája okozott — országaink népei együtt haladnak majd a közös cél, a szocializmus és a kommunizmus diadala felé. Ami az SZKP-t illeti, mi, mint azelőtt is, készek vagyunk minden szükséges lépést megtenni ebben az irányban.

Az SZKP egyik legfőbb feladatának tartja, hogy harcoljon a szocialista világrendszer minden eszközzel való megerősítéséért, a minden szocialista országgal való testvéri kapcsolatok fejlesztéséért a teljes egyenjogúság és az önkéntes együttműködés alapján, minden szocialista ország összeforrottságának fokozásáért, az imperialista agresszorok ellen vívott közös harc, az általános béke, a kommunizmus teljes diadala érdekében.

II. A háború, a béke és a forradalom kérdései

Nagy ügyünk sorsa, a népek sorsa döntő mértékben függ a kommunista mozgalomnak a háború, a béke és a forradalom kérdéseiben vallott helyes stratégiai és taktikai irányelveitől. Korunkban különösen fontos számításba venni e kérdések kölcsönös kapcsolatait és összefüggését, mert minden egyes ország forradalmi harcának sikerei az emberiség történetében még soha sem voltak olyan szoros kapcsolatban a nemzetközi helyzet egész alakulásával, a világforradalmi folyamattal, mint most.

A marxista—leninista pártok a békéért vívott következetes harcukat nemcsak úgy tekintik, mint történelmi küldetésük teljesítését az emberiség előtt: megakadályozni a népek kiirtását a termonukleáris háborúban, hanem, mint a szocializmus és kommunizmus sikeres felépítésének, a kapitalista országok proletariátusa forradalmi harca és az imperializmus által elnyomott népek felszabadító mozgalma kibontakozásának igen fontos feltételét is.

A nemzetközi porondon kialakult erőviszonyok sokoldalú elemzése lehetővé tette a kommunista és munkáspártok számára, hogy igen fontos következtetést vonjanak le a világháború elhárításának lehetőségéről még a szocializmus világméretű, teljes győzelme előtt. E pártok ismét hangsúlyozzák, hogy a különböző társadalmi rendszerű államok békés együttélésének lenini elve a szocialista országok külpolitikájának megingathatatlan alapja.

Mint ismeretes, ezeket a tételeket rögzítette az 1957-es és 1960-as moszkvai értekezlet nyilatkozata. Az utóbbi évek tapasztalatai nemcsak hogy nem rendítették meg, hanem ellenkezőleg, teljes mértékben alátámasztották a békés együttélés politikájának létfontosságát. Éppen ennek az egész világon százmilliók által támogatott politikának következetes megvalósításával sikerült a szocialista országoknak meghiúsítaniuk az imperialista reakció fondorlatait a béke ellen. Nem isteni ajándék az, hogy az emberiség ma a béke áldásait élvezi. Reális eredménye ez annak a kitartó harcnak, amelyet a békeszerető erők vívnak a termonukleáris háború kirobbantását célzó kísérletek ellen, továbbá annak, hogy a Szovjetunió és a többi szocialista ország ereje megnövekedett s a békeharc zászlaját magasra emelő, és az egész haladó emberiséget e zászló alatt tömörítő kommunista pártok helyes politikát folytatnak.

A KKP vezetői miután a polémia, majd az SZKP és a többi marxista—leninista párt ellen folytatott politikai harc útjára léptek, különös buzgalommal támadták az SZKP XX. kongresszusának a megállapításait, a testvérpártok moszkvai értekezleteinek a háború, a béke és a forradalom kérdéseiben vallott tételeit. Úgy gondolták, hogy éppen ezen a területen kovácsolhatnak maguknak politikai tőkét, és e cél érdekében „a forradalmi távlat elveszté-

sével", „az imperializmus előtti kapitulációval" vádolták meg az egész kommunista mozgalmat.

A kínai teoretikusok, hogy e szennyes vádak valódiságának legalább valamilyen látszatát adják, egyszerű és korántsem új fogáshoz folyamodnak: mesterségesen elválasztják egymástól egy társadalmi folyamat két jelenségét, a forradalmi mozgalommal szembeállítják a békeharcot; úgy tüntetik fel a dolgot, mintha e rendkívül fontos feladatok kölcsönösen kizárnák egymást. A kínai teoretikusok sémájából az derül ki, hogy aki a békéért és a világháború elhárításáért harcol, az ellene van a forradalomnak, akadályozza a forradalmi harcot.

Nincs szükség különösebb marxista képzettségre annak megértéséhez, hogy a KKP vezetői, akik a dialektika nagy mestereinek szerepére pályáznak, valójában megölték a dialektikát, Lenin szavaival élve a marxizmus „eleven lelkét". A kommunista pártok magasra emelve a békeharc zászlaját, növekvő energiával bontakoztatják ki a proletariátus és a dolgozók osztályharcát és az imperializmus ellen vívott nemzeti felszabadító mozgalmat.

A KKP vezetői, amikor a békés együttélés lenini irányvonala ellen harcolnak és szembehelyezik vele a forradalom háború segítségével való „előrelendítésének" útját, eljutottak addig az állításig, hogy a háború a kapitalizmus és a szocializmus közötti ellentmondások megoldásának elfogadható, sőt lényegében egyedüli eszköze. Semmibe véve az egész kommunista világmozgalom tapasztalatait, abszolutizálják a forradalom Kínában aratott győzelmének útját, örök érvényű igazsággá akarják azt tenni minden ország és minden nép számára. A kínai propaganda — akár helyénvaló az, akár nem — hivatkozik Mao Ce-tungnak a háború és a béke kérdésében tett kijelentéseire, amelyek még a harmincas években a kínai polgárháború időszakában hangzottak el.

Széles körben népszerűsítik például Mao Ce-tung ilyen kijelentéseit: „A háború, amelyet az emberiség döntő többsége vív majd . . . híd lesz és e hídon át az emberiség eljut az új történelmi korba"; „A világot csak puskával lehet átépíteni"; „Mi a háború megszüntetésének hívei vagyunk, nekünk nem kell a háború, de a háborút csak háború útján lehet megszüntetni. Ha azt akarod, hogy ne legyenek puskák, ragadj puskát."

Csaknem három évtized múlt el azóta, hogy elhangzottak ezek a kijelentések. A világon gyökeres változások mentek végbe: kialakult és megnövekedett a szocialista világrendszer hatalmas ereje, tömegméreteket öltött a munkásosztály forradalmi mozgalma, történelmi győzelmeket aratott a nemzeti felszabadító mozgalom. A békeszerető erők szövetsége — mint a kommunista pártok dokumentumai rámutatnak — képes felülkerekedni az imperializmus erőin, képes megakadályozni, hogy az imperializmus kirobbantson egy új világháborút. A háború elhárításának feladata különösen

égető feladattá válik annak következtében, hogy megteremtették a legnagyobb romboló erejű fegyvereket az emberiség történetében, és olyan készleteket halmoztak fel ezekből a fegyverekből, amelyek mérhetetlen szenvedést hozhatnak minden népre.

A kínai vezetők mindezzel nem óhajtanak törődni. Nyilvánvalóan kérkednek esztelenségükkel, s azt állítják, hogy a nukleáris bomba „papírtigris", semmi új elemet nem visz a háború és a béke kérdésének felvetésébe. A legelemibb józan észnek is ellentmondó efféle logika szerint Mao Ce-tung az 1957. évi moszkvai értekezleten megkísérelte bebizonyítani, hogy a szocializmusért vívott háború ügye a termonukleáris világháború nyomán egyenesen nyerni fog. „Föltételezhetjük-e — mondotta —, hány emberi áldozatot követel a jövő háborúja? Lehet, hogy az egész világ 2 milliárd 700 milliónyi lakosságának egyharmadát, vagyis csupán 900 millió embert... Vitatkoztam erről Nehruval. E tekintetben ő borúlátóbb, mint én. Azt mondottam neki, ha az emberiség fele megsemmisül, még megmarad a másik fele, az imperializmus viszont teljesen megsemmisül, s az egész világon csupán szocializmus lesz, s egy fél évszázad, vagy egy évszázad alatt a lakosság ismét megnövekszik, talán felénél többel is."

Még világosabban kifejezésre jut az efféle koncepció az Éljen a leninizmus! című cikkgyűjteményben, amelyet a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága jóváhagyott és propagál. „A győztes nép — olvassuk benne — a leggyorsabb ütemben ezerszer szebb jövendőt teremt magának az elpusztult imperializmus romjain." Az ultraforradalmár frázispufogtatás példája ez, amelyet a teljes politikai felelőtlenség jellemez, s amely különösképpen veszélyes azért, mert olyan emberek képviselik, akik egy nagy szocialista állam kormányrúdjánál állnak.

Ismeretes, hogy Lenin már 1918-ban rámutatott: a világháború, amelyben a technika oly hatalmas vívmányait akkora energiával alkalmazzák emberéletek millióinak tömeges kiirtására, nem csupán hatalmas bűn, „hanem az emberi társadalomnak a létfeltételeit áshatja alá".* Korunkban a rakéta-nukleáris fegyver megteremtése és fejlesztése nyomán ez a veszély még inkább megnövekedett. Hogyan mellőzhetik egyes emberek, ráadásul a kommunista tanítás hívei, ezt a tényt?

A szocialista országoknak nincs szükségük világháborúra, nincs szüksége rá a dolgozó népnek, a világháború nem szolgálhatja a szocializmus győzelmét. Szakértők tökéletesen félreérthetetlen következtetésekre jutnak az új világháború esetleges következményeiről. Linus Pauling, a haladó amerikai tudós például számítási adatokat közöl arról, hogy a nukleáris háború megkezdését követő

* Lenin Művei 27. köt. Szikra 1952. 430. old.

60 napon belül 190 millió amerikai közül 170 millió elpusztul, 15 millió súlyos sérüléseket szenved, s csupán ötmillió marad viszonylag sértetlen. Hasonló lenne a helyzet nyilvánvalóan más olyan területeken is, amelyek közvetlenül belekerülnek a katonai tevékenység szférájába. Ezenkívül számolnunk kell a nukleáris háború olyan későbbi következményeivel is, mint a társadalmi szervezetek széthullása, a legfontosabb ipari központok, a közlekedési és hírközlési eszközök elpusztulása miatt, továbbá a radioaktív mérgezés növekedése. Kijelenthetjük, ha termonukleáris világkonfliktus törne ki, az a legnagyobb tragédia volna az emberiség számára, s természetesen súlyos kárt okozna a kommunizmus ügyének.

Egyetlen olyan párt, amely igazán nagyra becsüli a nép érdekeit, sem teheti meg, hogy ne legyen tudatában annak a felelősségnek, amely az új világháború megelőzéséért vívott harcban reá hárul. Márpedig a kínai vezetők, mint láttuk, egyenesen kérkednek azzal, hogy — állítólag a „forradalom kedvéért" — készek belemenni az emberiség felének pusztulásába. Egyáltalán nem zavarja őket e tekintetben az, hogy a nagy népsűrűségű és a katonai tevékenység központjába kerülő országok veszteségei olyan nagyok lesznek, hogy a szocializmus győzelmének kérdése egész népek számára megszűnik, mert e népek eltűnnek a föld színéről.

Helyénvaló, hogy itt néhány tényre felhívjuk a figyelmet. Amikor egy csehszlovák újságíró Tao Csuval, a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának tagjával beszélgetve, emlékeztette őt arra, hogy Csehszlovákiában, ahol 14 millió ember él, termonukleáris háború esetén elpusztulna az egész nemzet, ezt a választ kapta: „Pusztító háború esetén a szocialista táborhoz tartozó kis országoknak alá kell rendelniük érdekeiket az egész tábor közös érdekeinek." A Kínai Kommunista Párt másik felelős funkcionáriusa szovjet képviselőkkel beszélgetve, azt állította, hogy Togliatti elvtársnak, az Olasz Kommunista Párt főtitkárának nincs igaza, amikor népe sorsáért aggódva, kijelenti, hogy termonukleáris háború esetén egész Olaszország elpusztul. „Hiszen megmaradnak más népek — mondotta ez a kínai funkcionárius —, az imperializmus azonban megsemmisül . . ."

Pekingben avégett, hogy cáfolják a nemzetközi kommunista mozgalomnak a háború megakadályozása lehetőségére vonatkozó következtetését, azt állítják, hogy a békés egymás mellett élés politikájában az SZKP és más testvérpártok abból indulnak ki, hogy az imperializmus természete megváltozott, s minden számításukat „az imperialisták békeszeretetére és humanitására" építik, „kérik és kikönyörgik " tőlük a békét. A Kínai Kommunista Párt vezetői viszont — úgymond — elszánt és kérlelhetetlen harcot vívnak az imperializmus ellen, s leleplezik agresszív lényegét.

Az ilyen durva hamisításokkal és torzításokkal azonban nem

lehet becsapni senkit. Nevetségesek azok a kísérletek, hogy marxistákat—leninistákat holmi pacifistáknak tüntessenek fel. Az 1957. évi nyilatkozat rögziti, hogy amíg fennáll az imperializmus, megmarad az agresszív háborúk talaja is. A kommunista pártok azonban ebből nem azt a következtetést vonták le, hogy a világháború végzetszerűen elkerülhetetlen. Kimutatták, hogy bár az imperializmus természete, ragadozó lényege változatlan marad, az erőviszonyok azonban a világ küzdőterén megváltoztak, megváltozott az imperializmus helye és szerepe a világgazdaságban és a világpolitikában, csökken az a lehetősége, hogy befolyásolja az események menetét. Mindez arra kényszeríti az imperialistákat, hogy a békés egymás mellett élés útját kövessék.

Következésképpen nem arról van szó, hogy az imperialisták „békeszeretők" és „engedékenyebbek" lettek, hanem arról, hogy többé nem tehetik meg, hogy ne számoljanak a szocializmus megnövekedett erejével. Az imperialisták tudják, hogy a Szovjetunió és a szocialista országok félelmetes fegyverrel rendelkeznek, s megsemmisítő módon visszaüthetnek bármely agresszorra. Az imperialisták nem tehetik meg, hogy ne számoljanak a tőkésországok hatalmas munkás- és demokratikus mozgalmaival, a népek nemzeti felszabadító harcának óriási erejével. Osztályellenségeink körében mind világosabbá válik az az igazság, hogy ha az imperialista őrültek világháborút robbantanak ki, akkor a kapitalizmus sorsa az lesz, hogy elsöprik és eltemetik.

A háború megakadályozásának lehetősége (kitörésének veszélye fennmarad, amíg az imperializmus létezik) természetesen nem valósul meg önmagától. Megköveteli, hogy a békeszerető erők a legnagyobb energiával küzdjenek a békéért, a legnagyobb éberséget tanúsítsák ellenségeik kísérleteivel szemben. Óriási mértékben függ ez a szocialista országok politikájától, honvédelmi erejétől, a békés egymás mellett élés lenini elveinek következetes valóra váltásától. A Szovjetunió és más szocialista országok, amelyek szilárdan a testvérpártok nyilatkozatainak alapján állnak, éppen ezt a politikát követik.

De a kínai vezetők hadat üzentek ennek az egyedül ésszerű politikának. Saját külön céljaikból kiindulva igyekeznek befeketíteni a békés egymás mellett élés elvét. El akarják hitetni a népekkel, hogy hiábavaló dolog erőfeszítéseket tenniük a béke fenntartására. Ráadásul a kínai vezetők furcsa módon optimistának nyilvánították ezt a nézetüket.

Az „Éljen a leninizmus!" című cikkgyűjteményben ez áll: „Ameddig nem végzünk az imperialista rendszerrel és a kizsákmányoló osztályokkal, mindig kitörhetnek ilyen vagy amolyan jellegű háborúk." „S hogy az imperialisták végül is kirobbantják-e a háborút, az természetesen nem mitőlünk függ. Nem mi vagyunk az imperialisták vezérkari főnökei." A Szakszervezeti Világszövet-

ség 1960 júniusi pekingi ülésszakán Liu Nin-ji, a KKP Központi Bizottságának tagja kijelentette: „Az imperialisták csak örülnek annak, ha valaki azt állítja, hogy lehetséges a békés egymás mellett élés." A Béke-világtanács 1961 decemberi stockholmi ülésszakán a kínai küldött még határozottabban nyilatkozott: „Magukat csapják be azok, akik azt hiszik, hogy meg lehet egyezni az imperialistákkal és biztosítani lehet a békés egymás mellett élést." Könnyen észrevehetjük ugyanezt az erőltetett és borús refrént: „A háborút nem lehet elhárítani."

A kínai vezetőknek a békés egymás mellett élés politikája ellen tett nyilatkozatai szorosan összefüggnek a leszerelés kérdésében, valamint a szocialista országok és nyugati hatalmak nemzetközi tárgyalásainak kérdésében elfoglalt kínai álláspontjal. A KKP vezetői a leszerelést „illúziónak, megvalósíthatatlan jelszónak" tartják, amely szerintük csak megzavarja a népeket. „Egyesek azt hiszik — jelentette ki például Liu Csang-seng, a KKP KB tagja a Szakszervezeti Világszövetség Főtanácsának 1960. évi pekingi ülésszakán —, hogy az imperializmus fennállása esetén is megvalósíthatók a leszerelési javaslatok. Ez a valósággal ellentétes illúzió . . . A háború és fegyver nélküli világ csak akkor jöhet el, amikor a szocializmus már az egész világon kivívja győzelmét."

Ezekből a nyilatkozatokból könnyen megállapítható, hogy a kínai vezetők el akarják ferdíteni az SZKP és minden marxista—leninista párt világos álláspontját, egyúttal pedig alá akarják ásni a leszerelés politikáját, amely az új világháború elhárításáért és a nemzetközi feszültség csökkentéséért vívott harc fontos feltétele.

Otrombaság azt állítani, hogy pártunknak valamiféle illúziói vannak az imperialista hatalmak háborús politikájával kapcsolatban, vagy pedig azzal kapcsolatban, hogy az imperialisták kívánják az általános és teljes leszerelést. Ameddig fennmarad az imperializmus, a reakciós erők görcsösen bele fognak kapaszkodni a fegyverbe, hogy utolsó eszközként ezzel tartsák fenn uralmukat és felhasználják a háborúkban, ha esetleg sikerül háborúkat kirobbantaniuk. Ez teljesen nyilvánvaló.

De miért jelentené ez azt, hogy a kommunistáknak le kell mondaniuk a leszerelésért folytatott harcról, s el kell ismerniük, hogy a fegyverkezési hajsza és az új világháború elkerülhetetlen? Az effajta passzív álláspont ellentétes volna tanításunk egész forradalmi szellemével s a népek létérdekeivel.

Meggyőződésünk szerint, a dolgozók forradalmi harca, az általános demokratikus mozgalom, a szocializmus növekvő hatalma, s az összes békeszerető erők határozott akciói rákényszeríthetik, s rá kell hogy kényszerítsék az imperialistákat, hogy akaratuk ellenére számoljanak a népek leszerelési követeléseivel. Mi nem vagyunk fatalisták. Hiszünk a néptömegek óriási lehetőségeiben. Engels nem véletlenül szólította fel a kommunistákat már 70 évvel

ezelőtt, amikor még a világon osztatlanul uralkodott a kapitalizmus, arra, hogy harcoljanak a leszerelésért.

„Immár 25 éve egész Európa eddig példa nélkül álló mértékben fegyverkezik. Mindegyik nagyhatalom igyekszik túlszárnyalni a másikat a katonai erő és a háborús előkészületek tekintetében. Németország, Franciaország és Oroszország minden erejét megfeszítve igyekszik túltenni egymáson" — írta Engels „Leszerelhet-e Európa?" című cikkében. „Nem ostobaság ilyen körülmények között leszerelésről beszélni?" — kérdezte, s így válaszolt: „Állítom, hogy lehetséges a *leszerelés, s egyúttal a béke biztosítása.*"*

Lám, így vetette fel a kérdést Engels! Már akkor meglátta a háború ellen megmozduló nagy társadalmi erőket. Hogyan lehet hát „megvalósíthatatlan illúzióként" beszélni a leszerelésről ma, amikor az egész haladó emberiség síkraszáll a leszerelésért, s a béke erőit hathatósan támogatják a szocialista országok?

A kommunista pártok számára a „fegyver és háború nélküli világ" jelszava hatásos eszköz arra, hogy összefogják és tevékeny harcra sorakoztassák fel a néptömegeket az imperializmus megrögzötten militarista körei ellen. Ez a jelszó minden ember számára érthető, attól függetlenül, hogy melyik ember milyen politikai nézeteket vall. A leszerelés a fegyverkezési hajsza megszüntetését, s következésképpen az adóterhek enyhülését is jelenti. Ennélfogva megfelel a legszélesebb rétegek létérdekeinek. A kommunistákon kívül több más társadalmi erő is tevékenyen támogatja és propagálja ezt a jelszót. Miért mondanánk le róla mi, kommunisták? Hát nem világos, hogy ebben az esetben gyengülne a kommunistáknak a néptömegekre gyakorolt befolyása, s ezzel a reakció kezére játszanánk?!

Hát valóban annyira naivak a kínai vezetők, hogy nem értik, hová vezet furcsa logikájuk, mekkora hatalmas felelősséget kell viselniük a világ népei előtt ezekért az eszeveszett, a legsúlyosabb következményekkel terhes nézeteikért?

A kínai vezetők nem elégednek meg azzal, hogy ők maguk negatív álláspontra helyezkednek a nemzetközi politika oly létfontosságú kérdéseiben, mint a leszerelés, a termonukleáris fegyverkísérletek megszüntetése, a nemzetközi feszültség enyhítése, de azzal is megpróbálkoznak, hogy megbénítsák a Szovjetunió és a világháborús veszedelem ellen küzdő többi szocialista ország erőfeszítéseit.

A tények azt mutatják, hogy a KNK kormánya a nemzetközi porondon nemegyszer olyan erőként lépett fel, amely keresztezi a szocialista országok békeszerető külpolitikáját, dezorganizálja a közös háborúellenes arcvonalat. Nemegyszer megtörtént már, hogy amikor kiéleződött a világhelyzet és különösen nagy szükség volt

* Marx—Engels Művei II. kiadás 22. köt. 387. old. (oroszul)

a szocialista országok, minden békeszerető erő akcióegységére, a kínai vezetők hirtelen aktivizálódtak. De ki ellen? A Szovjetunió és a többi szocialista ország ellen, amelyek a feszültség enyhítéséért szálltak síkra. Ugyancsak feltűnt, hogy minden alkalommal, amikor sikerült normalizálni a helyzetet és elkerülni a katonai konfliktust, Pekingben nem tudták leplezni ingerültségüket és bosszúságukat. Így történt például a karib-tengeri válság idején. A KKP vezetősége semmit sem tett azért, hogy hozzájáruljon a háborús világkonfliktus elhárításához és tevékenyen segítse a forradalmi Kubát. Semmivel sem támogatta a Varsói Szerződés tagországainak az imperialista agresszió esetére tett védelmi intézkedéseit, egy szava sem volt arról, hogy ha az Egyesült Államok megtámadná Kubát, Kína közösen lépne fel a többi szocialista országgal. Minden jel arra mutatott, hogy akkor, amikor a Szovjetunió készen állt teljes erejét latba vetni a kubai forradalom védelmére, a kínai vezetők a maguk számára igyekeztek hasznot húzni a karib-tengeri térségben támadt válságból.

Hiszen tény az, hogy a Kínai Népköztársaság kormánya éppen a karibi válság kellős közepén fokozta a kínai—indiai határon kialakult fegyveres konfliktust. Akárhogy is próbálják a kínai vezetők utólag igazolni akkori magatartásukat, nem térhetnek ki a felelősség elől: tetteikkel lényegében az imperializmus szélsőségesen reakciós köreit segítették, s ezzel csak súlyosbították az amúgy is bonyolult és veszélyes világhelyzetet.

A kínai—indiai konfliktus olyan himalájai határterületek hovatartozásának kérdésével kapcsolatban keletkezett, amelyek miatt Kína és India között sok évszázadon át semmiféle összeütközés nem történt. Ha már azonban ez a kérdés egyáltalán felvetődött, mindent meg kellett volna tenni azért, hogy békés úton, tárgyalások útján rendezzék. A Szovjetunió kormánya nemegyszer szót emelt e határvita ilyen rendezése mellett. A Himalája térségében azonban hadműveletek kezdődtek. E konfliktus káros következményei ma már teljes mértékben világossá váltak. Az összetűzés nagy szolgálatot tett az imperializmus erőinek, súlyos kárt okozott a nemzeti felszabadító mozgalomnak, India haladó erőinek, az imperialistaellenes harc egész frontjának. Az imperialisták és híveik, amikor saját céljaikra aknázzák ki a kínai—indiai konfliktust, alá akarják ásni a fiatal nemzeti államoknak a szocialista országokba vetett bizalmát, szeretnék bevonni Indiát a katonai tömbökbe, megerősíteni a szélsőséges reakció pozícióit Indiában.

A kínai vezetőség engedte, hogy nagyon megromoljék a viszony Indiával, amely — mint ismeretes — nem vesz részt katonai csoportosulásokban, s ugyanakkor lényegileg tömböt alakított Pakisztánnal, a SEATO és a CENTO katonai szövetségek tagállamával, holott ezek a szövetségek Ázsia népeinek békéjét és biz-

tonságát fenyegetik. Így hát tény az, hogy a kínai vezetők sutba dobták minden „forradalmi" frázisukat, és a valóságban olyan álláspontra helyezkedtek, amelyet nehéz lenne összeegyeztetni a szocialista közösség országainak az imperialista tömbök iránti elvi álláspontjával.

Bizony eléggé furcsa módon válogatják meg a kínai vezetők barátaikat és szövetségeseiket! Kérdezzük: hogyan lehet sarat dobálni a szocialista országokra, a kommunista pártokra, és ugyanakkor az egész világ előtt hízelegve hajbókolni a pakisztáni reakciós rendszer színe előtt? Ezt egyszerűen nem lehet felérni ésszel.

Vagy talán elhiheti bárki is, hogy a Pakisztánhoz való közeledést az ázsiai népek imperialistaellenes forradalmi harca diktálja, amelyről úgy zajonganak a kínai vezetők?

Teljesen érthető, hogy a KKP vezetőinek a háború és béke kérdésében vallott, veszélyes, kalandor jellegű nézetei és tételei, amelyeket rá akarnak kényszeríteni a testvérpártokra, határozott visszautasításban részesültek a nemzetközi kommunista mozgalom, a haladó világközvélemény részéről.

Nemcsak a marxisták, a leninisták, de a szocializmus és a béke barátai általában aggodalommal jegyezték meg, hogy a Pekingből harsogó „harcias" prédikációk a világháborúnak mint a társadalmi konfliktusok megoldási módjának egyenes igazolásával, sőt dicsőítésével határosak.

Amikor a kínai vezetők 1963. július 31-én hisztérikusan támadták a moszkvai atomcsendszerződést, s így egy társaságba keveredtek az imperializmus legagresszívabb köreivel, még inkább leleplezték magukat, mint a békéért, a különböző társadalmi rendszerű államok békés együttéléséért folyó küzdelem ellenfeleit. Az ellenség örült ennek, a barátok pedig kénytelenek voltak ezt elítélni.

A kínai vezetők megértették, hogy elvetették a sulykot. Hogy kijussanak ebből a helyzetből, elkezdték — ahogy mondani szokás — 180 fokos fordulattal folytatni propagandájukat. Az utóbbi időben Penkingből hirtelen-váratlan „békeszerető" nyilatkozatok áradata zúdult, a kínai kormány képviselői pedig sietnek olyan okmányokat aláírni, amelyekben a békeharcról, a békés együttélés politikája iránti hűségről van szó. Pontosan ilyen jellegű Csou En-laj több nyilatkozata, amelyet az afrikai és ázsiai országokban tett utazása közben mondott el.

„A világháborút lehetetlen elhárítani" — mondották félreérthetetlenül Pekingben még tegnap. Ma ugyanott azt magyarázzák, hogy éppenséggel a KKP vezetőié a háború elhárításának lehetőségéről szóló tétel szerzői érdeme. Tegnap még becsmérelték a békés együttélést, ma már úgy állítják be magukat, mintha egyetlen és legbuzgóbb harcosai lennének. Tegnap azt magyarázták, hogy a leszerelés a népek becsapása, ma pedig olyan közle-

ményeket írnak alá, amelyekben vállalják, hogy harcolni fognak *a* leszerelésért.

Ezt a fordulatot csak üdvözölni lehetne, ha annak jelei mutatkoznának, hogy a KKP vezetősége valóban felismeri tévedéseit, és helyes álláspontra helyezkedik. Sajnos minden jel arra mutat, hogy a kínai vezetők céljai és szándékai nem változtak. „Békeszeretetük" nem más, mint a világközvélemény által visszautasított és elítélt valódi nézeteik képmutató leplezése. Lehetetlen észre nem venni, hogy a Pekingből ma mézédesen csurgó „békeszeretet" kiáltó ellentétben van a KNK kormányának valódi tetteivel és konkrét politikájával.

A KKP vezetőségének nyilvánvalóan kalandor álláspontja megmutatkozik az atomfegyver kérdésében elfoglalt nézeteiben. Ismeretes, hogy a KNK vezetői kitartóan követelték: a Szovjetunió adjon nekik atombombát. Kifejezésre juttatták rendkívüli sértődöttségüket, hogy hazánk nem adta át nekik az atomfegyver mintapéldányait.

Az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány már megmagyarázta, miért nem tartja célszerűnek, hogy segítséget nyújtson Kínának az atomfegyver előállításához. Ez okvetlenül ellenkező visszahatást váltana ki az imperialista táborhoz tartozó országok, nevezetesen Nyugat-Németország és Japán atomfelfegyverzésében. Ezek, mint gazdasági, tudományos és műszaki tekintetben fejlettebb országok, kétségkívül több bomba gyártására lennének képesek, mint Kína, és gyorsabban megteremtenék atompotenciáljukat, hiszen ezekben az országokban különösen erősek a revánsvágyó irányzatok. A múltban éppen ezek voltak a háborús fenyegetés és a militarizmus legfőbb központjai.

A Szovjetunió atomfegyvere szilárd biztosítéka nemcsak hazánk, hanem az egész szocialista tábor, s így Kína védelmének is. Ezt a KNK vezetői is jól tudják. Ennek ellenére mindenáron igyekeztek atomfegyverhez jutni. Jellemző ebben a tekintetben az a nyilatkozat, amelyet Csen Ji, a KKP Politikai Bizottságának tagja és a KNK helyettes miniszterelnöke 1963 októberében a japán újságíróknak adott. Arról szólva, hogy Kína mindenáron elkészíti saját atomfegyverét, Csen Ji kijelentette — mint azt a japán sajtó közölte is —, hogy Kínának ehhez esetleg több évre lesz szüksége és még többre ahhoz, hogy megkezdje a bombák sorozatgyártását. Kína azonban — mondotta — a legtökéletesebb fegyvereket fogja előállítani, akkor is, ha nadrág nélkül marad.

A kínai kormány képviselője néhány nappal később a Renmin Ribaóban megjelent nyilatkozatában kijelentette, hogy Kína akkor is ragaszkodik ehhez az irányvonalhoz, „ha a kínai népnek száz év alatt sem sikerül az atombombát megalkotnia . . ."

Így hát kiderült, hogy az atomfegyver, amelyet a kínai vezetők „papírtigrisnek" neveznek, hőn óhajtott céljaik közé tartozik.

A KKP vezetői dührohamukban addig a kijelentésig mentek el, hogy az atomháború kirobbantásának fenyegetése nem az imperializmustól ered, hanem a „mai revizionistáktól", ami átlátszó célzás a Szovjetunióra és más szocialista országokra. Liu Sao-csi, a KNK elnöke Phenjanban 1963. szeptember 18-án elhangzott beszédében azt mondotta: „Az imperializmus általában nem használta fel önkényesen az atomfegyvert és ilyesmit nem is merészel tenni." Ezután arra a vad kijelentésre ragadtatta magát, hogy a Szovjetunió „az imperialistákkal egyetértésben" „monopolizálta az atomfegyvert" és „atomzsarolást szervez a szocialista országok népeivel és az egész világ forradalmi népeivel szemben". „Ha »a mai revizionisták« — kiáltott fel patetikusan — elmennek odáig, hogy elsőnek alkalmazzák az atomfegyvert és ezzel atom-világháborút provokálnak ki, azt az egész világ népei a legkeményebben elítélik."

Liu Sao-csi meghatóan gondoskodik arról, nehogy véletlenül valakinek eszébe jusson az imperialistákat gyanúsítani az atomháború kirobbantásának a szándékával. Mit ér ezek után a KKP vezetőségének képmutató felhívása arra, hogy „tartsuk magunkat az osztályszemlélethez", „különböztessük meg barátainkat ellenségeinktől" és „harcoljunk az amerikai imperializmus, mint a béke legfőbb ellensége ellen?" Feltétlenül vissza kell gondolnunk a burzsoá diplomácia alattomos szabályára, amelyet Palmerston így fejezett ki: „Nincsenek örök szövetségeseink és örök ellenségeink; nem örök más, mint az érdekeink." Ebből látható, milyen csekély jelentőséget tulajdonítanak a kínai vezetők saját kijelentéseiknek az imperializmus agresszív természetéről, s arról, hogy ők kérlelhetetlenek az osztályellenséggel szemben.

Rá kell mutatnunk arra is, hogy milyen szakadék van a kínai vezetők szavai és tettei között. A szocialista országoknak a kapitalista világ országaival fenntartott kapcsolatairól van szó. A kínai vezetők itt is kétféle mértékkel mérnek: az egyikkel a Szovjetunió és a többi szocialista ország politikáját mérik, a másikkal Kína külpolitikáját. Köztudomású, hogy milyen élesen negatív visszahatást keltett a kínai vezetők körében a Szovjetunió és a többi szocialista ország törekvése a gazdasági és más kapcsolatok rendezésére és javítására a kapitalista országokkal, köztük az Egyesült Államokkal. Önkéntelenül felvetődik a kérdés, hogy miért vált ki ilyen ellenhatást a kínai kormányból a két atomnagyhatalom — a Szovjetunió és az Egyesült Államok — kapcsolatainak rendezése, amikor pedig sok tekintetben ezektől függ a nemzetközi feszültség enyhülése? A kínai vezetők jobb ügyhöz méltó kitartással igyekeznek megakadályozni a szovjet—amerikai viszony javulását, s azt úgy állítják be, mint „összeesküvést az imperialistákkal". A KNK kormánya ugyanakkor lázas igyekezettel próbál kapcsolatot teremteni Angliával, Franciaországgal, Japánnal, Nyu-

gat-Németországgal és Olaszországgal. Mindebből nyilvánvaló, nem mondott le arról, hogy megjavítsa kapcsolatait az Egyesült Államokkal, de mindeddig nem tartja ehhez megfelelőnek a feltételeket.

Még soha nem járt Pekingben annyi vállalkozó, politikus és államférfi a kapitalista államokból, mint ma. A KNK képviselői tárgyalnak velük, s megegyezéseket kötnek kereskedelemről, kölcsönről, tudományos és műszaki segítségről, sőt még politikai kérdésekről is.

Talán a KKP vezetőinek szemére akarjuk vetni ezt a tevékenységet? Magától értetődik, hogy nem. Ez normális dolog, amely szervesen hozzátartozik a békés együttélés politikájához. Minden szocialista országnak elkerülhetetlenül akad dolga a burzsoá országok embereivel, s köztük nemcsak barátainkkal, hanem a vezető imperialista körök képviselőivel is. A lényeg azonban az, hogy a kínai vezetők úgy vélik, amikor ők ilyen tevékenységet folytatnak, az az igazi „forradalmárok" politikája. Ha más szocialista országok teszik ugyanazt, akkor az állítólag „revizionizmus" és „árulás".

De menthetetlenül kudarcot vallanak a békés külpolitikánk megrágalmazására irányuló kísérletek. Pártunk tovább küzd a termonukleáris világháború elhárításáért, a tartós nemzetközi békéért, s kitartóan igyekszik megvalósítani a különböző társadalmi rendszerű országok békés együttélésének lenini politikáját. Lenin azt mondotta, hogy a mi békepolitikánkat helyesli a föld lakosságának túlnyomó többsége. A béke a szocializmus megszilárdulását szolgálja. Békére áhítoznak minden ország és minden földrész dolgozói. A Szovjetunió Kommunista Pártja kivívta magának a béke zászlóvivőjének megérdemelt hírnevét, s ehhez a zászlóhoz mindörökre hű marad.

Az élet igazolta, hogy a békéért, a demokráciáért, a nemzeti függetlenségért és a szocializmusért vívott harcnak a moszkvai értekezleten kidolgozott programja olyan program, amely szoros kapcsolatot teremtve a munkásosztály legközelebbi és végső céljaiért vívott küzdelem között, biztosítja a világforradalom ügyének előrehaladását.

Ugyanakkor a Kínai Kommunista Párt vezetőinek elméleti platformja és főként gyakorlati tevékenysége nem mozdítja elő a világ forradalmi folyamatának fejlődését, hanem ellenkezőleg, újabb nehézségeket gördít a békét és társadalmi haladást óhajtó népek évszázados vágyainak megvalósítása elé.

Ostobaság szembeállítani a békéért, a különböző társadalmi rendszerű államok békés együttéléséért folytatott harcot a tőkésországokban élő munkásosztály forradalmi osztályharcával és a népek nemzeti felszabadító küzdelmével. A marxisták—leninisták számára nem létezik és nem is létezhet ilyen dilemma: vagy békeharc, vagy forradalmi harc. Mind a két harc kölcsönösen össze-

függ egymással, és végeredményben az imperializmus ellen irányul. A békéért vívott harc annak a harcnak egyik rendkívül fontos formája, amelyet a népek vívnak az imperializmus ellen, az imperialisták által előkészített új háborúk ellen, az imperialistáknak a gyarmati országokban folytatott agresszív lépései ellen, idegen országok területén levő katonai támaszpontjai ellen, a fegyverkezési hajsza ellen és így tovább. Vajon ez a harc nem juttatja-e kifejezésre a munkásosztály és minden dolgozó létfontosságú érdekeit?

Mi tudjuk, hogy a béke: a szocializmus szövetségese. A békés együttélés kedvező hatással van a nemzeti felszabadító mozgalom fejlődésére, a tőkésországok munkásosztályának forradalmi harcára is.

Az utóbbi években a munkásmozgalom különösen nagy lendületet vett. A tapasztalat azt mutatja, hogy sok országban a munkásosztálynak a demokratikus és szociális jogokért vívott harca szorosan összefonódik a békéért, a militarista erők ellen vívott küzdelemmel. A militarizmus elleni harc még a munkásosztály gazdasági megmozdulásainak is politikai színezetet kölcsönöz. A munkásosztálynak és valamennyi dolgozónak az új világháborús veszély elhárítására irányuló erőfeszítései elősegítik, hogy a népek a nemzetközi szolidaritás szellemében nevelődjenek, mert a mai viszonyok között a békéért vívott harc lényegében véve annyira internacionális, mint még soha.

Mit jelent például a békéért harcolni egy olyan országban, mint a Német Szövetségi Köztársaság? Elsősorban tevékeny fellépést jelent a revánsgondolattól áthatott nagy monopóliumokkal szemben, e monopóliumoknak a dolgozók létfontosságú jogai és politikai szabadságjogai ellen irányuló támadásaival szemben. A forradalmi munkásosztály azzal, hogy részt vesz egy ilyen küzdelemben, egyáltalán nem „olvad fel" egy demokratikus tömegmozgalomban — mint a kínai vezetők állítják —, hanem kijárja a forradalmi szervezkedés és fegyelem sajátos iskoláját, összeforrasztja sorait, fokozza a tömegekre gyakorolt befolyását.

A békeharc magától értetődően általános demokratikus mozgalom, amely nem tűz és nem is tűzhet maga elé feladatként szocialista átalakításokat. A Kínai Kommunista Párt vezetői ezt egyáltalán nem értik meg, és arra törekednek, hogy a békemozgalomra attól idegen feladatokat kényszerítsenek. A békeharc azonban annyiban a szocializmus javára dolgozik, hogy a háborús veszély forrása, az imperializmus ellen irányul, eliuttatja a néptömegeket saját alapvető érdekeik jobb felismeréséhez.

Annak tagadása, hogy a legszorosabb kapcsolat van a békéért folytatott harc és a szocializmusért folytatott harc között, elárulja, hogy a Kínai Kommunista Párt vezetői nem bíznak a néptömegek erejében, abban, hogy a néptömegek szervezett akciókra képesek

az osztályharcban. A Kínai Kommunista Párt vezetőinek a forradalom kérdéséről vallott jelenlegi felfogása lényegében azt jelenti, hogy lemondtak arról a lenini tanításról, amely szerint a szocialista forradalom a néptömegek harcának eredménye; a kínai vezetők kizárólag a fegyveres felkelést tartják célravezetőnek mindenütt és minden körülmények között, tekintet nélkül a tömegek hangulatára, forradalmi készségére, a belső és a külső helyzetre.

Ez az irányvonal azért rendkívül káros, mert a tömegek körében végzett aprólékos és türelmes munkát, a szocialista forradalomhoz szükséges objektív és szubjektív körülmények megértésének számításba vételét forradalmi frázissal, vagy pedig — ami még rosszabb — a néptől elszakadt maroknyi embercsoport kalandor vállalkozásaival cseréli fel. Vajon az ilyen eljárásnak van-e valami köze a marxizmus—leninizmushoz, vajon ez nem a régen elvetett Blanqui-féle és trockista eszmék propagandája?

Bárhogy igyekeznek is a Kínai Kommunista Párt vezetői az ellenkezőjét bizonyítani, a kommunista mozgalomban fellángolt vita egyik legélesebb pontja nem az a dilemma, hogy „véghez vigyük-e a forradalmat vagy sem", hanem az a kérdés, hogy „milyen úton vigyük véghez a forradalmat". Ha a kommunista pártok minden reményüket egyedül és kizárólag a fegyveres harcba vetnék, nem törődve azzal, hogy készek-e a néptömegek mindig támogatni egy ilyen harcot — akkor ez elkerülhetetlenül csak súlyos vereségekre vezetne.

Más szóval, a kínai vezetők megfeledkeztek a marxista—leninista tanítás egyik rendkívül fontos tételéről, arról, hogy a forradalmat nem lehet meggyorsítani, vagy megrendelésre csinálni, a forradalomnak nem lehet kívülről lökést adni. Már Lenin azt mondta, hogy „vannak emberek, akik azt hiszik, hogy a forradalom egy idegen országban rendelésre, megegyezés alapján megszülethet. Ezek az emberek vagy esztelenek, vagy provokátorok."* A forradalom a proletariátus által és annak forradalmi élcsapata által vezetett néptömegek műve. Magától értetődik, ez egyáltalán nem jelenti azt, hogy a marxistáknak—leninistáknak tétlenül meg kell várniuk a kedvező helyzet kialakulását. Az SZKP tapasztalatai bizonyítják, hogy egy aránylag nem nagy létszámú harcedzett párt, amely a proletároknak és a parasztság élenjáró részének támogatását élvezi, élére állhat a forradalomnak és magával ragadhatja a népet. Ehhez azonban — mint Lenin fáradhatatlanul hangoztatta — az szükséges, hogy az országban forradalmi helyzet jöjjön létre, amikor is a „felső körök" már nem képesek tovább kormányozni, az „alsó rétegek" viszont már nem akarnak a régi módon élni.

* Lenin Művei 27. köt., Szikra 1952. 491. old.

A jelenlegi helyzet reális értékelése alapján a testvérpártok elismerik annak lehetőségét, hogy a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet békés és nem békés módon egyaránt megtörténhet.

Ami a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenetet illeti, az csak a szocialista forradalom, a proletárdiktatúra különböző formáinak útján lehetséges. Minden országban az adott történelmi viszonyok határozzák meg a szocializmusba való átmenet békés vagy nem békés módszerének lehetőségét. A kapitalista országokban levő testvérpártokat híven vezérli Leninnek az az útmutatása, hogy a munkásosztálynak rendelkeznie kell a forradalmi harc minden formájával és eszközével, készen kell állnia arra, hogy a leggyorsabban és legváratlanabbul áttérjen a harc egyes formáiról a harc más formáira, és az adott helyzetből kiindulva használja fel azokat. A kínai vezetők azonban fellépnek az ellen, hogy a testvérpártok ilyen alkotó módon alkalmazzák a taktikai kérdéseket, és Pekingből akarják megjelölni, hogy miképpen és mikor kell megvalósítaniuk országukban a forradalmat. Teljesen érthető, hogy az ilyen „utasításokat" a marxisták—leninisták egyhangúlag visszautasítják.

Pártunk mindenkor megingathatatlanul követte a proletár internacionalizmus álláspontját. Semmiféle rágalom, semmiféle szennyes koholmány nem szennyezheti be a proletár internacionalizmus számunkra szent lobogóját. Pártunk a jövőben is lankadatlanul erősíteni fogja szolidaritását a kapitalista országok munkásosztályával, dolgozó tömegeivel, amelyek a kapitalista rendszer felszámolásáért és a társadalom szocialista átalakításáért küzdenek.

Ezt az utat Lenin jelölte ki, és mi tántoríthatatlanul követjük.

III. A KKP vezetőinek irányvonala a nemzeti felszabadító mozgalomnak a nemzetközi munkásosztálytól való elszigetelésére

A kínai vezetők céljaikra nagymértékben fel akarják használni a nemzeti felszabadító mozgalmat.

Az imperializmus gyarmati rendszerének összeomlása, a felszabadult országok feladatai és távlatai az egész emberiség társadalmi fejlődésének egyik lényegbevágó kérdése. Az imperializmus és a belső reakció fel akarja tartóztatni a nemzeti felszabadító forradalmak fejlődését, a Nyugat neokolonializmusába akarja taszítani a felszabadult országokat. A haladó demokratikus erők azért küzdenek, hogy kivívják a teljes nemzeti felszabadulást, a fejlődés nem kapitalista útjára való áttérést. Ennek a harcnak a kimenetelétől függ az emberek százmillióinak történelmi sorsa.

A világ kommmunista pártjai, amelyek nemzetközi értekezleteken általánosították az antiimperialista mozgalom óriási tapasztalatait, pontos akcióprogramot terjesztettek elő az ázsiai, az afrikai és a latin-amerikai népek harcának továbbfejlesztésére, végérvényes nemzeti és társadalmi felszabadításukra.

A kínai vezetők e marxista—leninista programmal szembehelyezték a maguk sajátos irányvonalát, és olyan célokat igyekeznek ráerőszakolni a nemzeti felszabadító mozgalomra, amelyek veszélyes útra taszíthatják ezt a mozgalmat, veszélybe sodorhatják Ázsia, Afrika és Latin-Amerika népeinek vívmányait.

A kínai vezetőkre mindenekelőtt az jellemző, hogy teljesen figyelmen kívül hagyják a feltételeknek az ázsiai, az afrikai és a latin-amerikai országokat jellemző óriási változatosságát. Ismeretes, hogy ezek az országok a társadalmi, gazdasági és politikai fejlődés különböző fokain állnak. Van egy államcsoport, amely már a szocializmus útjára lépett. Van egy államcsoport, amely kivívta a politikai függetlenséget és hozzákezdett a radikális társadalmi átalakításhoz. Van egy államcsoport, ahol hatalomra került a nemzeti burzsoázia, amely általában és egészében antiimperialista álláspontot képvisel. Vannak országok, amelyek bár formálisan megkapták a politikai függetlenséget, de bábrendszerek hatalomra jutása, vagy imperialista tömbökben való részvételük folytán ténylegesen nem váltak önállókká. Végül vannak olyan országok, ahol még fennáll a gyarmati rendszer és ahol a népek hősi harcot vívnak felszabadulásukért.

A marxisták—leninisták számára világos, hogy minden egyes államcsoport népei előtt különböző feladatok állnak. A kínai vezetők azonban a kommunista pártokra, minden haladó erőre egységes, sablonos harci sémákat és módszereket akarnak rákényszeríteni. Ez különösen jól megmutatkozik abban, hogy miket jelölnek meg a nemzeti felszabadító mozgalom jelenlegi fő feladatainak.

A marxisták—leninisták véleménye szerint a volt gyarmatok számára, ahol véget vetettek az imperialisták politikai uralmának — és ez így van a volt gyarmatok döntő többségében — a fő feladat: megerősíteni a kivívott függetlenséget, kiirtani a gazdasági életből a gyarmati rendszer maradványait, gyors ütemben fejleszteni a nemzetgazdaságot, elérni a gazdasági önállóságot és a társadalmi-gazdasági fejlődés útján haladni. Első helyre kerülnek az olyan egész nemzetet érintő problémák, mint a külföldi monopóliumok kiszorítása, a parasztság érdekeit szolgáló agrárátalakítás, a nemzeti ipar fejlesztése elsősorban az állami szektor megteremtése útján, a társadalmi és politikai élet demokratizálása. Sok országban e feladatok megoldása során már létrejönnek a nem kapitalista úton, a szocializmus útján való fejlődés előfeltételei.

A KKP képviselői a felszabadult országok kommunista párt-

jainak küldöttségeivel folytatott beszélgetéseikben, a nemzetközi értekezleteken elhangzó beszédeikben semmi másról nem beszélnek, csupán arról, hogy ezekben az országokban ki kell bontakoztatni a fegyveres harcot. Így például Liu Ning-ji, a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának tagja, a Béke-Világtanács stockholmi ülésszakán azt állította, hogy „az elnyomott nemzetek végleges felszabadulásának eléréséhez vezető út — a fegyveres harc útja".

A marxisták—leninisták mindenkor támogatták és támogatják a gyarmatosítók ellen, a zsarnoki rendszerek ellen indított fegyveres felkeléseket, az elnyomott népek felszabadító háborúit. Mindenkor felléptek azonban az olyan sablonos taktika ellen, amely az adott viszonyok figyelembevétele nélkül, egyetlen harci forma dogmatikus alkalmazásán alapult. Ez a taktika különösen helytelen a jelenlegi helyzetben, amikor sok ázsiai, afrikai és latinamerikai országban antiimperialista politikát folytató, nemzeti kormányok kerültek hatalomra. Ilyen helyzetben meghirdetni a fegyveres harc jelszavát, mint egyetemes érvényű jelszót, annyit jelent, mint kétszeres kárt okozni: félrevezetni a nemzeti felszabadulás erőit, elvonni őket az imperializmus ellen vívott harctól.

Ostobaság azt mondani, hogy Algéria, Ghana, Mali és néhány más ország előtt a fegyveres felkelés feladata áll. Ez a cél lényegében felhívás e kormányok megdöntésére törekvő reakciósok támogatására. És ha ilyen célokat akarnak megvalósítani olyan országokban, mint például Indonézia vagy Ceylon, hozhat ez mást, mint bajt?

A kínai vezetőknek a mindenütt megvalósítandó fegyveres harcra vonatkozó „balos" céljai csupán arra irányuló kísérletek, hogy a kalandok útjaira sodorják a felszabadult államokban a kommunistákat és a demokratikus erőket. A tapasztalat azt mutatja, hogy azok, akik vakon követik az ilyenfajta célokat, nem számolnak a reális viszonyokkal, elszigetelésre ítélik önmagukat, értelmetlen áldozatokat hoznak, és nemcsak hogy nem segítik hazájukban a társadalmi haladást, hanem fékezik azt.

A kínai vezetők a felszabadult országok történelmi fejlődési távlatainak kérdésében szembehelyezkednek a kommunista mozgalom fontos tételeivel, például azzal a lenini tézissel, amely szerint lehetséges a felszabadult országok nem kapitalista fejlődése.

Teng Hsziao-ping, a KKP Központi Bizottságának főtitkára az 1963 júliusi moszkvai szovjet—kínai párttanácskozáson nyíltan kijelentette, hogy a nem kapitalista útról szóló tézis nem egyéb „üres beszédnél". Pedig minden kommunista tudja, hogy ez Lenin tétele, amelyet több felszabadult gyarmati nép tapasztalatai igazoltak.

A nem kapitalista út eszméje mindinkább hódít Ázsia, Afrika

és Latin-Amerika népeinek körében, több ország népeinek számára pedig a gyakorlati cselekvés jelszava lett. S ez a szocializmus óriási győzelme. A kapitalizmus lejáratta magát a népek előtt, s a szocialista eszméknek olyan nagy vonzóerejük van a felszabadult országokban, hogy több ország élenjáró erői és nemzeti vezetői a szocializmus útjára való áttérés mellett foglalnak állást és gyakorlati intézkedéseket hajtanak végre ennek érdekében, miközben joggal számítanak a szocialista országok, a marxista—leninista pártok támogatására.

A kínai vezetők a fegyveres harcról pufogtatott „baloldali" frázisokon kívül mit sem tudnak mondani a felszabadult országok népeinek arra vonatkozóan, hogy milyen úton haladva harcoljanak a jobb jövőért.

Lényegében nincsenek építő eszméik, amelyek segítenének a volt gyarmatok haladó erőinek harcolni a szocializmusért.

A kínai vezetők úgy tesznek, mintha különösképpen a szívükön viselnék és megértenék az ázsiai, az afrikai és a latin-amerikai népek érdekeit, s mindenki másnál jobban törődnének a nemzeti felszabadító mozgalom továbbfejlődésével. Nyilatkozataikra azonban alaposan rácáfolnak a tények. Mind világosabban kitűnik, hogy valójában egészen más indítékokról van szó. A KKP vezetősége nyilvánvalóan ellenőrzése alá akarja vonni a nemzeti felszabadító mozgalom erőit, hogy ezek azután hegemonista terveik megvalósításának eszközei legyenek. Jellemző erre a Renmin Ribao egyik cikke. A lap 1963. október 22-i számában mindenképpen azt bizonygatta, hogy kizárólag Pekingben vannak „igazi" marxisták—leninisták és egyértelműen értésre adta, hogy a nemzeti felszabadító mozgalomnak hozzájuk kell igazodnia. A kínai vezetők felszólítják Ázsia, Afrika, és Latin-Amerika népeit, hogy mindenben Pekinget kövessék. A Renmin Ribao cikkében világosan kifejezésre juttatták, hogy hegemóniára tartanak igényt a nemzeti felszabadító mozgalomban, s ezt a mozgalmat saját külön céljaiknak akarják alárendelni.

Ez mindennél jobban fényt vet a kínai vezetők igazi céljaira. A KKP vezetői olyan irányvonalat követnek, hogy a nemzeti felszabadító mozgalmat elszakítsák a szocialista világrendszertől, a nemzetközi munkásosztálytól.

Ezért álltak elő azzal az alantas koholmánnyal, hogy az SZKP lebecsüli a nemzeti felszabadító mozgalom történelmi szerepét, s hogy a Szovjetunió a békés egymás mellett élésért folytatott harc ürügyével „megvonja támogatását" a nemzeti felszabadító mozgalomtól. Felesleges cáfolnunk ezt a rosszindulatú rágalmat. A kínai vezetők olyan „erős" kifejezésekkel illethetik az SZKP-t, amilyenekkel akarják, de koholmányaikat egyetlen ténnyel sem tudják alátámasztani.

A KKP vezetősége azonban nemcsak rágalmakat szór. Állami

vonalon és a különböző nemzetközi demokratikus szervezetek vonalán tett lépései elárulják, hogy az antiimperialista erők egységének megszilárdítása helyett minden erejéből a Szovjetunió és más szocialista országok ellen harcol. Ennek megfelelően viselkedtek a Kínai Népköztársaság küldöttei például Moshiban az afroázsiai szolidaritási értekezleten.

Liu Ning-ji, a kínai küldöttség vezetője ezen az értekezleten a mi képviselőinkkel folytatott eszmecsere során kijelentette: „Kelet-Európa országai ne avatkozzanak Ázsia és Afrika ügyeibe... Kár, hogy önök egyáltalán eljöttek ide. Minek vannak itt önök? Jelenlétükkel megsértik az afroázsiai országok szolidaritási mozgalmát... Tegyenek, amit akarnak, mi szembe fogunk szállni önökkel." A kínai küldöttek ezen az értekezleten be akarták beszélni az ázsiai és az afrikai országok képviselőinek, hogy mivel az oroszok, a csehek és a lengyelek fehérek, „nem szabad bízni bennük", hiszen „mindig össze fognak esküdni az ugyancsak fehér amerikaiakkal". Ázsia és Afrika népeinek külön érdekeik vannak és létre kell hozniuk a maguk elkülönült egyesüléseit.

A KKP vezetői az utóbbi időben gyakorlatilag is hozzáláttak, hogy külön szervezeteket (szakszervezeti, újságíró-, író-, diák-, sport- stb. szervezeteket) hozzanak létre az ázsiai, az afrikai és a latin-amerikai országok számára. Ezeket a szervezeteket szembe akarják állítani a Szakszervezeti Világszövetséggel és más nemzetközi egyesülésekkel.

A kínai vezetők utóbbi néhány évi gyakorlati akcióinak fényében sokkal jobban megértjük „A keleti szél legyőzi a nyugati szelet" jelszó tényleges politikai értelmét. Már az 1960. évi értekezleten keményen bírálták ezt a jelszót a testvérpártok. Nacionalista jelszónak minősítették, amely az osztály-kiindulópontot földrajzi, sőt faji kiindulóponttal helyettesíti. Ez a jelszó nyilvánvalóan elárulja, hogy a kínai vezetők lebecsülik a szocialista világrendszer s a nyugat-európai munkásosztály és néptömegek szerepét.

A kínai teoretikusok megmásítják a minden ország és földrész antiimperialista erőinek egyesítését felvető lenini eszmét, amelyet a „Világ proletárjai és elnyomott népei, egyesüljetek!" jelszó fejez ki, s arra szólítják fel Kelet népeit, hogy különüljenek el — nemzeti, sőt faji alapon. A keleti szél valamiféle mágikus erejét hirdető jelszavuk célja nyilvánvalóan a nacionalista, sőt a faji szenvedélyek felszítása a kolonializmus ellen harcoló népek körében.

A hosszú imperialista elnyomás és kizsákmányolás, nemzeti gyalázat és megaláztatás után a volt gyarmatok és félgyarmatok egykor elnyomott lakosságának egy része nem bízik a fehér fajhoz tartozó emberekben. Ezeket az érzelmeket próbálják szítani a kínai vezetők. Arra számítanak, hogy így sikerül majd a szocialista országok ellen, s a fejlett tőkésországok dolgozói ellen han-

golniuk a volt gyarmatok és félgyarmatok népeit, és úgy tüntethetik fel magukat, mintha ők volnának e népek érdekeinek egyedüli védelmezői. Ha a kínai jelszó titkos értelmét, a KKP vezetőinek távolabbi célját feltárjuk, megállapíthatjuk, hogy a kínai pártvezetőség körülbelül így gondolkodik: Kína Kelet legnagyobb országa, Kína testesíti meg a Kelet érdekeit, s onnan fújnak „a történelem szelei", amelyeknek „le kell győzniük" a „nyugati" szelèket.

Ilyenformán ez a jelszó nem egyéb, mint a kínai vezetők hegemonikus törekvéseinek ideológiai és politikai kifejezése.

Érthető, hogy a kínai vezetők efféle terveket szőve, a nemzeti felszabadító mozgalomnak a szocialista világrendszerrel, a nemzetközi munkásmozgalommal való szoros kapcsolatait igen komoly akadálynak tartják szándékaik megvalósításának útjában. Ezért törekednek arra, hogy elszakítsák az ázsiai, az afrikai és a latin-amerikai országokat a Szovjetuniótól és a többi szocialista államtól, a kapitalista országok munkásosztályától. Talán mondanunk sem kell, hogy ez a törekvés alapvetően ellenkezik az ázsiai, az afrikai és a latin-amerikai népek létfontosságú érdekeivel, és mint a tények mutatják, növekvő ellenállásba ütközik e népek részéről.

Ez érthető is, mert a Kínai Kommunista Párt vezetőinek irányvonala, amelynek célja aláásni a felszabadult államok szövetségét a szocialista országokkal, elsősorban az ázsiai, az afrikai és a latin-amerikai népeknek okozhat óriási károkat. Lényegében véve ez az irányvonal a szóban forgó országok népeit arra kárhoztatja, hogy elzárkózzanak, elkülönüljenek, továbbra is megmaradjon a szűkkörű nemzeti elhatároltságuk, elzárja ezeket az országokat a forradalmi mozgalomban és az új társadalom építésében kialakult nemzetközi tapasztalatoktól, és ezzel megkönnyíti az imperialisták harcát a nemzeti felszabadító mozgalom ellen.

A nemzeti felszabadító mozgalomnak napjainkban elért hatalmas sikerei azoknak a szoros kapcsolatoknak köszönhetők, amelyek e mozgalmat a Szovjetunió és a többi szocialista ország népeihez, a nemzetközi munkásosztály forradalmi mozgalmához fűzik. A Szovjetunió Kommunista Pártja, minden marxista—leninista párt véleménye szerint a nemzeti felszabadító mozgalom korunk legfontosabb forradalmi erői közé tartozik és történelmi jelentőségű segítséget nyújt az imperializmus ellen, a békéért és a szocializmusért folytatott harcban.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom a történelemben először mutatta meg minden leigázott népnek a nemzeti elnyomás alól való felszabadulás reális útját, módját. Ez a forradalom indította meg azt a nagy forradalmi folyamatot, amelyet most egy világtörténelmi jelentőségű esemény: a gyarmati rendszer bukása tetőz be.

A nemzeti felszabadító forradalmak új történelmi viszonyok között diadalmaskodtak. 1. Megjelent, fejlődik és erősödik a szocialista világrendszer, és az emberi társadalom fejlődésének döntő tényezőjévé válik. 2. Az imperializmus ütőerőinek, a hitleri Németországnak a fasiszta Olaszországnak és a militarista Japánnak a második világháborúban történt szétzúzása a világreakció jelentős mérvű meggyengülését vonta maga után. 3. A gyarmatosító anyaországok munkásosztálya és összes dolgozói fokozott harcot indítottak az imperialisták gyarmati politikája ellen.

Mindez rendkívül kedvező helyzetet teremtett a nemzeti felszabadító mozgalom győzelmeihez, lehetővé tette, hogy ez a mozgalom átterjedjen az imperializmusnak három világrészben — Ázsiában, Afrikában és Latin-Amerikában — levő gyarmati és félgyarmati területeire.

Mi nagyra értékeljük azt a segítséget, amelyet a nemzeti felszabadító mozgalom nyújt harcával a szocialista országoknak és az összes forradalmi erőknek.

Az összes forradalmi erők egysége a biztosíték arra, hogy ezek az erők győzelmet arassanak az imperializmus elleni harcban. Az ázsiai, az afrikai és a latin-amerikai népek alapvető nemzeti érdekei teljes mértékben megegyeznek a szocialista közösség országainak, valamennyi ország munkásosztályának és dolgozóinak érdekeivel. Ez az objektív alapja az imperializmus ellen harcoló forradalmi erők növekvő összefogásának.

Még azokban az években, amikor országunk volt az egyetlen szocialista állam, Lenin azt írta, hogy „Kelet népeinek forradalmi mozgalma most csak úgy fejlődhet sikeresen, csak úgy nyerhet megoldást, ha közvetlenül egybekapcsolódik Szovjet Köztársaságunknak a nemzetközi imperializmus ellen vívott forradalmi harcával".* Most, amikor létezik a szocialista világrendszer, Lenin fenti szavai különösen nagy erővel zengnek.

Mit jelent ma konkrétan az, hogy a szocialista országok támogatják a nemzeti felszabadító mozgalmat?

A szocialista államok internacionalista kötelessége keresztezni az imperialisták azon próbálkozásait, amelyekkel a felszabadult országokban vissza akarják állítani a gyarmati rendszert, és meg akarják akadályozni, hogy a gyarmati iga lerázása után a népek megvalósíthassák nemzeti vágyaikat. Minden ilyen esetben a szocialista államok közvetlen kötelessége, hogy politikai és diplomáciai támogatást nyújtsanak ezeknek az országoknak, amikor pedig szükséges, a szocialista világrendszer teljes erejére támaszkodva megfékezzék az imperialista agresszorokat.

A felszabadulásukért küzdő népek megsegítésére irányuló

* Lenin Művei 30. köt., Szikra 1953. 138. old.

politikánk a proletár nemzetköziség magasztos elvein, a nagy Lenin örökségén alapszik.

Pártunk, kormányunk többször is részletesen és világosan kifejtette nézeteit a nemzeti felszabadító harc kérdéseiről. Hruscsov elvtárs több afrikai és ázsiai lapszerkesztő kérdéseire adott, nemrégiben közölt nyilatkozatában teljes világossággal ezt mondta: „Minden nép, amely a gyarmatosítók ellen harcolt, érezte a Szovjetunió és a többi szocialista állam szilárd támogatását. Ma mindenkinek füle hallatára újból kijelentjük, hogy a felszabadulásukért harcoló népek továbbra is szilárdan számíthatnak erre a támogatásra."

Az ázsiai, az afrikai és a latin-amerikai népek jól tudják, hogy a Szovjetunió tevékenyen támogatja a népek nemzeti felszabadító, igazságos háborúit elnyomóik ellen. A Szovjetunió és a többi szocialista ország minden vonalon, gazdasági, politikai, sőt szükség esetén katonai segítséget nyújt a nemzeti felszabadító mozgalomnak, megtesz minden lehetőt annak megakadályozására, hogy az imperialisták helyi háborúkat robbantsanak ki, fegyveresen exportálják az ellenforradalmat.

Elég itt hivatkozni olyan tényekre, mint az Egyiptomnak nyújtott támogatás az angol—francia—izraeli agresszorok szuezi kalandja idején, az Indonéziának adott segítség a függetlenségének megszilárdításáért, Nyugat-Irián visszacsatolásáért vívott harcában és így tovább. Nincs egyetlen olyan nép, amely, ha támogatásért fordult hozzánk, ne kapta volna meg azt. Az algériai hős népi felszabadító hadsereg harcosai, Indonézia, Jemen és más országok fegyveres erői jól tudják, kinek a fegyverei segítették őket a gyarmatosítók ellen, a szabadságért és a függetlenségért vívott harcukban.

Csupán az utóbbi időben a szovjet kormány több ízben is erélyesen síkraszállt a nemzeti függetlenségükért küzdő népek védelmében. Támogatást nyújtott Panama és Ciprus népének imperialistaellenes harcához, szolidaritást vállalt az amerikai agresszió ellen hősiesen harcoló vietnami néppel, figyelmeztette Anglia és az Egyesült Államok imperialistáit, hogy ne avatkozzanak a Zanzibári Népköztársaság belügyeibe, leleplezte a gyarmatosítók kelet-afrikai mesterkedéseit.

Most, amikor a gazdasági önállóság kivívása, az előretörés a társadalmi haladás útján lett a felszabadult országok imperialistaellenes harcának fő irányává, különös jelentőségre tesz szert az a tény, hogy a szocialista államok bővítik a gazdasági együttműködést ezekkel az országokkal, testvéri gazdasági segítséget nyújtanak nekik.

A Szovjetunió rendíthetetlenül teljesíti ezt a kötelességét. Meghaladja a hárommilliárd rubelt azoknak az előnyös szovjet

hiteleknek az összege, amelyeket a felszabadult országok kaptak. A Szovjetunió segítséget nyújt mintegy 500 ipari és egyéb objektum építéséhez, több tucat felszabadult országban. A Szovjetunió önzetlenül segíti az állami ipar kiépítését a felszabadult országokban, miután ez gazdasági függetlenségük támasza. A bhilai vasipari kombinát, az asszuáni duzzasztógát, örökre megmarad a népek emlékezetében, mint a szocialista államok és a gyarmati igától felszabadult országok testvéri együttműködésének a jelképe.

Hazánkban ezrével tanulnak a fiatal szuverén államokból érkezett diákok. A Szovjetunió és a többi szocialista állam gazdasági kapcsolatainak növekedése Ázsia, Afrika és Latin-Amerika országaival azt eredményezte, hogy megszűnt az imperialista hatalmak egyeduralmi helyzete a berendezések szállítása és a hitelek nyújtása területén. Ezek a hatalmak gyakran kénytelenek engedményeket tenni a gazdaságilag elmaradott országoknak a kölcsönökkel kapcsolatos feltételek, a kereskedelem stb. területén. Az imperializmus kezéből sikerült kiütni a gazdasági blokád korábban oly jól bevált fegyverét.

A felszabadult országok népei tudják, hogy a szocializmus gazdasági hatalmára támaszkodva győzelmeket arathatnak a nemzetközi monopóliumok erőszakossága ellen vívott harcban. Létérdekeik fűződnek ahhoz, hogy növekedjék a szocialista országok gazdasági ereje. A szocialista országok sikerei a kapitalizmussal vívott gazdasági versengésben, a fiatal szuverén államokkal fennálló gazdasági kapcsolataik fejlődése a mai viszonyok között az egyik legfontosabb formája annak a hatékony támogatásnak, amelyet a szocializmus nyújt a felszabadult országok népeinek.

A kínai vezetők azonban megpróbálják elhitetni Ázsia, Afrika és Latin-Amerika országainak népeivel, hogy a szocialista országok törekvése a békés gazdasági versengésre, ellentmond az ő érdekeiknek; minden módon igyekeznek befeketíteni azt a gazdasági segítséget, amelyet a Szovjetunió és a többi szocialista állam nyújt a gazdaságilag elmaradott országoknak, igyekeznek bizalmatlanságot kelteni e segítség céljait illetően. A felszabadult országok népei azonban már sok politikai tapasztalatra tettek szert, és el tudnak már igazodni abban, hogy a valóságban, mit akarnak, hová céloznak a kínai vezetők, s ezért elvetik azt a politikát, amellyel a kínai vezetők önző terveiknek akarják alárendelni őket.

A szovjet emberek meg vannak győződve arról, hogy Ázsia, Afrika és Latin-Amerika népei, amelyek jól ismerik a szovjet segítség reális tényeit, maguk vonják le a következtetést, hogy mennyit érnek a kínai vezetők rágalmazó koholmányai. Ezt annál könnyebben megtehetik, mert szembe állíthatják a Szovjet-

unió reális cselekedeteit a kínai vezetőknek az utóbbi években tett lépéseivel.

Mélységes meggyőződésünk, hogy a nemzeti felszabadító mozgalom, amely napjainkban korunk egyik legnagyobb haladó erejévé vált, szoros szövetségben a szocialista világrendszerrel, az összes imperialistaellenes erőkkel, minden nehézség ellenére halad a maga útján, hogy végérvényesen győzelmet arasson az imperializmus erői felett, meghozza Ázsia, Afrika és Latin-Amerika népeinek a felszabadulást évszázados elmaradottságukból, elvezeti őket nemzeti és társadalmi felvirágzásukhoz.

A Szovjetunió rendíthetetlenül küzd a gyarmati elnyomás minden formájának megszüntetéséért, és nemzetiközi politikájának egyik alapköveként tekinti a testvéri szövetséget a gyarmati és félgyarmati igából felszabadult népekkel.

A Szovjetunió Kommunista Pártja mindig segítette és továbbra is minden módon segíteni fogja azokat a népeket, amelyek az imperializmus ellen szabadságukért és nemzeti függetlenségükért küzdenek. Nincs olyan rágalom, nincs olyan koholmány, amellyel meg lehetne zavarni a Szovjetunió és más szocialista országok népeinek növekvő barátságát a gyarmati függőség alól felszabadult országok népeivel.

IV. A szovjet—kínai kapcsolatokról

Az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány mindig nagy jelentőséget tulajdonított a Kínai Népköztársasággal való barátság és együttműködés fejlesztésének. Pártunknak a KKP-vel és a kínai néppel fennálló kapcsolata a szó legteljesebb értelmében önzetlen és internacionalista.

Hosszú éveken át segítettük a kínai dolgozókat, kommunista élcsapatukat a függetlenségért, a szocialista forradalom győzelméért vívott harcban. Kötelességünknek tartottuk, hogy testvéri módon segítsük a kínai népet a szocializmus építésében, a Kínai Népköztársaság nemzetközi helyzetének megszilárdításában, szocialista vívmányainak megvédésében.

Pártunk, a szovjet nép tudja, hogy a Szovjetunió milyen méretű és milyen jellegű gazdasági segítséget nyújtott Kínának. A Szovjetunió segített a Kínai Népköztársaságnak rövid idő alatt felépíteni több mint kétszáz nagy ipari vállalatot, gyáregységet és objektumot, amelyek a legmodernebb berendezéssel vannak ellátva. A Szovjetunió segítségével a Kínai Népköztársaságban kialakultak egész iparágak, amelyek azelőtt ismeretlenek voltak Kínában: a repülőgépipar, a gépkocsi- és traktorgyártás, az energiaipar, a nehéz- és precíziós gépgyártás, a műszergyártás, a rádiótechnikai ipar és különböző vegyipari ágazatok.

A Szovjetunió segítségével felépített és újjáépített vállalatok teszik lehetővé Kínának azt, hogy évente 8,7 millió tonna öntött vasat, 8,4 millió tonna acélt, 32,2 millió tonna szenet és palát termeljen. A szovjet közreműködéssel létesített vállalatok adják az egész öntermelés 70 százalékát, a szintetikus gumi 100 százalékát, a villamos energia 25—30 százalékát, a teherautók és traktorok 80 százalékát. A Szovjetunió műszaki segítségével épített és védelmi célokra termelő vállalatok jelentik Kína honvédelmi iparának alapját.

Az 1950-től 1960-ig terjedő időszakban több mint tízezer szovjet szakember járt különböző időre szóló kiküldetésben a Kínai Népköztársaságban. 1951 és 1962 között a Szovjetunióban tanult, végzett tudományos felkészülést, szerzett szakmai gyakorlatot mintegy tízezer kínai mérnök, technikus és szakmunkás, továbbá mintegy ezer tudós. Ez idő alatt több, mint tizenegyezer diák és aspiráns fejezte be tanulmányait a szovjet felsőoktatási tanintézetekben.

A szovjet—kínai együttműködés a legmagasabb fokot 1953 után érte el, amikor az SZKP Központi Bizottságának és személyesen Hrusocsov elvtársnak a kezdeményezésére megszüntettük az országaink közötti kapcsolatokban a sztálini személyi kultusz megnyilatkozásai nyomán fellépő és az egyenjogúságot akadályozó tényezőket. „A kínai kérdésben — mondotta Mao Ce-tung 1957-ben — az összes kellemetlen tényező és lerakódás felszámolásáért az érdem N. Sz. Hruscsovot illeti meg."

A szovjet—kínai gazdasági együttműködés 1959-ben az 1953. évihez viszonyítva csaknem megkétszereződött, az építkezések céljaira teljesített szállítások volumenje pedig ugyanezen idő alatt nyolcszorosára nőtt. 1954-től 1963-ig a Szovjetunió több mint 24 000 teljes tudományos-műszaki dokumentációt adott át Kínának, köztük 1400 nagyvállalat tervét. Ebben a dokumentációban testet öltött a szovjet nép, a szovjet tudományos és műszaki értelmiség óriási tapasztalata. Ezt az egész tudományos-műszaki dokumentációt Kína lényegében ellenszolgáltatás nélkül kapta meg.

A Szovjetunió kedvező feltételekkel összesen 1 milliárd 816 millió rubel összegű hosszú lejáratú hitelt adott a Kínai Népköztársaságnak.

Az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány nagy erőfeszítéseket tett, hogy Kína a nemzetközi küzdőtéren tartósan betöltse a szocialista nagyhatalom pozícióját, rendíthetetlenül küzdött a Kínai Népköztársaság ENSZ-jogainak helyreállításáért. A Szovjetunió minden fontos külpolitikai lépéséről állandóan tájékoztattuk a Kínai Népköztársaság vezetőségét, törekedtünk országaink külpolitikájának az összehangolására.

Meg kell mondanunk, hogy az SZKP Központi Bizottsága

akkor, amikor a kínai népnek segítséget nyújtott, a maga részéről nagyra értékelte a Kínai Népköztársaságtól kapott támogatást. Gondolunk nemcsak arra, hogy a kínai exportból a Szovjetunió sok értékes árut kapott és részesült a kínai tudomány tapasztalataibol, hanem a béke megszilárdításáért, az imperializmus és a kolonializmus ellen vívott közös harcra is.

A Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság 1950-ben barátsági, szövetségi és kölcsönös segélynyújtási szerződést írt alá, s ez a szerződés fontos tényező lett nemcsak az országaink közötti sokoldalú kapcsolatok fejlesztésében, hanem a Távol-Kelet békéjének megszilárdításában is.

A Szovjetunió becsületesen megtartotta az ezzel a szerződéssel kapcsolatos valamennyi kötelezettségét. Valahányszor veszély fenyegette a Kínai Népköztársaság biztonságát, a Szovjetunió kijelentette, kész a végsőkig teljesíteni szövetségesi kötelességét. Így például 1958 őszén Hruscsov elvtárs szovjet kormányfő Eisenhowerhez, az Egyesült Államok elnökéhez intézett üzenetében kijelentette, hogy „minden támadást, amely nagy barátja, szövetségese és szomszédja, a Kínai Népköztársaság ellen irányul, a Szovjetunió maga ellen irányuló támadásnak tekint". Ezt a kijelentést a legnagyobb nyomatékkal megerősítette 1962 júliusában is. Az elmondottakból kitűnik, hogy a szovjet kormány milyen komolyan foglalkozott a szovjet—kínai barátság megszilárdításával.

Sajnos azonban a Kínai Népköztársaság kormánya 1958-tól kezdve mind gyakrabban tett különböző lépéseket, amelyek aláássák a szovjet—kínai barátságot, a nemzetközi küzdőtéren pedig össze nem egyeztetett cselekedeteivel nehézséget okozott nemcsak a Szovjetuniónak, hanem más szocialista országoknak is.

Különösen romlottak a szovjet—kínai kapcsolatok azután, hogy a Kínai Kommunista Párt vezetői az egyes barátságtalan cselekedetekről áttértek a Szovjetunióval és más szocialista országokkal fennálló gazdasági és kulturális kapcsolataik határozott megbontására. Már a testvérpártok 1960. évi moszkvai tanácskozása előtt a kínai kormány követelte a Szovjetuniótól az összes, korábban megkötött gazdasági és tudományos-műszaki együttműködési egyezmény és jegyzőkönyvi megállapodás felülvizsgálatát, lemondott a betervezett szovjet felszereléssszállítások jelentős részéről. minimálisra csökkentette a szovjet—kínai kereskedelem volumenjét.

A szovjet kormány látta ugyan, hogy a kínai vezetőknek ez az irányvonala árt a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság barátságának és együttműködésének, de nem tehetett mást, mint hogy hozzájárult ehhez. A Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság gazdasági együttműködésének egész volumenje 1962-ben (bele-

értve a kereskedelmi és a műszaki segítséget) az 1959. évi színvonalhoz képest 36,5 százalékra csökkent, a komplex gépi berendezések és anyagok szállítása a negyvenedére csökkent. 1963-ban a gazdasági együttműködés és a kereskedelem volumenje tovább csökkent.

A szovjet—kínai együttműködés csökkenését természetesen nem nézhettük közömbösen. Az SZKP Központi Bizottsága több ízben is felhívással fordult a KKP Központi Bizottságához, hogy változtassa meg ezt a folyamatot. Ennek érdekében sok konkrét intézkedést javasoltunk. Javaslataink azonban nem találtak meghallgatásra a kínai vezetőknél. Saját céljaik érdekében lépésről lépésre rontották Kínának a Szovjetunióval fennálló kapcsolatait, s az ideológiai nézeteltéréseket kezdték átvinni az államközi kapcsolatok területére.

Azt, hogy a Szovjetunióval és a többi szocialista országgal való gazdasági kapcsolatok elsorvasztására törekedtek, a Kínai Kommunista Párt vezetői eleinte a következőképpen magyarázták:

„1. A Szovjetunió segítségének eredményeként Kínában létrejöttek a korszerű ipar és technika kezdeti alapjai, ennélfogva az objektumok többségének további építését és tervezését saját erőinkkel fogjuk folytatni, könnyíteni akarunk a Szovjetuniónak Kína megsegítésére irányuló erőfeszítésein. Mindamellett továbbra is segítségért kell majd fordulnunk a Szovjetunióhoz azokkal az objektumokkal kapcsolatban, amelyeket nem tudunk saját erőinkkel megtervezni, felépíteni és felszerelni.

2. A Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága és a kínai kormány szükségesnek tartja, hogy az erőket a legfontosabb objektumok építésére összpontosítsa, csökkentse a beruházási objektumok számát és a nem sürgős objektumok építését annak érdekében, hogy jobban megvalósíthassa a szocializmus Kínában való építésének ezt az elvét: »Jobban, többet, gyorsabban és gazdaságosabban«. Az országban folyó építkezés mérve és üteme továbbra is nagy lesz.

3. Az utóbbi két évben elemi csapások sújtották a mezőgazdaságot és ennek következtében bizonyos nehézségek támadtak fizetési mérlegünkben. Ennélfogva a Szovjetunió segítségével épülő objektumok számát csökkentve, reméljük, hogy megteremtjük országaink kedvezőbb együttműködésének feltételeit." (Kuo Csoszin, a kínai kormányküldöttség vezetőjének az 1961. február 10-i szovjet—kínai tárgyalásokon tett nyilatkozatából.)

Most, mint látjuk, a Kínai Népköztársaság kormánya „megfeledkezve" e múltbeli magyarázatáról azt állítja. hogy a Szovjetunió kezdeményezésére csökkentek a szovjet—kínai kapcsolatok

és ez okozta azt a súlyos helyzetet, amelybe a kínai népgazdaság az utóbbi években került.

A kínai propagandisták most majd megszakadnak abban az igyekezetükben, hogy kimutassák: Kína egyáltalán nem kapott szovjet segítséget, hanem mindössze szokásos kereskedelmi műveletek történtek a két ország között. Abban az igyekezetükben, hogy a kínai népnek még az emlékezetéből is kitöröljék a szovjet segítséget, attól sem riadnak vissza, hogy leverjék a szovjet gépekről és szerszámgépekről a gyári védjegyet, olyan rágalmakat hangoztassanak, hogy a Szovjetunió elavult felszereléseket szállított Kínának. Ezt annak ellenére mondják, hogy nemcsak maguk a kínaiak, hanem a külföldi lapok is megerősítették, hogy a Szovjetunió segítségével épültek Kínában olyan vállalatok, mint a csangcsungi gépkocsigyár, a harbini elektrotechnikai gyár, a lojani traktorgyár és sok más vállalat, amelyeknek mindegyike a korszerű ipar ragyogó példánya.

Ez az eljárás bajosan fér össze a korrektség elemi fogalmával. Bár ezt a kínai vezetők lelkiismeretére bízzuk, fel kell hívnunk a figyelmet arra, hogy a Szovjetunióval szemben emelt vádjaik szembetűnő ellentmondásokat tartalmaznak. Egyfelől azzal vádolják a Szovjetuniót, hogy csökkentette segítségét és ezzel komoly nehézséget okozott Kína gazdaságában, másfelől azt híresztelik, hogy a Szovjetunió segítsége nem volt hatékony, nem volt jelentős. Ha azonban elfogadjuk, hogy segítségünk „nem volt hatékony, nem volt jelentős", akkor hogyan okozhatott károkat Kína gazdaságában e segítség beszüntetése?

Mi itt — a kínai vezetők kedvenc kifejezésével élve — az igazság és mi a hazugság? A tények azt mutatják, hogy az egyik állítás kétségkívül hazugság.

A Kínai Kommunista Párt vezetőinek nyíltan ellenséges cselekményeire való tekintet nélkül országunk lelkiismeretesen teljesíti korábban vállalt kötelezettségeit és most is közreműködik 80 kínai ipari vállalat építésében, a Szovjetunióban pedig továbbra is folyik kínai mérnökök, technikusok, tudósok és diákok termelési gyakorlata, illetve oktatása. A Szovjetunió testvéri módon reagált Kína 1960—61-ben támadt gazdasági nehézségeire.

Amikor a Kínai Népköztársaságban különösen nagy volt az élelmiszerhiány, az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány felajánlotta a Kínai Kommunista Párt vezetőségének, hogy viszonossági alapon egymillió tonna gabonát és ötszázezer tonna cukrot szállít. Ugyanakkor a Szovjetunió ötéves halasztást adott a Kínai Népköztársaságnak a kereskedelmi elszámolásból származó 288 millió rubel tartozásának törlesztésére.

Ha a Szovjetunió, mint a kínai vezetők állítják, Kínához fűződő gazdasági kapcsolatainak leépítésére törekedett, akkor

miért tette ezeket a lépéseket, miért folytatta a segélynyújtást az ipari vállalatok építéséhez, miért tett újra meg újra javaslatokat a kölcsönösen előnyös kereskedelem és gazdasági együttműködés bővítésére? A Kínai Kommunista Párt vezetői nem adnak választ erre a kérdésre. Nem is adhatnak, mert a kínai vezetők törekedtek az országaink közötti együttműködés csökkentésére

A Kínai Kommunista Párt vezetői valamiképpen igazolni próbálják a „nagy ugrás" politikája következtében a kínai gazdaság fejlődésében támadt kudarcokat. Ezért különösen gyakran vetik fel a szovjet szakemberek kérdését. Bár pártunk hivatalos dokumentumai már többször megvilágították ezt a kérdést is, mégis újra foglalkoznunk kell vele.

A szovjet kormány, amikor szakembereket küldött Kínába, abból indult ki, hogy azokra azért van szükség, hogy előmozdítsák a kínai népgazdaság fejlődését. Kína ugyanis nem rendelkezett kellő számban megfelelő szakemberekkel. Ez egyáltalán nem kereskedelmi ügylet volt, hanem a kínai népnek nyújtott testvéri segítség igazi megnyilvánulása.

Figyelembe véve, hogy a külföldi szakemberekre csak átmenetileg van szükség és a szocialista testvérországokban gyorsan kifejlődnek a saját szakképzett káderek, a szovjet kormány 1956-ban, majd 1958-ban felvetette, hogy visszahívjuk szakembereinket. Hasonló javaslatokat tettünk akkoriban más népi demokratikus országoknak is, ahol azokban az években még szovjet szakemberek dolgoztak. Mivel már nem volt szükség a szakemberekre, minden ország elfogadta a javaslatot, kivéve a Kínai Népköztársaságot, amelynek kormánya kérte, hogy a szovjet szakemberek maradjanak még egy meghatározott ideig.

Annak ellenére, hogy ragaszkodtak a szovjet szakemberek ottmaradásához, a kínai hatóságok rossz viszonyt alakítottak ki velük, tűrhetetlen feltételeket teremtettek a szovjet szakemberek munkájához.

Szakembereink kínai tartózkodásának utolsó évei egybeestek a „nagy ugrás" politikájával. Ez a politika megbontotta az arányokat a kínai gazdaság fejlődésében, elszakadt mindennemű technikai normától. A szovjet emberek látták e politika veszélyes következményeit. Figyelmeztették a kínai szerveket a technikai követelmények megszegésének következményeire. Tanácsaikat azonban senki sem vette figyelembe. Annak következtében, hogy semmibe vették a szovjet szakemberek javaslatait és a kínai funkcionáriusok durván megszegték a technikai normákat, súlyos hibák keletkeztek, amelyek gyakran emberáldozatot is követeltek. Így történt például a Hszinnancsiang folyó melletti vízierőmű-

építkezésnél, ahol a technikai feltételek semmibe vevése miatt sok ezer tonna sziklás talaj beomlott és emiatt hosszú időre fennakadt a munka. A Hszintincsiang folyó melletti vízierőműnél ugyanezekből az okokból átszakadt a gát és víz lepte el a keszont. A hiba mindkét esetben emberéleteket követelt áldozatul. Érthető, hogy a szovjet mérnökök és technikusok nem nézhették közömbösen ezeket a dolgokat. Tiltakoztak, de mert nem hallgattak rájuk, szakembereink azt a kérelmet terjesztették elő, hogy küldjék vissza őket hazájukba.

Ráadásul 1960 tavaszától kezdve a kínai hatóságok kezdték „megdolgozni" a szovjet szakembereket, hangulatot próbáltak kelteni bennük az SZKP Központi Bizottsága és a Szovjetunió kormánya ellen. Ez embereinkben jogos felháborodást keltett.

A szovjet kormány többször is felhívta a kínai hatóságok figyelmét e felháborító tényekre és állhatatosan követelte, hogy teremtsenek normális viszonyokat a szovjet szakemberek működéséhez. Válaszul azonban a kínai hatóságok még barátságtalanabbá váltak, még sértőbb magatartást tanúsítottak szakembereinkkel szemben, „maradiaknak" nevezték őket, ócsárolták a szovjet tapasztalatokat és a szovjet technikát. Fokozták a szovjet emberek megfigyelését, gyakran házkutatást tartottak náluk. Ilyen körülmények között szakembereink visszahívása volt az egyetlen kivezető út a kialakult helyzetből.

Most, amikor sok további tény vált ismeretessé, minden alap megvan arra a feltevésre, hogy a kínai vezetőknek 1959 után, amikor kezdték kiélezni a Szovjetunióval való kapcsolatokat, nem annyira a szakemberekre volt szükségük, mint inkább a velük kapcsolatban teremtett problémákra, amelyeket azután felhasználhattak az SZKP elleni harcukban.

A szakemberek visszahívása után a szovjet kormány a szovjet—kínai barátság erősítése érdekében rendezni igyekezett ezt a kérdést. Az SZKP Központi Bizottságának megbízásából Mikojan elvtárs 1960 novemberében hivatalos beszélgetést folytatott a testvérpártok moszkvai értekezletén részt vett kínai vezetőkkel és kijelentette, hogy ha Kínának valóban szüksége van szovjet szakemberekre és megteremtik számukra a normális munkafeltételeket, akkor mi hajlandók vagyunk elküldeni őket a Kínai Népköztársaságba. Hruscsov elvtárs ugyanerről beszélt Csou En-lajjal és az SZKP XXII. kongresszusán részt vett kínai pártküldöttség más tagjaival. Az SZKP és a KKP küldöttségének kétoldalú találkozóján (1963 júliusában) és az SZKP Központi Bizottságának 1963. november 29-i levelében ismét hivatalosan közöltük a kínai vezetőkkel, hogy ha szükségük van szakembereink technikai segítségére, akkor a szovjet kormány hajlandó megvizsgálni Kínába küldésük kérdését. A kínai vezetők egyáltalán nem vála-

szoltak ezekre a javaslatokra, de ugyanakkor a szovjet szakemberek kérdését továbbra is felhasználták alantas céljaikra. Szakembereink visszahívásával próbálták magyarázni gazdasági terveik felülvizsgálását és beruházási építkezéseik csökkentését, valamint a kínai népgazdaság különböző ágaiban támadt nehézségeket is.

Ámde először is mindenki tudja, hogy a Kínai Népköztársaság gazdasági nehézségei a „nagy ugrás" veszedelmes kísérletei következtében már a szovjet szakemberek visszahívása előtt felszínre kerültek. Másodszor pedig, a legnagyobb nehézségek éppen azokban a gazdasági ágakban keletkeztek, amelyekben szovjet szakemberek vagy egyáltalán nem működtek, vagy pedig számuk igen csekély volt.

Hogyan befolyásolhatta például a szovjet szakemberek visszahívása a kínai szén-, fa- és könnyűipart, valamint az ipar és a mezőgazdaság más ágait, amikor 1960-ban a széniparban 2, az állami gazdaságok és szúzföldek minisztériumában 3, a mező- és erdőgazdálkodási minisztérium ágazataiban egy-egy szovjet szakember dolgozott? Ugyanakkor éppen ezekben az iparágakban és különösen a mezőgazdaságban jelentkeztek a legnagyobb kudarcok.

Nem volna-e itt az ideje, hogy a kínai vezetők abbahagyják pártjuk, népük, a világközvélemény félrevezetését, és mondják meg az igazságot azokról a tényleges okokról, amelyek következtében a kínai nép nehéz helyzetbe került?

A tényleges okok pedig abban rejlettek, hogy a Kínai Kommunista Párt vezetői gazdaságpolitikájukban semmibe vették az objektív törvényszerűségeket.

Mivel magyarázható az a tény, hogy a Kínai Kommunista Párt vezetőinek erőfeszítései következtében évről évre csökken a Szovjetunió és Kína gazdasági együttműködése, kulturális cseréje, sorvadnak a társadalmi szervezetek kapcsolatai, s ugyanakkor fokozott erővel hangzanak a vádak és rágalmak a szovjet néppel szemben? Ez csak azzal magyarázható, hogy a kínai vezetők el akarják téríteni népüket a Szovjetuniótól, félnek, hogy népük megtudja az igazságot arról, milyen önzetlen testvéri javaslatokat tett a Szovjetunió, a Kínai Népköztársasággal való kapcsolatainak fejlesztésére, és ekkor összeomlik minden aljas rágalmuk, amelyekkel pártunkat, a szovjet népet próbálják befeketíteni. A KKP vezetősége attól tart, hogy az országunkkal való együttműködés Kínába is elviheti a XX. pártkongresszus eszméinek tisztító szelét, amely megszüntette a sztálini személyi kultusz által teremtett tűrhetetlen helyzetet.

Szükségesnek tartjuk azt is, hogy beszéljünk a plénum előtt a szovjet—kínai határnak a kínai fél részéről történt többszöri

megsértéséről. Az SZKP és a szovjet kormány dokumentumai már szóltak erről. A szovjet határ megsértése 1962/63-ban állandó jelenséggé vált, s időnként durva provokáció jellegét öltötte.

A szovjet kormány azt ajánlotta, hogy folytassanak tanácskozást a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság közötti határ egyes szakaszainak pontos megvonása céljából. Abból indultunk ki, hogy a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság között nincsenek területi kérdések, a szovjet—kínai határ a történelem folyamán alakult ki, és csupán a határ egyes szakaszainak pontos megvonásáról lehet szó, ott, ahol ez szükségesnek mutatkozik.

A KKP vezetői a szovjet—kínai barátság alapjait aláásva, országukban és külföldön féktelen szovjetellenes propagandát indítottak. A kínai lapok hemzsegnek rágalmazó cikkektől, amelyek ócsárolják a szovjet valóságot, szennyes rágalmakat szórnak a szovjet népre. A kínai kormány egyik nyilatkozata úgy jellemzi a Szovjetunió külpolitikáját, hogy az „a háborús erőkkel való szövetkezés politikája a békeerők elleni harcra, az imperializmussal való szövetkezés a szocializmus elleni harcra".

Mindez elejétől végig rágalmazó fantazmagória, amit teljesen világosan látnak nemcsak barátaink, hanem még ellenségeink is. A szovjet kommunisták, a szovjet emberek felháborodással fogadták ezt az aljas hazugságot. A rágalmazók csak foglalkozzanak piszkos ügyeikkel. A Szovjetunió továbbra is a lenini irányvonalat fogja követni.

V. A KKP vezetőinek támadásai az SZKP programja ellen

Elvtársak! A KKP vezetői az utóbbi időben a Szovjetunió és a többi szocialista ország belső fejlődésének kérdéseire is kiterjesztették polémiájukat.

Támadásaik központjává az SZKP programját választották.

Mindenki elismeri, hogy pártunk programja korunk egyik legkiemelkedőbb dokumentuma, rendkívüli mélységgel és erővel tükrözi az új társadalom gyakorlati építését a Szovjetunióban és a testvérországokban, a tudományos kommunizmus elméletének megvalósítása alapján. A kínai propaganda az SZKP programja elleni támadásaiban, a józan ész ellenére, nem riad vissza olyan ostoba és szörnyű rágalmaktól sem, hogy pártunk programja „azoknak a népeknek a forradalma ellen irányul, amelyek még az imperializmus és a kapitalizmus uralma alatt vannak", pártunk programja „annak megakadályozására irányul, hogy azok a népek, amelyek már a szocializmus útjára léptek, teljesen végigvigyék forradalmukat", sőt, pártunk programjának célja „a kapitalizmus

fenntartása és visszaállítása". (A Renmin Ribao és a Vörös Zászló című folyóirat 1963. szeptember 6-i cikkéből.)

A kínai vezetők az SZKP programja elleni fellépésükkel arra törekednek, hogy megfosszák hitelétől a proletár szocializmus elméletét és gyakorlatát, amely a kispolgári szocializmus, az anarchizmus és más tudományellenes nézetek elleni hosszú küzdelem eredményeként győzelmet aratott a munkásmozgalomban. A KKP vezetői — akár elismerik, akár nem — felélesztik a kispolgári szocializmus elképzeléseit, és erről az álláspontról próbálják bírálni az új társadalom építésének nemzetközi tapasztalatait.

A kínai vezetők azért támadják az SZKP-t, mert e párt irányvonala a népjólét emelését célozza. A szovjet emberek életkörülményeinek javítását a kínai vezetők „elpolgárosításnak" nevezik, az anyagi ösztönzés elve szerintük „személyes előnyök hajszolására, nyerészkedésre, haszonlesésre, a burzsoá individualizmus fokozódására vezet, kárt okoz a szocialista gazdaságnak, sőt szétzilálja azt". (Renmin Ribao 1963. december 26.)

Vajon e rikoltozó szólamok mögött nem az emberek életszükségleteinek, a szocialista társadalom elveinek és ideáljának mélységes megvetése húzódik meg?

Ismeretes, milyen nagy jelentőséget tulajdonított Lenin a munka alapján való szocialista elosztás elvének, annak az elvnek, hogy a dolgozók legyenek anyagilag érdekelve a társadalmi termelés fejlesztésében. Lenin azt tanította, hogy az új társadalom építését nem közvetlenül a lelkesedésre kell alapozni, hanem a nagy forradalom által keltett lelkesedés segítségével, az egyéni érdekre, az egyéni érdekeltségre, a jövedelmezőségre.

A kínai vezetők elkeseredetten támadják az SZKP programjának azokat a tételeit, amelyek a kommunizmus felé haladó szocialista társadalom politikai megszervezésének a kérdéseivel függnek össze. Azt állítják, hogy az SZKP programjának az össznépi államra és az egész nép pártjára vonatkozó tételei tulajdonképpen azt jelentik, hogy burzsoá tételekkel cserélik fel az államról szóló marxista—leninista tanítást, lefegyverzik a munkásosztályt.

A kínai vezetők meg sem kísérlik a szocializmus országaiban végbemenő reális folyamatok elemzését, hanem a marxizmus—leninizmus klasszikusainak műveiből vett, önkényesen kiragadott és helytelenül értelmezett idézetekkel zsonglőrködnek. A nemzetközi kommunista mozgalmat olyan kérdésekben akarják álelméleti viták útvesztőjébe vezetni, amelyeket már régen megoldottak a marxizmus—leninizmus klasszikusai.

Az egyik ilyen kérdés a proletárdiktatúrával kapcsolatos dogmatikus állításaikra vonatkozik. A kínai vezetők makacsul ismételgetik, hogy a proletárdiktatúrát „egészen a kommunista társadalom legmagasabb szakaszába való belépésig" fenn kell tar-

tani. Itt Marx egyik művéből vett idézetre hivatkoznak ahol az áll, hogy „a tőkés és a kommunista társadalom között van egy időszak amelyben a tőkés társadalom forradalmi úton kommunista társadalommá alakul át. Ennek megfelel egy politikai átmeneti időszak is, amelynek az állama nem lehet egyéb, mint a proletariátus forradalmi diktatúrája."*

Ezt az idézetet, amelyet Marx gondolatmenetének egész szövevényéből ragadtak ki, próbálják felhasználni az SZKP programjának „bírálatához" elméleti alap gyanánt.

Azonban a kínai vezetők, amikor félbeszakítják Marx gondolatát, sohasem idézik a következő két sort Marxnak ugyanabból a művéből, ahol a gothai programról Marx a következőket mondja: „Nos, a program nem szól sem az utóbbiról (vagyis a proletárdiktatúráról — Szuszlov), sem a kommunista társadalom jövendő államiságáról."**

Ha a kínai teoretikusok logikáját követjük, akkor ezért a gondolatért Marxot antimarxistának kell nyilvánítani. Hiszen a kínai teoretikusok — akik állítólag Marx eszméjének alapján állnak — azt mondják: „A proletárdiktatúra elhalása egyben az állam elhalása is." Marx viszont a „kommunista társadalom államiságáról" beszél, amely már nem azonos a proletárdiktatúrával.

Éppen arról van szó, hogy Marx, amikor a kapitalizmusból a kommunizmusba való átmenet időszakáról beszél, a kommunizmus első szakaszát. a szocializmust tartja szem előtt.

A kínai vezetők természetesen ismerik Marxnak is, Engelsnek is a kommunizmus két szakaszáról tett sok-sok kijelentését arról, hogy a proletárdiktatúra az átmeneti időszak állama, amelynek célja a szocializmus — mint a kommunizmus első szakasza — felépítése. Lenin, amikor rámutatott a szocialista társadalmi átalakulásért folyó hosszú és szívós harc szükségszerűségére, írt „a proletárdiktatúra egész időszakáról, mint a kapitalizmusból a szocializmusba vezető átmenet időszakáról".***

A pekingi teoretikusok mindig elhallgatják ezt a Lenin által aláhúzott tételt. Lenin pedig azt mondotta, hogy a proletárdiktatúrára „a szocializmus végleges megteremtése és megszilárdítása végett" van szükség,**** s hogy a tőkés viszonyok helyreállításának veszélye elmúltával „megszűnik a proletárdiktatúra."*****

Így vetette fel a kérdést Vlagyimir Iljics Lenin.

Az élet teljesen igazolja a lenini tételek helyességét. Ha a kínai vezetőket valóban érdekelné az igazság, a mi mindennapi

* Marx—Engels Vál. Művek II. köt. Kossuth 1963. 23. old.
** Marx—Engels idézett mű (ugyanott).
*** Lenin Művei 29. köt. 358. old. (oroszul).
**** Lenin Művei 29. köt. 351. old. (oroszul).
***** Lenin Művei 33. köt. 75. old. (oroszul)

életünk gyakorlatához fordulnának, megnézhetnék, hogyan változott meg a szovjet társadalom alapja és társadalmi szerkezete. Lenin a megdontott kizsákmányoló osztályok elnyomását tartotta a proletárdiktatúra legfontosabb feladatának. A Szovjetunió szocialista társadalma — mint ismeretes — régóta a munkások és parasztok baráti osztályaiból és a népi értelmiség társadalmi csoportjából áll. Valamennyiüket az alapvető érdekek közössége, a marxi—lenini ideológia és a cél: a kommunizmus felépítésének egysége fűzi egybe.

Hát kik ellen javasolják a kínai teoretikusok a diktatúra gyakorlását? Hová akarnak kilyukadni, hogyan kell érteni azt a követelésüket, hogy az SZKP az országon belül folytassa „az osztályharc politikáját"?

Tudjuk, hová vezetett Sztálinnak az az elmélete, amely szerint az osztályharc a szocializmus építésében aratott sikerekkel arányosan elkerülhetetlenül kiéleződik. Ismeretes, hogy ez az elmélet alapul szolgált a szocialista törvényesség ledurvább megsértéséhez. Az SZKP végzett ezzel és soha nem tűr meg semmi ehhez hasonlót. Pártunk — mint eddig is — ezután is a munkásosztály és a parasztság szövetsége megszilárdításának, valamennyi dolgozó egységes, kommunizmust építő közösséggé való tömörítésének politikáját fogja folytatni.

Az össznépi állam és az egész nép pártja olyan eszme, amely nem négy fal közötti elmélkedés gyümölcse, hanem amelyet az élet hozott létre, s amely tükrözi a Szovjetunióban kifejlődött szocialista társadalmi viszonyok magas érettségét. Mivel a Szovjetunióban régóta felszámolták a kizsákmányoló osztályokat, a szovjet állam elvesztette a megdöntött kizsákmányolók elnyomására szolgáló szerv jellegét, jelenleg az egész nép érdekeit és akaratát fejezi ki, a munkásosztály pártja pedig az egész nép pártjává vált.

A munkásosztály a vezető szerepét a szocializmus teljes és végleges győzelme után már nem a proletárdiktatúrán keresztül valósítja meg. A munkásosztály a kommunizmus általánosan kibontakozó építésének viszonyai között is a társadalom leghaladóbb osztálya marad. Élenjáró szerepét egyrészt gazdasági helyzete határozza meg, vagyis az, hogy a legközvetlenebb kapcsolatban áll a szocialista tulajdon legmagasabb formájával, másrészt az, hogy a munkásosztály a birtokosa az osztályharc évtizedei által kialakított harcedzettségnek, forradalmi tapasztalatnak.

Az SZKP programjának mindezek a tételei távolról sem csupán elméleti jelentőségűek. Bennük fejeződik ki pártunk gyakorlati irányvonala, pártunk politikája, amelynek célja az egész nép bevonása a társadalom ügyeinek intézésébe, a nép tevékenységé-

nek fokozása a kommunizmus építésében, a szocialista demokrácia kiszélesítése. A kínai vezetők ugyanakkor figyelmen kívül hagyják Lenin hagyatékát: „a szocializmus lehetetlen demokrácia nélkül..." Jellemző, hogy a KKP Központi Bizottságának 1963. június 14-i levelében és a kínai vezetők más megnyilatkozásaiban még említés sem esik a szocialista demokráciáról, arról, hogy ezt a demokráciát fejleszteni kell a kommunizmus felé haladás közben.

Vagy talán van valami köze a marxista—leninista kérdésfelvetéshez annak, hogy a KKP vezetői idealizálják az erőszak módszereit, az elnyomás módszereit a kapitalizmusból a kommunizmusba való átmenet egész útja során?

Lenin, amikor rámutatott, hogy a proletariátus nem győzhetett volna a földbirtokosok és a tőkések elleni forradalmi erőszak nélkül, azt is írta, hogy „a forradalmi erőszak a forradalom fejlődésének csak bizonyos pillanataiban, csak meghatározott, különleges körülmények között volt a forradalom szükségszerű és jogos módszere. E forradalom sokkal mélyebb és állandóbb sajátsága és győzelmeinek feltétele a proletár tömegek, a dolgozók megszervezése volt és marad."*

A kínai teoretikusok azt állítják: „Mindenki, aki elemi fokon ismeri a marxizmus—leninizmust, tudja, hogy az úgynevezett össznépi állam nem valami új dolog. A burzsoázia képviselői a burzsoá államot mindig össznépi államnak vagy néphatalmi államnak nevezik."

Ez aztán a nyomós érv! Ha ilyen logikát követnénk, a kommunistáknak le kellene mondaniuk az olyan jelszavak megvalósításáról, mint a szabadság, egyenlőség, testvériség, demokrácia, mégpedig csupán azért, mert ezeket a jelszavakat a polgári forradalom tűzte zászlajára, majd később a hatalomra jutott burzsoázia elferdítette és ellaposította. Mi viszont ezzel ellentétben, úgy véljük, hogy vissza kell adni e jelszavak valódi értelmét, át kell ültetnunk őket az életbe, ez pedig csakis a szocializmus, a kommunizmus útján lehetséges.

Így áll a dolog az össznépi állam fogalmával.

Amikor ilyen államról beszélt Lassalle, vagy erről beszélnek ma az imperializmus ideológusai, a marxisták helyesen mondják, hogy elméletük a nép megtévesztése. Hiszen ebben az esetben az osztálytársadalom viszonyai között beszélnek egyetemes népi államról, de ilyen állam nem jöhet létre ellenséges osztályokra szakadt társadalomban. Más dolog az az állam, amely a proletariátus diktatúrájából fejlődik ki, miután a diktatúra az országon belül bevégezte történelmi küldetését, a szocializmus felépítését.

* Lenin Művei 29. köt. Szikra 1953. 78. old.

Az ilyen állam nem is lehet más, mint az egész nép érdekeit, akaratát kifejező szerv.

A szovjet össznépi állam, amelyben fennmarad a munkásosztály vezető szerepe, folytatja a proletárdiktatúra állama által megkezdett ügyet. Szentül teljesíti a nemzetközi munkásosztály, a világ minden népe iránti internacionalista kötelességét. Az egyetemes népi állam következetesen harcol az imperializmus ellen, jól biztosítja az ország védelmét, és teljesíti az egész szocialista tábor védelmében reá háruló kötelességet, fejleszti testvéri együttműködését a szocialista országokkal.

A kínai vezetők vitamódszereire jellemző az is, hogy az SZKP programjának ama következtetését, amely szerint a proletárdiktatúra bizonyos történelmi feltételek között egyetemes népi állammá fejlődik, úgy állítják be, mintha mi lemondanánk a proletárdiktatúráról a szocializmus építésének időszakában. A kínai teoretikusok azt sem átallották kijelenteni, hogy az SZKP „teljesen félredobta a marxizmus—leninizmus kvintesszenciáját, a proletárdiktatúra tanát".

Szennyes, szemérmetlen hazugság! Az SZKP programjában fekete betűkkel ez áll a fehér papíron: „A Szovjetunió tapasztalata bebizonyította, hogy a népek csak szocialista forradalom és proletárdiktatúra eredményeképpen juthatnak el a szocializmusba."

A kínai vezetők nem fárasztják magukat a kérdés érdembeli tanulmányozásával, s még az SZKP programjának azt a tételét is megpróbálják beleketíteni, hogy hazánkban a munkásosztály kommunista pártja az egész nép pártjává vált. Ezt a tételt úgy minősítik, mint „a proletariátus szervezeti és erkölcsi lefegyverzését", sőt mint „a kapitalista restaurációnak tett szolgálatot".

Lehetséges, hogy a kínai vezetők netán megpróbálnák valamivel megalapozni a kommunista építés élén álló párt ellen emelt szörnyűséges vádjaikat? Szó sincs róla! A kínai teoretikusok csak úgy egyszerűen, minden logika vagy érvelés nélkül hozzáfűzték ezt a kérdést az állam kérdéséhez. Mert, ha — ugyebár — a kommunizmus teljes győzelme előtt az állam nem lehet egyetemes népi állam, akkor a párt sem lehet az egész nép pártja. És ez az egész érvelésük!

A munkásosztály pártja, amely nélkül nem valósítható meg az osztálydiktatúra, formálisan és érdemben egyaránt megőrzi proletár osztályjellegét a szocializmus teljes győzelméig. Ez vitathatalan igazság.

De az is vitathatatlan, hogy a párt — mint politikai szervezet — tükrözi a társadalom osztályszerkezetében végbemenő változá-

sokat. Az SZKP programjában hangsúlyozta, hogy a munkásosztály a kommunizmus teljes győzelméig a szovjet társadalom vezető ereje marad. A párt a kommunizmus általánosan kibontakozó építésének időszakában is, a kommunista eszmék kifejezője, a munkásosztály céljainak, alapvető érdekeinek kifejezője marad. Emellett az egész nép pártjává válik. Ez nem valakik szubjektív óhajára következik be, hanem azért, mert a munkásosztály céljai és eszméi a szocializmus felépítését befejező nép minden osztályának és rétegének céljaivá, eszméivé válnak.

Amikor a kínai teoretikusok támadják az SZKP programjának a proletárdiktatúra történelmi sorsára, a szovjet állam, a szovjet munkásosztály pártjának jellegére vonatkozó tételeit, figyelmen kívül hagyják a társadalmi élet új jelenségeit, makacsul nem akarják észrevenni, hogy az SZKP programjának új következtetései és tételei nem önkényesen készültek, hanem azt fejezik ki, ami az életben valóra vált. Az SZKP XX. és XXII. kongresszusának irányvonalát támadva, odáig jutottak, hogy kétségbe vonták pártunknak és népünknek a kommunizmus építéséhez való puszta jogát is.

A szocializmus felépítésén már túljutott társadalom átmenete a komunizmus általánosan kibontakozó építéséhez: történelmileg törvényszerű, objektíve szükséges folyamat. A szovjet nép számára ez az élet által napirendre tűzött időszerű feladat. E feladat gyakorlati megoldásához nálunk adva van minden szükséges gazdasági, politikai és más feltétel, mert ezeket megteremtette a szocialista rendszer győzelme. Aki ezt a folyamatot akadályozza, az megpróbálja megállítani a társadalmi haladást. Az élet nemegyszer igazolta azt az igazságot, hogy egyformán képtelen és káros a történelmileg elkerülhetetlen fejlődési szakaszok átugrásának kísérlete és a társadalmi haladás feltartóztatásának, fékezésének kísérlete is.

Pekingben úgy látszik annyira elvakította a vezetőket a frakcióharc, hogy a nagy hevességben észre sem vették, hogyan kerültek ellentmondásba önmagukkal. Hiszen mindössze néhány évvel ezelőtt, amikor a KKP Központi Bizottsága meghirdette a „nagy ugrás" és a „népi kommuna" politikáját, azt állította: „A jelek szerint hazánkban a kommunizmus megvalósítása már nem valami távoli dolog" (a KKP KB 1958. augusztus 29-i határozata). Következésképpen a kínai vezetők akkoriban teljesen lehetségesnek tartották a kommunizmus építéséhez való átmenetet saját hazájukban, noha Kínában még épp hogy csak kibontakozott a szocializmus építése. Most viszont kétségbe vonják a kommunizmus építését a Szovjetunióban, ahol a szocializmus teljes és végleges győzelmet aratott.

Hogyan lehet nem észrevenni azt, hogy a kommunizmus építése a szocializmus felépítésén már túljutott országokban megfelel minden szocialista ország népe érdekeinek, korunk összes forradalmi erői érdekeinek?

Hát nem világos, hogy ez roppant mértékben fokozza a szocializmus példájának vonzóerejét, gyarapítja a szocialista tábor gazdasági és védelmi erejét, mind kedvezőbb lehetőségeket teremt ahhoz, hogy bővítsük a reális gazdasági, műszaki, kulturális és más segélyt és támogatást minden népnek, amely a szocializmus felépítéséért, a nemzeti függetlenségért és a békéért, az imperializmus ellen küzd?

Hogyan lehet tagadni, hogy a kommunizmus felé elsőként haladó ország megkönnyíti és meggyorsítja az egész szocialista világrendszer haladását a kommunizmus felé? Hiszen ennek az országnak a népei az egész emberiség számára még ki nem fürkészett utakat törnek, saját tapasztalataikkal vizsgálják meg ezeknek helyességét, kikutatják a nehézségeket, megtalálják e nehézségek elhárítására szolgáló eszközöket, kiválogatják a kommunista építőmunka legjobb formáit és módszereit. Mi éppen ezt az utat tartjuk helyesnek, hiszen a szocializmus országainak népei csak ezen az úton haladva, a szocialista közösség egységét és erejét megszilárdítva, a kommunista eszméket valóra váltva nyújthatják a leghatékonyabb támogatást az imperializmus ellen harcoló dolgozóknak.

A kínai vezetők azért is támadják pártunkat, mert az kidolgozta a kommunizmus felépítésének tudományosan megalapozott tervét, az egész szovjet nép alkotó tevékenységének középpontjába állította a kommunizmus anyagi, műszaki alapjának megteremtését, állandóan gondoskodik minden dolgozó anyagi és kulturális életszínvonalának emeléséről. Mindez valóban szörnyűséges és különös. Úgy látszik, a kínai vezetőknek olyan elképzeléseik vannak a szocializmusról és a kommunizmusról, olyan gyakorlatot ajánlanak az új társadalom építéséhez, amelynek nagyon, de nagyon kevés köze van a tudományos kommunizmus marxi—lenini elméletéhez. Sem Marxnál, sem Leninnél sehol egyetlen célzást nem találunk arra, hogy a szocializmus építésének alapfeladatait meg lehet oldani „ugrások" és lovasrohamok módszerével, a haladás társadalmi, gazdasági és szellemi feltételei érettségének számbavétele nélkül, a dolgozók anyagi jóléte emelésének semmibevevésével.

S ha a kínai vezetők „általános igazság" gyanánt próbálják ránk erőszakolni saját gyakorlatukat, ha „minta" gyanánt olyan társadalmat akarnak ránk tukmálni, amelyben eszményítik az erőszakot, korlátozzák a demokráciát, burjánzik a személyi kultusz,

fittyet hánynak a dolgozók jólétének, akkor mi kereken kimondjuk: az ilyen „általános igazság" és az ilyen „minta" nem felel meg a szovjet népnek, s bizonyosak vagyunk abban, hogy más népeknek sem.

A kommunista mozgalom célja a szocializmus, a kommunizmus volt és marad, amely békét, munkát, szabadságot, egyenlőséget, testvériséget és boldogságot hoz minden népnek. Mi a tudományos kommunizmus elméletét és gyakorlatát követjük, a Marx, Engels, Lenin által mutatott úton haladunk és fogunk is haladni.

A kínai vezetők ráléptek a szovjet—kínai barátság aláaknázásának veszélyes útjára, s mi természetesen erélyesen elítéljük helytelen tetteiket. A kínai vezetők jelenlegi állásfoglalásai kedvezőtlenül hatnak az egész szocialista táborra és a kommunista mozgalomra. Egyszersmind roppant kárt okoznak Kínának is.

Ami az SZKP-t és a Szovjetuniót illeti, — mi — híven a marxi—lenini elvekhez — lankadatlanul teljesíteni fogjuk internacionalista kötelességünket, eddig is megtettünk és ezután is megteszünk minden szükséges intézkedést, hogy normalizáljuk a szovjet—kínai kapcsolatokat, megszilárdítsuk népeink barátságát.

A Szovjetunió Kommunista Pártja továbbra is törekedni fog a helyzet normalizálására, az SZKP és a KKP barátságának megerősítésére. Pártunk mély meggyőződése, hogy ez a barátság élni, növekedni, erősödni fog.

VI. A kínai vezetők bomlasztó tevékenysége a kommunista világmozgalomban

Az utóbbi időben nagymértékben fokozódott a kínai vezetők bomlasztó tevékenysége, amely arra irányul, hogy szakadást idézzen elő egyrészt az egész kommunista világmozgalomban, másrészt több marxista—leninista pártban. Ez a szakadár tevékenység nyílt jelleget öltött, széles fronton kibontakozott és fogásait tekintve különösen agyafúrttá és példátlanná vált. A vitát, amelyet a KKP vezetői robbantottak ki a kommunista világmozgalom soraiban, a testvérpártok ellen folytatott nyílt politikai harc eszközévé változtatták.

A kínai vezetők láthatóan elhatározták, hogy a végsőkig viszik aknamunkájukat a kommunista világmozgalom lenini egysége ellen. Az utóbbi napokban nyíltan bejelentették, hogy a szakadás állítólag „elkerülhetetlenné" vált. Más szavakkal, most teljesen felfedték igazi céljaikat, amelyeket hosszú évek óta érlelnek a nemzetközi kommunista mozgalommal kapcsolatban.

A kínai vezetők frakciós harcukban odáig jutottak, hogy meg szakítják kapcsolataikat egyes marxista—leninista pártokkal, önkényesen „nem létezőknek" nyilvánítják őket, és az általuk összetákolt szakadár csoportokat nyilvánítják „pártokká". Hangzatosan bejelentették, hogy támogatják azokat a frakciós szakadárcsoportokat, amelyeket ők hoztak létre több országban, hogy azok harcoljanak a marxista—leninista pártok ellen. Ily módon a KKP vezetősége nyíltan felelősséget vállal e csoportok szennyes tevékenységéért és a testvérpártok ellen folytatott harcáért.

A KKP vezetősége nyilvánvalóan olyan irányban tevékenykedik, hogy a saját égisze alatt megteremtsen valamiféle sajátos nemzetközi tömböt, és a nemzetközi kommunista mozgalom ellen folytatott fokozott harc eszközeként szembe állítsa azt a kommunista világmozgalommal.

A nemzetközi demokratikus szövetségekben a kínai küldöttek nagymértékben fokozták bomlasztó tevékenységüket, nyíltan törekednek szeparatista szervezetek megteremtésére, a különböző országok és térségek haladó demokratikus erői között levő kapcsolatok aláaknázására.

Ily módon, bár a kínai vezetők időnként még frázisokat hangoztatnak az összefogásról, és egységről, valójában egész gyakorlati tevékenységük a nemzetközi kommunista mozgalom fellazítására, szétszakítására irányul. A kommunista világmozgalom egysége szempontjából ma a kínai vezetők politikája és tevékenysége a fő veszély.

Ennek fényében kell értékelni a KKP Központi Bizottsága sajtóorgánumaiban — a Renmin Ribaóban és a Vörös Zászlóban — megjelent február 4-i frakciós, az SZKP és az egész kommunista világmozgalom ellen irányuló cikket, amely a munkásosztály forradalmi mozgalma szétszakadásának sajátos platformját képezi.

A kínai vezetők cikkükben azt bizonygatják, hogy a kommunista mozgalom fejlődése állítólag a következő formula szerint megy végbe: „Összefogás — harc, sőt esetleg szakadás — új összefogás, új alapon." Ezzel kapcsolatban a dialektika törvényeire hivatkoznak. Azonban minden marxista—leninista számára világos, hogy ez az úgynevezett „dialektika" csak újabb kísérlet bomlasztó politikájuknak álteoretikus megállapításokkal való leplezésére.

Ki beszélhet ma a szakadás „elkerülhetetlenségéről"? Csak az, aki maga szakít a marxizmus—leninizmussal, a proletár internacionalizmus elveivel. Akinek drágák a nemzetközi munkásosztály nagy ügyének érdekei, nem lát semmiféle objektív okot a jelenlegi kommunista mozgalom szakadására. A nemzetközi kommunista mozgalomnak megvan a hosszú harci tapasztalatokban kipróbált politikai vonala, amely oly kiemelkedő győzelmeket ho-

zott a munkásosztálynak és a szocializmus ügyének, és amelynek óriási tekintélye van a néptömegek előtt.

A jelenlegi viszonyok között mihez vezetne a kommunista világmozgalom szétszakadása? Világos, hogy aláásná a nemzetközi antiimperialista front — a szocialista tábor, a nemzetközi munkásmozgalom, a nemzeti felszabadító mozgalom, a néptömegek általános demokratikus mozgalmai — egységét. Ez pedig csak az imperializmus agresszív erőinek kedvezne, megkönnyítené, hogy támadásokat intézzenek a felszabadító világmozgalom pozíciói ellen. Világos, hogy az, aki a szakadás felé viszi a helyzetet, egyedülállóan nagy történelmi felelősséget vállal magára.

Amióta létezik a nemzetközi kommunista mozgalom, a világ reakciósai veszett erőfeszítéseket tesznek avégett, hogy szakadást idézzenek elő soraiban. Most a kínai vezetők akarják megvalósítani azt, ami az imperialista reakciónak nem sikerült.

A kínai vezetők jelenlegi bomlasztó tevékenységének fényében világossá vált, hogy a KKP képviselői az 1960-as értekezleten miért buzgólkodtak azon, hogy a nyilatkozatban ne szerepeljen az a pont, mely szerint a nemzetközi kommunista mozgalom soraiban tűrhetetlen a frakciós tevékenység. Akkor a testvérpártok egyhangúlag elutasították a kínai vezetőknek ezt a kívánságát. Az 1960-as értekezlet nyilatkozatába belevette, hogy a kommunisták győzelmének egyik elengedhetetlen feltétele a céljaik eléréséért vívott harcban: minden olyan akció megakadályozása, amely aláásható a nemzetközi kommunista mozgalom egységét.

A kínai vezetők nem sokkal az értekezlet után megsértették ezt a kötelezettségvállalást, amelyet valamennyi testvérpárttal együtt magukévá tettek. Sőt „Világ proletárjai, egyesüljetek, harcoljatok közös ellenségünk ellen" című cikkükben (1962 december) „elméleti" alapot akartak teremteni a közösen elfogadott határozat teljesítésének megtagadására. A KKP vezetői előálltak valami „többségről és kisebbségről" szóló koncepcióval, amely szerint a kisebbségnek állítólag joga van megszegni a közösen elfogadott határozatokat, harcolni az elfogadott közös irányvonal ellen. Ez nem más, mint a leninizmus alapvető szervezeti elvének revíziója, mert Lenin tanítása szerint „a munkásmozgalom elve csak az lehet, hogy a kisebbség vesse alá magát a többségnek".*

A többség, amely ellen a pekingi vezetők fellépnek, az a többség, amely magában foglalja azokat a kommunista pártokat, amelyek országukban hatalomra juttatták a munkásosztályt, biztosítják a szocializmus világtörténelmi győzelmét. Ez a többség magában foglalja minden kontinensnek a forradalmi harc élcsapatában haladó kommunista pártjait.

* Lenin Művei 20. kot. Szikra 1955. 390. old.

A kínai vezetők frakciós elvakultságukban attól sem riadtak vissza, hogy a marxista—leninista pártokat egyszerűen „fiktív" többségnek kezdték nevezni.

Ez távolról sem új fogás. Már Lenin ellen is alkalmazták ezt a szakadárok, amikor dicsekedve kijelentették, hogy valamikor őket követi majd a többség, és akkor majd el fogják ismerni annak akaratát. Lenin ezekről az emberekről azt írta, hogy „Nem a jelenben ismerik el az öntudatos munkások többségének akaratát, hanem a jövőben, mégpedig abban és csakis abban a jövőben, amelyben a munkások egyetértenek majd velük, a likvidátorokkal, Plehanovval, Trockijjal!!"*.

A szakadárok, akik fellépnek a többség akarata ellen, minden korban tehát ugyanazokhoz a mesterkedésekhez folyamodnak.

A KKP a többségi elv ellen folytatott harcában a nemzetközi kommunista mozgalom minden opportunistája és szakadárja közül elsőként vetette fel azt a tézist, hogy egy és ugyanazon országban „törvényszerű" dolog több kommunista pártnak a létezése. Ebből a megállapításból az következik, hogy az ilyen pártoknak nem annyira a munkásosztály ellenségei ellen, mint inkább egymás ellen kell harcolniuk. Nem szükséges részletesen megcáfolni most ezt a gyökerében hibás koncepciót, hiszen minden öntudatos munkás előtt világos, hogy a proletariátus osztályérdekeinek és akaratának egysége, ideológiája, osztályszervezettsége az egyetlen és szilárdan összekovácsolt marxista—leninista pártban testesül meg. Még egyszer rá kell mutatni azonban arra, milyen nyakatekert fogásokhoz folyamodnak a mai szakadárok, hogy zavart keltsenek a munkásmozgalom soraiban, aláássák a kommunisták sorainak egységét. E célok érdekében attól sem riadnak vissza, hogy eltorzítsák Lenin megállapításait. Íme egy jellemző példa.

Lenin „Az egységbontásról, melyet az egységről való kiabálással lepleznek" című ismert művében megbélyegzi Trockij bomlasztó tevékenységét, leleplezi a bolsevik pártra szórt rágalmait, azt a kísérletét, hogy dezorganizálja a munkásmozgalmat azzal a propagandával, amely szerint a kisebbségnek nem kell alárendelnie magát a munkások többsége akaratának. Lenin a következőket írta: „Ahol a pontosan és félreérthetetlenül megfogalmazott határozatok körül az öntudatos munkások többsége tömörül, ott van az egységes vélemény és tevékenység, ott van a pártszerűség, ott van a párt... Mikor most Trockij arra igyekszik rábírni a munkásokat, hogy ne hajtsák végre annak az »összességnek« a határozatait, amelyet a pravdista marxisták elismernek, bomlasztani próbálja a mozgalmat, és szakadást próbál előidézni."

* Lenin Művei 20. köt., Szikra 1955. 500. old.

Lenin értékelése szerint Trockij tevékenysége „szakadárság abban az értelemben, hogy a legszemérmetlenebbül megsérti a munkásság többségének akaratát".*

A Renmin Ribao és a Vörös Zászló 1964. február 4-i cikkének szerzői úgy idézik Lenint, hogy elferdítik Lenin álláspontját. Lenin mindenkor hangsúlyozta az általános proletárfegyelem kötelező voltát, és követelte, hogy a kisebbség rendelje alá magát a többség akaratának. A kínai szakadárok, hogy dezorganizálják a kommunista pártokat, hamisításhoz folyamodtak.

A kínai vezetőket még az a világos kérdés sem hozza zavarba, hogy a kommunista mozgalom soraiban elengedhetetlenül szükséges bizonyos nemzetközi fegyelem. Ők azt állítják, hogy ilyen fegyelemről még beszélni sem lehet, mivel ma nincs Kominternmintájú központi szervezet. A KKP vezetőit azonban ez nem akadályozza meg abban, hogy magukat tekintsék a fejnek. Nem értik meg, hogy a jelenlegi viszonyok között a kommunisták nemzetközi fegyelme nem azt jelenti, hogy teljesíteni kell valakinek a felülről diktált parancsait, hanem hogy a kommunista pártok önként, internacionalista kötelességük magas fokú tudatában magukra vállalnak bizonyos kötelezettségeket az egész nemzetközi kommunista mozgalom és egymás iránt, valamint hogy következetesen teljesítik a gyakorlatban ezeket a vállalásokat. Éppen ebből indultak ki a testvérpártok, amikor az 1960-as nyilatkozatban kötelezettséget vállaltak, hogy szigorúan betartják az alábbi elveket: őrzik, mint a szemük világát, a párt egységét; szolidárisan tartják magukat azokhoz a közösen kidolgozott értékelésekhez és következtetésekhez, amelyek az imperializmus ellen, a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott harc közös feladatait érintik; nem tűrnek el semmi olyan cselekedetet, amely aláásható a nemzetközi kommunista mozgalom egységét; kölcsönösen támogatják egymást, tiszteletben tartják minden marxista—leninista párt függetlenségét és egyenjogúságát.

A nemzetközi kommunista mozgalom kollektívan kifejezett akaratának következetes betartása minden párt marxista érettségének, internacionalizmusának mutatója, mivel a marxizmus—leninizmus és az internacionalizmus nem választhatók el egymástól.

A kínai vezetőknek az e kérdésben vallott véleményeikben láthatólag kifejezésre jut a fegyelemről alkotott általános nézetük. A fegyelmet nem úgy tekintik, mint az azonos gondolkodású kommunisták nagy szövetségének minden egyes osztagával szemben fennálló kötelesség öntudatos teljesítését, hanem, mint kényszerű alárendelést és parancsolást. Itt nyilvánvalóan megmutat-

* U. o., 341., 343. old.

kozik annak a gyakorlatnak a hatása, amely annyira jellemzi a Kínai Kommunista Párt vezetőinek a módszereit.

De mennyire idegen ez a marxizmus—leninizmus egész szellemétől! Lenin, az orosz bolsevikekről szólva a következőket mondotta: „Büszkék vagyunk arra, hogy a munkások felszabadulásukért folytatott harcának nagy kérdéseit úgy oldjuk meg, hogy alávetjük magunkat a forradalmi proletariátus nemzetközi fegyelmének, számításba vesszük a különböző országok munkásainak tapasztalatait, számolunk tudásukkal, akaratukal és ilyenformán a gyakorlatban (nem pedig szóban, mint a Rennerek, Fritz Adlerek és Otto Bauerek) valósítjuk meg a világkommunizmusért folytatott munkás osztályharc egységét."*

A kínai vezetőket ma éppen az tölti el különös büszkeséggel, hogy teljesen figyelmen kívül hagyják a kommunisták nemzetközi fegyelmét, hogy valójában anarchista magatartást tanúsítanak mind a vitában, mind a testvérpártokkal való érintkezésben.

Ma nemcsak az vált végérvényesen világossá, hogy mik az igazi indítékai azoknak az „elméleteknek", amelyeket a kínai vezetők terjesztenek bomlasztó tevékenységük igazolására, hanem azok a fő irányok is, amelyeken gyakorlatilag kibontakozik ez a tevékenység, ennek a tevékenységnek a fogásai és módszerei.

A KKP vezetői a nemzetközi kommunista mozgalom legerősebb és legtekintélyesebb osztagaira összpontosítják a fő csapásokat: a Szovjetunió Kommunista Pártjára és a többi szocialista ország kommunista pártjaira, a francia, az olasz és más kommunista pártokra.

Célul tűzték maguk elé, hogy bármilyen áron is, de lejáratnak minden valóban marxista—leninista pártot, amely megérdemelt tiszteletet élvez a kommunista világmozgalomban és a néptömegek előtt.

Különösen felháborító az az álláspont, amelyet a KKP Központi Bizottsága képvisel a kapitalista országokban harcoló kommunista pártokkal szemben. Ezeknek az amúgy is bonyolult viszonyok között működő pártoknak nem kevés többletnehézséget teremtenek a kínai vezetők. Minden módon rágalmazzák e pártok marxista—leninista vezetőségét, igyekeznek aláásni tekintélyét. A munkásosztály kipróbált vezetőit olyan sértésekkel illetik, hogy „gyávák, mint az egerek", „papagájok", „képmutatók" és így tovább.

Olyan pártok vezetőiről mondják ezt, amelyek hősi példát mutattak a fasizmus ellen vívott harcban, és most a monopóliumok ellen vívott harc élvonalában haladnak és óriási nemzeti erőt képviselnek. Ilyeneket mondanak olyan harcos és nagy tisztelet-

* Lenin Művei, 31. kot., Szikra 1951. 270—271. old.

tel övezett elvtársakról, akik súlyos viszonyok közepette harcolnak, kitéve üldözéseknek. Felháborodáson kívül mit válthatnak ki az olyan kijelentések, hogy az Egyesült Államok Kommunista Pártjának vezetői „együttműködnek a legkalandorabb amerikai imperialistákkal", hogy a chilei kommunisták álláspontja „megfelel az amerikai imperializmus céljainak, amely Latin-Amerikában az amerikai imperializmus uralmának fenntartására irányul", hogy az Indiai Kommunista Párt vezetősége csupán „klikk", s az ehhez hasonlók.

A proletárszolidaritás pekingi értelmezése megítélhető abból a magatartásból, amelyet a KKP Központi Bizottsága tanúsított, amikor a baathista nacionalisták leszámoltak Szalam Adillal és az Iraki Kommunista Párt más vezetőivel. A kínai vezetők a külföldi küldöttségekkel folytatott beszélgetéseikben nyíltan kárörömüket fejezték ki az iraki elvtársak bestiális meggyilkolása fölött. Közvetlenül a baathista államcsíny végrehajtása után pedig kapcsolatokat kezdtek keresni a gyilkosokkal. Mint most kiderült, kínai részről azt a helyzetet, hogy a Iraki Kommunista Párt vezető nélkül maradt, ki akarták használni, meg akarták teremteni ott a maguk kis szakadár csoportját.

Az egész kínai propagandagépezet — az Új-Kína hírügynökség, a tájékoztató központok, a különböző fajta bulletinek, a rádió — ma harcot folytat a marxista—leninista pártok ellen. A kínai vezetők lényegében új ideológiai frontot nyitottak a testvérpártok ellen. E téren nem vetik meg az antikommunizmus fegyvertárából kikölcsönzött fogásokat. Mibe kerül például a kínai propagandának bevetni a „moszkvai karmesteri pálcáról" hangoztatott koholmányt, amelynek intésére állítólag hol az egyik, hol a másik irányba „fordulnak" a kommunista pártok. Ez a rágalom egyformán sértő mind a népeik nemzeti érdekeit következetesen védelmező testvérpártokra, mind az SZKP-ra, amelytől idegen minden beavatkozás más pártok belügyeibe. Nem egyéb ez, mint a „Moszkva kezéről" hangoztatott, az imperialista propaganda által kitalált régi mese új változata. Felhasználták ezt a jobboldali szociáldemokrata vezérek már Lenin és a Komintern elleni harcukban, most pedig bekerült Peking fegyvertárába.

Szakadár tevékenységükre a kínai vezetők akkor tették fel a koronát, amikor az utóbbi időben híveket kezdtek toborozni a testvérpártok soraiban és ezekből frakciós csoportokat alakítottak. Még 1963. június 14-én kelt levelében a KKP vezetősége megfenyegette a testvérpártokat, hogy ha nem fogadják el Peking irányvonalát, akkor helyükbe olyan új emberek lépnek, akik „e pártnak tagjai vagy nem tagjai". Az utóbbi idők tényei azt mutatják, hogy a kínai vezetők most valóra váltják ezt a fenyegetést és megpróbálják néhány ország munkásmozgalmának élére állí-

tani a legkülönbözőbb renegátokat, elfajult és kalandor elemeket. Az ezekből a renegátokból összetákolt szakadár csoportokat a KKP vezetői megpróbálják fontos fegyverként felhasználni a marxista—leninista pártok ellen vívott harcukban.

Jelenleg Peking segítségével és támogatásával pártellenes, szakadár, renegát csoportok alakultak Belgiumban, Brazíliában, Ausztráliában, Ceylonban, Nagy-Britanniában és néhány más országban. Ezeknek a csoportoknak a létszámát hol egyes, hol pedig tízes számjegyekkel lehet kifejezni. A kínai vezetőket azonban ez nem zavarja, mivel ezek a renegátok Peking parancsára hangosan és kórusban kiáltoznak, hazugságok és rágalmak özönét zúdítják a kommunista világmozgalomra, a marxista—leninista pártokra. E csoportok főkolomposainak kezében váratlanul nagy pénzösszegek tünedeznek fel. Újságokat, folyóiratokat alapítanak, mindenféle rágalmazó irodalmat adnak ki, nem ritkán üzletet nyitnak kínai propagandatermékek árusítására.

E csoportok részvevőinek politikai arculata ismét megvilágítja a kínai vezetés legteljesebb elvtelenségét. Rendszerint opportunista, ingatag elemekről van szó, akiket antimarxista nézetek terjesztése, frakciós tevékenység vagy erkölcstelen magatartás miatt kizártak a kommunista pártokból. Becsvágyó karrieristák, politikai szélkakasok és hasonszőrűek ezek. A pártellenes csoportok részvevői egyes országokban jobboldali opportunista irányzatokat képviselnek. A szakadár csoportok soraiban Ausztriában, Chilében, az Egyesült Államokban megtalálhatók sötét múltú egyének, kalandorok.

Érthető, hogy a testvérpártok nem tűrik meg e frakciós csoportokat és kivetik őket soraikból Ilyenkor Pekingből minden esetben „rettenetes" fenyegetőzés következik a testvérpártokra, s azzal vádolják őket, hogy „törvénytelen módszereket alkalmaznak". A kizárt szakadárokat a kínai vezetők kikiáltják „igazi forradalmárokká", „bátor harcosokká". bár egész „harcuk" abban merül ki, hogy nagyhangú „kiáltványokat" szövegeznek meg a kommunista pártok ellen. Gyakran Pekingbe utaznak, ahol nagy pompával fogadják őket, kinyomtatják terjengős, rágalmazó cikkeiket.

Az utóbbi hónapokban teljesen nyilvánvalóvá lett annak a nagy hűhónak a célja, amelyet Pekingben csapnak a frakciós csoportok körül. Maguk a kínai vezetők leplezték le céljukat. A közelmúltban szerteszéjjel reklámozták a belgiumi renegátok összejövetelét, amely magát nem kevesebb, mint „országos konferenciának" nyilvánította ki és olyan nevetséges döntést hozott, hogy „újjáalakítja (!) a Belga Kommunista Pártot" és „elítéli a Belga Kommunista Párt korábbi (!) Központi Bizottságának pártellenes tetteit." Ennek a fikciónak az alapján a kínai vezetők a Belga Kommunista Pártnak a kongresszus által megválasztott Központi Bi-

zottságát „volt központi bizottságnak" nevezik, mintha nem az adott ország munkásosztálya alakítaná meg a maga kommunista pártját, hanem Peking. Ugyanezzel az eljárással a KKP vezetői „bezárták" néhány más kommunista párt, például a Ceyloni Kommunista Párt Központi Bizottságát.

Nyíltan meg kell mondanunk, hogy a kommunista mozgalom történetében sohasem volt ilyesmire példa. Soha, egyetlen párt sem vette fejébe azt, hogy a más országok kommunista pártjaiból kizárt, szánalmas, szakadár csoportokat igazi „pártnak" nyilvánítsa ki, az igazi kommunista pártokat pedig „volt pártoknak" nevezze. A kínai vezetők, akik oly fennhangon beszélnek a pártok egyenjogúságáról és egymás belügyeinek tiszteletben tartásáról, most valamiféle „legfelsőbb bíróság" szerepét akarják betölteni a kommunista mozgalomban, s a kommunista pártok helyett akarják megoldani e pártok belső életének problémáit.

A Peking által létrehívott szakadár csoportoknak nincs és nem is lehet gyökerük, sem a munkásmozgalomban, sem pedig a népi tömegek általános demokratikus harcában. Kívül állnak a kommunista világmozgalom sorain, egyetlen öntudatos munkás sem hajlandó soha közösséget vállalni velük. Ezek a csoportok teljesen mesterkélten jelentek meg, létezésük erőltetett, Peking szakadár tevékenységének szülöttei. Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy megjelenésüket feltűnően kedvezően fogadták a tőkésországok uralkodó körei, amelyek joggal látják bennük azt az „ötödik hadoszlopot", amely kapóra jön nekik a munkásmozgalomban.

A Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának vezetősége most még tovább megy, és nyíltan arra törekszik, hogy a kommunista világmozgalom ellensúlyozására összetákolja a vele hasonló gondolkozásúak tömbjét, saját platformmal. csoportfegyelemmel és pekingi központtal. Ezeket a terveket még 1962 végén kikotyogta Mehmet Shehu, amikor kijelentette, hogy most van alakulóban a marxizmus—leninizmushoz hű pártok tömbje, amelynek élén a kínai párt áll.

Miért alakítják meg ezt a tömböt? Mindenki számára nyilvánvaló, hogy nem a munkásmozgalom céljaiért, nem a világ imperializmusa ellen vívott harcra, hiszen ennek a tömbnek már a gondolata is önmagában hordja a szakadás csíráit, és nyilvánvalóan a munkásosztály erőinek a gyegítését szolgálja. Ez a tömb azért alakul meg, hogy harcoljon a marxista—leninista pártok ellen, a kommunista világmozgalom ellen, a KKP Központi Bizottsága vezetőségének a sajátos céljai érdekében.

A kommunista világmozgalom megbontására irányuló törekvésüket a kínai vezetők átvitték a demokratikus erők nemzetközi frontjának a soraiba is. Néhány esztendeje a békeharcosok, a nő-,

az ifjúsági és egyéb nemzetközi szervezetek kongresszusait és konferenciáit a kínai képviselők szakadár kirohanásokra használják fel. Így történt az afroázsiai szolidaritási szervezet konferenciáin, a nők kongresszusán Moszkvában, a Béke-világtanács varsói ülésén és más nemzetközi fórumokon. „Forradalmi frázisokkal" bűvészkedve, a kínai képviselők mindezekre a szervezetekre tőlük idegen feladatokat és funkciókat akarnak rákényszeríteni, megpróbálják lebecsülni és feleslegesnek nyilvánítani azokat az alapvető jelszavakat és követeléseket, amelyek jegyében ezek a demokratikus mozgalmak megszülettek. Nyilvánvaló, hogy a kínai képviselőknek ez a szektás állásfoglalása arra irányul, hogy eltaszítsák ezektől a mozgalmaktól a lakosság legszélesebb rétegeit, amelyek különböző nézeteket vallanak, megpróbálják összeszűkíteni az általános demokratikus harc tömegbázisát.

Elvtársak! A kommunista világmozgalom korunk legnagyobb befolyású politikai erejévé vált. Az imperialista reakció ellen a munkásosztály és az összes dolgozók érdekeiért, a békéért, a demokráciáért, a nemzeti függetlenségért és a szocializmusért vívott elkeseredett harcban a kommunista világmozgalom messze előretört, jelentősen kibővítette sorait, kiemelkedő győzelmeket ért el. A háború utáni időszakban tucatjával alakultak meg új kommunista pártok, s ma már nincs a Földnek olyan zuga, ahol ne lennének kommunisták, s ezek ne tanítanák a tömegeket a marxizmus—leninizmus nagyszerű eszméire. A nemzetközi kommunista mozgalom életében különösen nevezetes volt az utolsó évtized, amikor a személyi kultusz káros következményeit legyűrve jelentősen aktivizálta alkotó, elméleti és gyakorlati tevékenységét, ezeket még szorosabban fűzte az élet követelményeihez, a széles népi tömegek szükségleteihez és kívánságaihoz.

Ilyen történelmi háttérrel különösen látható nemcsak a kínai vezetők szakadár tevékenységének káros volta, hanem egyúttal azon törekvéseiknek teljes kilátástalansága is, hogy letérítsék lenini útjáról és saját elképzeléseiknek rendeljék alá a kommunista világmozgalmat.

Nem lenne helyes azonban, ha nem mernénk fel kellőképpen a KKP Központi Bizottsága frakciós cselekedeteinek veszélyességét. A kínai vezetők mindenféle éretlen és ingatag elemre támaszkodnak, de olyanokra is, akiket nem érintett meg az új levegő, amely az utóbbi tíz esztendőben átjárja a kommunista mozgalmat, aki megrekedt a személyi kultusz világában és rabja a személyi kultusz alatt kialakult dogmatizmusnak és doktrinér sematizmusnak.

A kínai vezetők frakciós módszereit felkarolják az olyan mindenféle renegátok és elfajzottak, akik bármilyen zászló alatt készek küzdeni a kommunizmus ellen.

Ugyanakkor a kínai vezetők nyilvánvalóan ki akarják hasz-

nálni a tőkésállamok uralkodó osztályainak népellenes, reakciós politikájával elégedetlen tömegek hangulatát is. Napjainkban, amikor száz- és százmillió ember kapcsolódik be az aktív politikai harcba, köztük olyanok is, akik járatlanok a politikában, nem rendelkeznek elegendő tapasztalattal, akkor a szélsőségesen baloldali forradalmi frazeológia, amelybe a kínai vezetők a maguk kalandor elképzeléseit burkolják, bizonyos mértékig meghallgatásra találhat. Különösen vonatkozik ez azokra az országokra, amelyeknek nincs ipari proletariátusuk, vagy ha igen, akkor csak kis létszámú, és ahol nagy a kispolgári ideológia hatása, a forradalmi káderek elméleti érettségének színvonala pedig még nem mindig eléggé magas.

A kínai vezetők a maguk antileninista vonalának és szakadár tevékenységének leplezésére a „jelenkori revizionizmus" elleni harc zászlaja alatt lepnek fel. Marxista—leninista pártokat „revizionistáknak" bélyegeznek, magukat azonban „igazi" forradalmároknak tüntetik fel. Arra számítanak, hogy ezzel sikerül megtéveszteniük azokat az embereket, akik nem ismerik a nemzetközi kommunista mozgalomnak a jobb- és „baloldali" opportunizmus ellen vívott harca igazi történetét és hajlamosak arra, hogy nagyszerű tanaink lényegének elsajátítása helyett csupán a forradalmi harc felszíni sémáit tegyék magukévá.

A kommunista mozgalom történetéből jól ismert, hogy többször is felelőtlenül revizionizmussal vádolták az alkotó marxizmus képviselőit mindenféle dogmatikusok és kispolgári forradalmárok. Így például a Kominternből kizárt holland „baloldali" kommunista, H. Horter 1920 őszén nyílt levelet intézett Leninhez válaszul „»Baloldaliság« a kommunizmus gyermekbetegsége" című könyvére. Ezt írta: „Ön és a Harmadik Internacionálé most úgy jár el, mint annak idején a szociáldemokraták... A munkásmozgalom fejlődésének megfelelően Nyugat-Európában két irányzat van jelen: a radikális és az opportunista. Ön pedig, Lenin elvtárs, az opportunista irányzatot követi... Ön marxista vezetőből opportunista vezetővé válik."

Vajon ma sokan emlékeznek-e ezekre a világtörténelem legnagyobb forradalmára ellen intézett szánalmas kirohanásokra?

A kínai szakadárok fogásai nem téveszthetik meg a világ marxistáit—leninistáit. A világ marxista—leninista pártjainak abszolút többsége nyíltan elítélte a KKP Központi Bizottsága vezetőinek antileninista kalandor irányvonalát. A kommunista világmozgalom legtekintélyesebb vezetői sok dokumentumban, megnyilatkozásban a pártsajtóval együtt mélyrehatóan bírálják a kínai vezetők helytelen vonalát, frakciós, szakadár tevékenységét. Mindez azt jelenti, hogy a kommunista világmozgalom egészében véve az egyedül helyes marxista—leninista alapokon áll.

Pártunk, amelyet Lenin nevelt, a többi testvérpárttal együtt

továbbra is következetesen harcol minden jobbról vagy „balról" jövő opportunista cselekedet ellen, az összes testvérpártok sorainak összefogásáért, a forradalmi világmozgalom valamennyi alakulatának egységéért, a legyőzhetetlen marxista—leninista tanítás tisztaságáért.

VII. A kispolgári, a nacionalista, az újtrockista elhajlás veszélyességéről

A szovjet kommunisták éppúgy, mint az egész világ marxista—leninistái is, nem elégedhetnek meg azzal, hogy csak bírálják és politikailag értékelik a Kínai Kommunista Párt vezetőinek helytelen, antileninista nézeteit. Mindnyájunkban elkerülhetetlenül felvetődik a kérdés, hogyan történhetett meg, hogy egy olyan pártnak, mint a forradalmi harc és az új társadalom építése terén nagy tapasztalatokkal rendelkező Kínai Kommunista Pártnak a vezetői a kommunista világmozgalom elleni harc útjára léptek? Kivel is van dolgunk a KKP vezetőinek személyében?

Pártunk, az egész nemzetközi munkásmozgalom tapasztalatai azt mutatják, hogy a leninizmusnak már többször is meg kellett küzdenie olyan nézetekkel és irányzatokkal, amelyek hasonlóak voltak a kínai vezetők jelenlegi nézeteihez és irányzataihoz. Természetesen ezeknek a nézeteknek a mai hirdetői nem csupán megismétlői elődeiknek, hanem a régi eszméket a mai viszonyokhoz és saját igényeikhez is alkalmazzák.

Lenin, mint ismeretes, megállapította, hogy a bolsevizmus főként a jobboldali opportunizmus elleni harcban fejlődött ki, erősödött meg és edződött. „Ez — írta — természetesen a bolsevizmus fő ellensége a munkásmozgalmon belül." Ugyanakkor Lenin hangsúlyozta a bolsevizmus tapasztalata másik oldalának a jelentőségét, amelyről — mint megjegyezte — külföldön még alig tudnak valamit. „A bolsevizmus — írta a „»Baloldaliság«, a kommunizmus gyermekbetegsége" című munkájában — *a kispolgári forradalmiság* ellen évek hosszú során át vívott harcban nőtt fel, alakult ki és edződött meg; s ez a kispolgári forradalmiság kissé hasonlít az anarchizmushoz, illetve egyet-mást kölcsönvesz tőle, s minden lényeges dologban eltér a következetes proletár osztályharc szükségleteitől és követelményeitől."*

Jellemző, hogy a kínai vezetők, akik szeretnek minduntalan hivatkozni a múltbeli ideológiai nézeteltérések példáira, szeretnek történelmi párhuzamokat vonni, teljesen agyonhallgatják a bolsevista tapasztalatoknak ezt a vonatkozását. Ez érthető is: Lenin minden egyes szava, amely a kispolgári forradalmiság, vagy mint

* Lenin Művei 31. kot., 150. old. (oroszul)

Lenin gúnyosan mondta, a kispolgári forradalmárkodás képviselői ellen irányul, közvetlenül lesújt a KKP vezetőségének jelenlegi eszmei-politikai koncepcióira és irányvonalára.

A kispolgári forradalmiság sokoldalú jellemzését megtaláljuk Lenin különböző műveiben, pártunk határozataiban, a Kommunista Internacionálé dokumentumaiban. A kispolgári forradalmiság forrását Lenin a kisbirtokos, a kisvállalkozó sajátos helyzetében látta, aki könnyen áttér „a szélsőséges forradalmiságra, de nem képes következetesen, szervezetten, fegyelmezetten, kitartóan fellépni, hajlamos arra, hogy az egyik szélsőségből a másikba essen".

Mindenki tud például a bolsevizmusnak az eszerekkel, azzal a párttal vívott harcáról, amely — mint Lenin megjegyezte — „mindinkább a kispolgári forradalmiság irányzatának a kifejezője".* Feltétlenül emlékezni kell most arra, hogy az eszerek tagadták a munkásosztály vezető szerepét és azt bizonygatták, hogy a parasztmozgalom az igazán szocialista mozgalom.

Időről időre, különösen a történelem nagy fordulatainál, jelentkeztek kispolgári ingadozások a proletár pártok soraiban is. Lenin többször is rámutatott arra, hogy a proletariátus nincs bebiztosítva a kispolgári ideológia és a kispolgári előítéletek behatolása ellen. A kispolgári forradalmárok legjobbjai beolvadnak a proletár pártok soraiba, átnevelődnek, komolyan tanulmányozzák a marxizmust, s végül igazi forradalmárokká válnak. Másoknak nem sikerül, mások nem képesek átvenni a proletár párttól semmit, „kivéve néhány betanult szólamot, bemagolt »világos« jelszót . . ."**

Pártunknak mindenekelőtt a hatalom átvétele után, a szovjet állam építésének első éveiben kellett harcot folytatnia a „balos" kispolgári ingadozások ellen. Ismeretes, hogy Lenin milyen engesztelhetlen harcot vívott „a baloldali kommunistákkal", „a munkásellenzékkel", a trockizmussal, „a szélsőséges baloldaliakkal" az akkor még fiatal kommunista mozgalomban.

Emlékeztetek a „baloldali kommunistákkal" a breszti béke megkötésének idején vívott harcra, amikor ezek megpróbálták kierőszakolni „a forradalmi háború" kalandor, a Szovjet Köztársaság számára végzetes taktikáját. Lenin úgy vélte, hogy a hangzatos forradalmi frázisok ellenére is „a baloldali kommunisták" nézeteinek lényege a kilátástalan pesszimizmus, a legteljesebb kétségbeesés lelkiállapotának felel meg.***

Ami pedig azt az objektív szerepet illeti, amelyet „a baloldali kommunisták" játszottak az adott pillanatban, Lenin hozzájuk

* Lenin Művei 31. kot., 16. old. (oroszul)
** Lenin Művei 16. kot., 44—45 old. (oroszul)
*** Lenin Művei 27. kot., 51. old. (oroszul)

fordulva kereken megmondotta: „Önök objektív szerepüknél fogva az imperialista provokáció eszközéül szolgálnak. Az önök szubjektív »pszichológiája« pedig a felbőszült kispolgár pszichológiája, aki hetvenkedik és kérkedik, de pontosan tudja, hogy a proletárnak van igaza . . .”*

A nemzetközi kommunista mozgalomban jelenleg kialakult helyzettel kapcsolatban külön kell beszélni arról az éles harcról, amelyet pártunk a trockizmussal folytatott. A trockizmus világosan kifejezett kispolgári elhajlás volt. A bolsevizmusnál még „baloldalibb”, még „forradalmibb” irányzat hamis zászlaja alatt lépett fel. Trockij és elvbarátai, akik a világforradalom „őszinte” bajnokainak nyilvánították magukat, valójában a leninizmus ellen harcoltak. A trockizmus egyúttal megtestesítette a bolsevik pártosságnak, a párt sorai összeforrottságának tagadását is. A trockizmus „lelkét” a frakciózás alkotta. A trockisták nemcsak a Kominternben kialakult frakciós csoportokkal szövetkeztek, hanem olyan szervezetekkel, csoportokkal és egyéb személyekkel is, amelyek, illetve akik sohasem tartoztak valamely kommunista párthoz. Szövetkeztek továbbá a kommunista pártok soraiból kizárt ellenséges érzületű személyekkel és árulókkal is.

Kell-e emlékeztetni ezekre a tényekre? Kell, elvtársak, azért, hogy levonhassuk a leninizmus ellen a múltban folytatott harc tanulságait.

Vajon a kínai teoretikusok jelenlegi koncepciói nem emlékeztetnek-e bennünket a leninizmus által régen szétvert kispolgári áramlatok sok eszméjére? Csak kispolgári „ultra”-forradalmár tekintheti a különböző társadalmi rendszerű államok békés együttélésének politikáját az imperializmus elleni harcról való „lemondásnak”, a forradalom „tagadásának”.

Csak kispolgári „ultra”-forradalmár üdvözölheti örömmel azt a tételt, amely szerint „a forradalmi háború utolsó, döntő eszköz” a két társadalmi rendszer ellentéteinek megszüntetésére. Csak kispolgári „szuper”-forradalmár követelheti, hogy „azonnal” és „mindenütt” kezdjék meg a forradalmat, tekintet nélkül a kialakult konkrét körülményekre és erőviszonyokra. Csak ilyenek szállhatnak síkra a forradalom békés útjának felhasználása ellen, mert számukra a „forradalmiság” egyetlen ismérve: a fegyveres erőszak alkalmazása, tekintet nélkül arra, hogy megkövetelik-e azt a körülmények, vagy sem.

Ennélfogva teljesen érthető, hogy ilyen útra lépve, a kínai vezetők törvényszerűen eljutottak most már oda, hogy sok eszméjüket és koncepciójukat a trockizmus ideológiai poggyászából köl-

* Lenin Művei 27. köt., 297. old. (oroszul)

csönzik ki, miként a trockizmustól örökölték a marxista—leninista pártok ellen folytatott harc frakciós, szakadár módszereit is.

Igen, elvtársak, nyíltan meg kell mondani: a Kínai Kommunista Párt vezetőinek elméleti és politikai nézetei összességükben sokban feleleventik a trockizmust, amelyet a nemzetközi forradalmi mozgalom már régen elvetett.

Milyenek valójában a kínai vezetők nézetei a háború és a béke kérdéseiben? E nézetek tulajdonképpen az új viszonyok között megismétlik ezt a trockista jelszót: „Se békét, se háborút!"

Vagy vegyük a KKP Központi Bizottsága vezetőinek állásfoglalását a kapitalizmussal való gazdasági versennyel szemben. Vajon új a kérdés ilyen beállítása? Nem, ezzel megismételték Trockij régi tételét, amelynek értelmében szó sem lehet békés gazdasági építésről, hanem át kell térni a „forradalmi háború" taktikájára, fegyverrel a kézben kell „lökést adni" a világforradalomnak.

Mint ismeretes, ebben rejlett a „permanens forradalom" trockista elméletének valódi értelme. Ebben a kérdésben a trockizmus elleni harc történelmi jelentőségű volt. Kimenetelétől függött a világ első szocialista országának sorsa, az egész forradalmi világmozgalom sorsa. Mi lett volna, ha pártunk elfogadta volna a trockista irányvonalat? Fegyvertelenül került volna szembe a világimperializmussal, könnyű zsákmánya lett volna annak egy fegyveres támadás esetén.

A kínai vezetők lényegében véve most vitát erőszakolnak ugyanerről a kérdésről: a „forradalmi" kalandok útján haladjunk-e, vagy pedig azt a lenini irányvonalat kövessük, amelynek értelmében erősíteni kell a szocialista világrendszer gazdasági és politikai hatalmát, ki kell bontakoztatni a forradalmi mozgalmat a tőkésországokban és a népek nemzeti felszabadító harcát, s ennek során teljes mértékben figyelembe kell venni Leninnek azt az útmutatását, amely szerint a forradalom minden országban a belső osztályellentétek kiéleződésének az eredménye.

Nem kevésbé szembetűnő a trockizmussal való rokonság azokban a kínai tézisekben, amelyek a szocialista országok „burzsoá elfajulásának" veszélyéről szólnak. Ezekre a koholmányokra mi azt válaszolhatjuk, hogy ezek nem új dolgok, pártunk már hallott ezekről. Az új viszonyok között mindez annak a trockista rágalomnak a megismétlése, amely szerint a Szovjetunió „thermidori állammá fajult el".

Vajon nem ismerjük-e fel a trockizmus jellemvonásait azokban a kínai elgondolásokban, amelyek túlbecsülik az erőszak, a kényszerítés szerepét a forradalomban és a szocialista építésben?

Vessük össze a KKP vezetőinek idevágó nézeteit a mai trockizmus „eszméivel". Azt hiszik talán, hogy az a kínai elmélet,

amely szerint Ázsia, Afrika és Latin-Amerika a „világforradalom viharainak fő övezete", eredeti alkotás? Nem, ez jóformán szó szerint megismétli a trockizmus egyik alaptételét. Az úgynevezett IV. (trockista) Internacionálé határozataiban olvashatjuk: „... Annak következtében, hogy az 1919/1923. évi és az 1943/1948. évi nagy forradalmi hullám és az 1934/1937. évi gyengébb hullám egymás után vereséget szenvedett, a világforradalom fő központja átmenetileg a gyarmati világba tevődött át."

Lám, itt van a kínai vezetők politikai bölcsességének forrása!

A ma élő trockisták irományaiban más „ultra"-forradalmi frázisokat is találhatunk, amelyek jóformán betű szerint megismétlődnek a kínai sajtó hasábjain és úgynevezett „forradalmi elvekként" szerepelnek. A különböző társadalmi rendszerű államok békés együttélése — hirdetik a trockista fullajtárok — „nemcsak lehetetlen, hanem káros is minden ország munkásosztályára nézve", mert „a kapitalizmus állásainak erősödését és a szocializmus állásainak gyengülését" eredményezi. Igazi forradalmárnak — jelentik ki fennhéjázóan a trockisták — „csak azt lehet tekinteni..., aki félelem nélkül hajlandó szembenézni a kapitalizmus által előkészített atomháború következményeivel", és így tovább, és így tovább.

Csodálkozhatunk-e ezek után, hogy a mai trockizmus vezetői a Kínai Kommunista Párt vezetőihez fordulva így szólnak hozzájuk (így tett tavaly júliusban Losadas, a trockizmus egyik latinamerikai vezére): „Kínai elvtársak! Önök nem állíthatják, hogy azok a kérdések, amelyeket forradalmi következtetésekként felvetnek, csakis az örök elméleti és politikai munkájának eredményei. Ezek a IV. Internacionálé következtetései."

Nem véletlen, hogy a kínai vezetők jelenlegi politikai irányvonalához a trockisták nyíltan olyan reményeket fűznek, hogy ennek révén megélénkül régen ellaposodott mozgalmuk. „A Kínai Kommunista Párt politikai álláspontja — hangzik a trockista internacionálé hatodik kongresszusának úgynevezett »kiáltványa« — megmutatja, milyen óriási lehetőségek nyílnak a trockizmus tevékenysége számára. A múltban sohasem voltak még ilyen lehetőségek."

A kínai vezetők úgy tesznek, mintha ezt nem is vennék észre. Úgy látszik, így vélekednek: „A jelenlegi trockizmus kevésbé ismert áramlat, fel lehet használni annak eszméit, és »kínai látszatot lehet kölcsönözni azoknak«." Ámde kibújik a szög a zsákból. Bármennyire el akarták hallgatni a kínai vezetők eszméik igazi forrását, nem tudják leplezni, hogy nézeteik megegyeznek a régi és a mai trockisták nézeteivel.

A kínai vezetők a trockistákhoz hasonlóan a kommunista mozgalomban a frakciók és a csoportok szabadságát követelik, a

trockistákhoz hasonló módszerekkel aláaknázó tevékenységet folytatnak a kommunista mozgalomban. Vajon azokban a dühös személyeskedő támadásokban, amelyeket a kínai propaganda intéz az SZKP, a francia, az olasz, az amerikai, az indiai stb. kommunista pártok vezetői ellen, nem ismerjük-e fel a trockisták „kezenyomát", akik arról ábrándoztak, hogyan lehetne minél jobban megrágalmazni a munkásosztály népszerű vezéreit.

A jelenlegi trockisták leplezetlen örömmel szemlélik a KKP vezetőinek ezt az eljárását. A trockista „internacionálé" egyesített titkársága tavaly július végén Párizsban nyilatkozatot adott ki, s ebben biztosította a kínai vezetőket, hogy „támogatja őket" az SZKP, az indiai, az amerikai, a francia, az olasz és más kommunista pártok elleni harcában. A trockista „internacionálé" végrehajtó bizottsága 1963 nyarán tartott ülésén külön határozatban „történelmi feladatnak" jelölte meg „a kínaiakhoz való csatlakozást, valamint a negyedik internacionálé és a kínai elvtársak egységfrontjának megteremtéséért indítandó küzdelmet".

Ezek a tények önmagukért beszélnek. Az SZKP és a kommunista világmozgalom elleni harc logikája következtében a KKP vezetői mindinkább egy sorba kerülnek a marxizmus—leninizmus legádázabb ellenségével, a trockizmussal.

Meg kell mondani, hogy a kínai vezetők annak idején maguk is látták a Kínai Kommunista Pártra nehezedő kispolgári nyomás veszélyét. „Pártunkat — mondotta például Mao Ce-tung — nemcsak kívülről veszi körül ez a széles társadalmi réteg, hanem a párton belül is hatalmas többséget alkotnak azok, akik a kispolgárságból kerültek ki... A kispolgári ideológia minden árnyalatában gyakran visszatükröződik pártunkban." (Mao Ce-tung Művei, IV. kötet, 386—387. oldal, oroszul.) A kispolgári ideológia — mondotta Mao Ce-tung másutt — a Kínai Kommunista Pártban kifejezésre jut „hol balra, hol jobbra ingadozásban, a baloldali forradalmi frázisok és jelszavak elfogadására irányuló hajlamban, a szektás elzárkózásban és a kalandorkodásban".

Helyesen írták akkoriban a kínai vezetők! Most azonban már nem beszélnek a kispolgári elfajulás veszélyéről. Vajon azért nem beszélnek-e, mert a kispolgári ideológia felülkerekedett az ő nézeteikben, politikai irányvonalukban, munkamódszerükben is?

Különben egy olyan országban, mint Kína, ugyanúgy, mint a cári Oroszországban is, a lakosság nem proletár rétegeinek hatalmas túlsúlya következtében a kommunistáknak különösen ébereknek kell lenniük azzal kapcsolatban, hogy a kispolgári nézetek és hagyományok behatolhatnak a munkásosztály soraiba. Pártunk, Lenin vezetésével meg tudott birkózni ezzel a feladattal. Első lépéseitől kezdve a nagyiparral összefüggő, a proletárosztály-

harc iskoláját kijárt harcos munkásosztály pártja volt. Ezzel kapcsolatban elvi jelentőségű volt az, hogy Lenin, a bolsevikok az egész nemzetközi proletármozgalom tapasztalataira támaszkodtak, szilárdan követték Marx és Engels tudományos szocializmusának elveit és eszményeit.

A Kínai Kommunista Párt vezetőiből a jelek szerint hiányzik a marxista—leninista edzettség ahhoz, hogy szilárdan ellen tudjanak állni a kispolgári ösztönösség támadásának, meg tudják védelmezni a proletárszocializmus vonalát. Csak ezzel magyarázhatjuk azt a tényt, hogy a kispolgári ideológia nyomta rá bélyegét bel- és külpolitikájukra egyaránt.

Nem kívánnánk foglalkozni a KKP vezetőinek belpolitikájával. Minthogy azonban a kínai vezetőknek a nemzetközi porondon követett kalandor irányvonala összefügg a belpolitikában elkövetett hibáikkal, erről is beszélni kell.

Minden ország marxista—leninistái tudják már, milyen eredménnyel járt a „nagy ugrás" és a népi kommunák politikája. Lehetetlen nem látni e politikában olyan „balos" kísérletet, amely a társadalmi fejlődés elengedhetetlenül szükséges szakaszainak „átugrására" irányult.

Pártunk mindig kellően méltányolta azokat a tapasztalatokat, amelyeket a kínai kommunisták szereztek a forradalom győzelme után a demokratikus és szocialista átalakítások végrehajtásában. A Kínai Kommunista Párt az 1949-től 1957-ig terjedő időszakban realitásokkal számoló irányvonalat követett, felhasználta a többi szocialista ország tapasztalatait, és ezek támogatására támaszkodott. Ennek alapján nagy sikereket ért el országa gazdasági, társadalmi és politikai fejlesztésében. A szovjet emberek őszintén örültek a sikereknek.

Csakhogy 1958-ban váratlanul felülvizsgálták ezt az irányvonalat, és helyébe „a három vörös zászló: a fő irányvonal, a nagy ugrás és a népi kommunák" irányzatát tették. A kínai vezetők elhatározták, hogy néhány év alatt teljesítik azokat a feladatokat, amelyeknek megoldására 1956-ban még 3 ötéves tervet és még ennél is többet szántak. Elhatározták, hogy öt év alatt (1958-tól 1962-ig) az ipar össztermelését 6,5-szeresére növelik (az átlagos évi növekedési ütem 45 százalék!), a mezőgazdaság össztermelését pedig 2,5-szeresére (átlagos évi növekedési ütem 20 százalék!).

Ezek a tervek minden gazdasági megalapozás nélkül készültek, anélkül, hogy figyelembe vették volna az ország tényleges lehetőségeit. A falun létesített népi kommunák elé azt a feladatot tűzték, hogy 3—4 vagy 5—6 év alatt biztosítsák az „ugrást a kommunizmusba".

E kísérletek eredménye közismert. A Kínai Népköztársaság gazdasága több évre visszaesett. A „három vörös zászló" irány-

vonala következtében az egész népgazdaság súlyosan szétzilálódott, erősen lelassult az iparosítás üteme. Mindez kihatott a nép anyagi helyzetére is.

Mi erről, természetesen, nem azért beszélünk, hogy kárörvendezzünk a kínai kommunisták balsikerei fölött. Miként őket, bennünket is sajnálattal töltenek el a testvéri kínai nép nehézségei. Ha mégis beszélünk ezekről a tényekről, ennek egyetlen oka az, hogy megmutassuk, hová vezet, ha valaki eltér a szocializmus építésének kipróbált lenini elveitől.

A kínai vezetők jelenlegi álláspontjának forrását elemezve, lehetetlen nem látni azt is, hogy a KKP vezetőinek külpolitikai tevékenységében fokozódó erővel nyilvánulnak meg a nacionalista nagyhatalmi törekvések. A történelemben nemegyszer fordult elő, hogy a rikoltozó „forradalmárkodás" karöltve járt a legvéresszájúbb nacionalizmussal. Lenin többször is rámutatott arra, hogy azok a társadalmi és gazdasági körülmények, amelyek a kistulajdonost létrehozzák, arra vezetnek, hogy „a legmélyebben beidegződött kispolgári előítéletek, nevezetesen a nemzeti önzésből és a nemzeti korlátoltságból fakadó előítéletek különösen erőseknek és szívósaknak bizonyulnak".*

A tények azt mutatják, hogy a nacionalizmus mindjobban felülkerekedik a kínai vezetők egész politikájában, cselekedeteik mozgató rugójává válik. Megmutatkozott ez már a „nagy ugrás" időszakában, mert hiszen a „nagy ugrást" szemlátomást azért eszelték ki, hogy „egy ugrással" megpróbálják megelőzni az összes szocialista országokat, és elfoglalni az uralkodó helyzetet a szocialista világrendszerben.

A továbbiakban ez az irányzat még jobban megerősödött. Kifejezésre jutott ez a kínai kormány olyan akcióiban, mint a nacionalista szenvedélyek mesterséges felszítása a határkérdések körül, a KKP vezetőinek a karibi válság idején tanúsított magatartása, a kínai kormánynak a nukleáris kérdésben elfoglalt álláspontja.

Ezek és más tények leleplezik, milyen szakadék tátong a kínai vezetők szavai és tettei között. Mind világosabbá válik, hogy a „baloldali" frázisokat és recepteket elsősorban exportra szánták, rá akarják kényszeríteni más országok kommunista pártjaira. A Kínai Kommunista Párt vezetői viszont, amikor a nemzetközi színtéren tett gyakorlati lépésekről van szó, egyáltalán nem az imperializmus elleni forradalmi harc álláspontja alapján járnak el. Rendkívüli megütközést kelt az a tény is, hogy a kínai propaganda az imperializmus elleni harcot az Egyesült Államok elleni harcra korlátozza, figyelmen kívül hagyja az Egyesült Államok japán, nyugatnémet és francia imperialista szövetségeseit. Vajon

* Lenin Művei 31. köt., Szikra 1951. 145. old.

nem azt jelenti ez, hogy a kínai vezetők partnereket keresnek maguknak az említett országok monopolista köreiben az úgynevezett „jelenkori revizionizmus" elleni harchoz?

Nagy gyanakvást kelt a kínai vezetőknek úgynevezett „közbenső övezet" elmélete, amely Nyugat-Németországot, Angliát, Franciaországot és Japánt az amerikai imperializmus uszályában haladó országoknak tekinti, s ezzel rózsaszínű képet fest az angol, a francia, a japán és különösen a nyugatnémet imperialistákról, elkendőzi ezek agresszivitását és azt a veszélyt, amely részükről a szocialista országok népeit, a nemzeti felszabadító mozgalmat, az egyetemes békét fenyegeti.

Az 1960-ban kiadott moszkvai nyilatkozat hangsúlyozza, milyen különleges veszély fenyegeti a békét a nyugatnémet imperializmus részéről, és feladatul tűzi a kommunista pártok elé, hogy fokozzák a harcot a nyugatnémet imperializmus agresszív törekvései ellen. A szovjet nép saját tapasztalataiból tudja, menynyire veszélyes ez az imperialista ragadozó. A Német Szövetségi Köztársaság imperializmusa már régen nem az amerikai imperializmus egyszerű csatlósa. A nyugatnémet imperializmus hatalmas gazdasági potenciálra támaszkodva, amely lényegesen felülmúlja az egész hitleri Németország potenciálját, nagy katonai erőt hozott létre és mindinkább hangadóvá válik a NATO-ban.

Nem kis veszélyt jelent Anglia, Franciaország és Japán imperializmusa sem. Látható ez a legutóbbi ciprusi, kelet-afrikai, gaboni, délkelet-ázsiai eseményekből. Az angol és a francia imperializmus afelé tart, hogy az említett területeken fegyveres erővel fojtsa el a nemzeti felszabadító mozgalmat.

Az SZKP abból indul ki, hogy az amerikai imperializmus a legnagyobb nemzetközi kizsákmányoló és csendőr ugyan, de az ellene irányuló határozott harccal párhuzamosan az antiimperialista erőknek feladatul kell maguk elé tűzniük az angol, a francia, a nyugatnémet, a japán imperializmus agressziós erői elleni harcot is. A „közbenső övezet" kínai elmélete objektíven nézve tisztára mossa az angol, a francia, a nyugatnémet és a japán imperialistákat és kedvező ezek számára.

Meg kell mondanunk, hogy az imperialista hatalmak uralkodó körei „rátapintottak" a kínai politika titkára. Megértették, hogy a kínai vezetők „forradalmi" frázisai egyáltalán nem az imperializmus ellen irányulnak. E frázisok valódi rendeltetése az, hogy leplezzék az SZKP és a kommunista világmozgalom elleni elkeseredett harcot, de semmivel sem veszélyeztetik az imperialistákat. Innen az a fordulat, amely mostanában a vezető tőkésállamok Kína iránti politikájában kialakult.

Ne is titkoljuk: mi, mint a világ minden marxista—leninistája, amikor figyeljük a kínai vezetőségnek ezeket a manővereit,

joggal aggódunk, vajon milyen veszélyes útra viszik a kínai vezetők nagy országukat. Nehogy az legyen az eredmény, hogy a kínai vezetők, akik helytelen, antileninista útjukon haladnak, gyakorlatilag az imperializmus reakciós, harcias elemeihez csatlakozzanak, amint ez már egyszer előfordult, mégpedig akkor, amikor a Kínai Népköztársaság kormánya megtagadta a moszkvai atomcsendszerződés aláírását.

A KKP vezetői nacionalista irányvonalának semmi köze a testvéri kínai nép valódi nemzeti érdekeihez. Elsősorban a szocialista országok népei lehetnek Kína népeinek őszinte szövetségesei. Kína népeinek létérdeke a szocialista világrendszer megszilárdítása, a tartós szövetség az összes antiimperialista erőkkel. Ez a záloga annak, hogy a népi Kína gyorsan haladhasson a szocializmus útján.

A KKP Központi Bizottságának mai állásfoglalását a bel- és külpolitikában egyaránt lehetetlen megérteni, ha nem vesszük szemügyre, milyen légkör alakult ki a Kínai Kommunista Pártban és az országban a személyi kultusz elterjesztésének eredményeképpen. Lehetetlen elhallgatni azt a tényt, hogy Mao Ce-tung személyi kultusza mind károsabban hat a Kínai Kommunista Párt tevékenységére.

A kínai propaganda már sok éve kitartóan sugallja boldogboldogtalannak, hogy Mao Ce-tung eszméi képezik „a marxizmus—leninizmus legmagasabb megtestesülését", korunk pedig „Mao Ce-tung kora". Amikor a kínai propaganda azt állítja, hogy korunk történelmi feladatainak általánosítása teljes egészében az egyetlen Mao Ce-tung vállaira nehezedett, úgy állítja be a dolgot, mintha Mao Ce-tung eszmevilága lenne korunk marxizmusa—leninizmusa, „a szocialista forradalom, a szocializmus és a kommunizmus építésének tudományos elmélete".

Ma már teljesen világos, hogy a KKP vezetősége Mao Ce-tung személyi kultuszát az egész kommunista világmozgalomra akarja kiterjeszteni, hogy a KKP vezetője — mint annak idején Sztálin — istenként magasodjék minden marxista—leninista párt fölé, saját kényére-kedvére döntse el politikájuk és tevékenységük valamennyi kérdését. A személyi kultusz ideológiája és gyakorlata sokban megmagyarázza, miért támadtak a kínai vezetőknek hegemonista elgondolásaik.

A történelem azonban nem ismétlődik meg. S az, ami először tragédia volt, másodszor csak bohózat lehet. A KKP vezetőinek tudniuk kellene, hogy a kommunista mozgalom sohasem tűri meg a marxizmus—leninizmustól idegen személyi kultusz viszonyainak megismétlődését, mert a múltban túlságosan drága árat fizetett ezért. A személyi kultusz összeegyeztethetetlen a kommunista mozgalommal.

Az SZKP XX. kongresszusa örökre végzett pártunkban ezzel a marxizmus—leninizmustól idegen jelenséggel, s megteremtette annak minden feltételét, hogy a személyi kultusz időszakára jellemző viszonyok soha többé ne ismétlődhessenek meg.

A párt teljesen helyreállította a párt- és állami élet lenini elveit, helyreállította és továbbfejlesztette a szocialista demokrácia elveit. Az SZKP XX. kongresszusának irányvonala teljes támogatásra talált a moszkvai értekezletek nyilatkozataiban. Ezért érthető, hogy aki elítéli a személyi kultusz ideológiája elleni harcot, az eltér a kommunista mozgalom kölcsönösen egyeztetett irányvonalától, tudatosan hibás útra taszítja a mozgalmat, olyan útra, amely idegen a marxizmus—leninizmustól, a szocialista rendszer természetétől.

Márpedig éppen így cselekszenek a kínai vezetők. Nyíltan vállalták a Sztálin-kultusz védelmezőinek szerepét, kijelentették, hogy aki ez ellen harcol, az „meg akarja dönteni a marxizmus—leninizmust", „gyalázza a proletárdiktatúrát".

Pedig hát éppen a személyi kultusz ferdíti el a proletárdiktatúra legfontosabb vonatkozásait, hiszen a proletárdiktatúra a demokrácia legmagasabb formája: demokrácia a dolgozók számára. Lenin idejében biztosították a párt- és állami élet, a szocialista törvényesség demokratikus elveinek szigorú tiszteletben tartását. Lenin pártszerű módszerekkel, a párttagok tömegeire támaszkodva harcolt a pártellenes csoportok és irányzatok ellen. Sztálin személyi kultuszának időszakában más módszer kerekedett felül: a fizikai leszámolás azokkal a pártemberekkel, akiket Sztálin meggyanúsított, hogy nem értenek egyet nézeteivel. A párt, az állam kipróbált és hű kádereire éppen akkor zúdult a legnagyobb erővel az üldözés és az önkény, amikor az ellenzékkel folytatott harc már elmúlt, amikor megvalósult a szocializmus győzelme. Sztálin a proletárdiktatúra kardját — amely az ellenség ellen rendeltetett — a kommunista párt és a szocialista állam káderei ellen fordította.

De — úgy látszik — a kínai vezetőknek Sztálin tevékenységéből éppen ez a mozzanat volt ínyükre. Ezért azonosítják helytelen vezetési módszereit a proletariátus diktatúrájával. Noha mindenfelé ismertté vált sok-sok olyan tény, amely bemutatja Sztálin hatalmi visszaéléseit a személyi kultusz időszakában, noha Sztálin sok fontos kérdésben eltért Lenin hagyatékától, a kínai vezetők Sztálint magas polcra emelik, és a lenini mű „nagy folytatója" gyanánt állítják be. A személyi kultusz időszakában eluralkodott tömeges megtorlásokról a kínai vezetők úgy beszélnek és írnak, mintha csupán aprócska „túlkapásokról" lenne szó.

A kínai vezetőknek ez a vonalvezetése semmi jót sem ígér a népnek. Ebben nem a marxisták, nem a leninisták ideológiája

és erkölcse nyilvánul meg, hanem olyan embereké, akik az erőszak, az elnyomás módszereire építik számításaikat. Kérdezzék csak meg a kínai vezetők a szovjet kommunistákat, a munkásokat, a parasztokat, az értelmiségieket, akik saját bőrükön érezték a személyi kultusz súlyos következményeit, hogyan vélekednek a Sztálin-féle ferdítések és hibák igazolásának kísérleteiről, a személyi kultusz viszonyait helyreállítani kívánó törekvésekről. Csak egyetlen választ kapnának: ez többé nem fordulhat elő!

Pártunk szétzúzta Molotov, Kaganovics, Malenkov pártellenes csoportját. Ez a csoport nem utolsósorban azért helyezkedett szembe a személyi kultusz felszámolásával, mert egyes tagjai személyesen is felelősek az ártatlan embereket ért tömeges megtorlásokért még abból az időből, amikor Sztálinnal az ország vezetői között voltak.

Már sok tényt ismerünk arról, hogyan bánt el Sztálin és a később leleplezett pártellenes csoport több tagja a kommunista párt és a szovjet állam ismert személyiségeivel. De ez még nem minden. Mint kiderült, Molotov Sztálinnal együtt szentesítette, hogy halálra ítéljék e vezető személyiségek feleségét is. Szentesítette az úgynevezett „4. számú listát a nép ellenségeinek feleségeiről", amelyen V. A. Dibenko-Szegyakina, J. Sz. Koszior, A. I. Csubar, J. J. Ejhe-Rubcova és több más asszony neve olvasható. Molotov sok más esetben igyekezett „pápább lenni a pápánál". Az egyik okmányban, amelyben a kivégzett pártvezetők feleségeit eredetileg hosszabb börtönbüntetésre ítélték (nagy csoport volt), Molotov a listán szereplő egyik név mellé ezt írta oda: „VMN", azaz „a legsúlyosabb büntetést".

Vajon a kínai vezetők nem azt szorgalmazzák-e, hogy ezek az embertelen viszonyok térjenek vissza? Vajon nem éppen ezért rokonszenveznek-e azokkal az emberekkel, akiket kivetettünk pártunk soraiból?

A személyi kultusz kérdésében a kínai vezetők nemcsak a nemzetközi kommunista mozgalom tételeiről és következtetéseiről mondtak le, hanem saját korábbi kijelentéseiket is megtagadták.

Mindenki tudja, hogy 1956-ban és 1957-ben Mao Ce-tung és Liu Sao-csi beszédeiben, a proletárdiktatúra történelmi tapasztalatairól szóló cikkekben (amelyeket a KKP Politikai Bizottsága jóváhagyott) nagyra értékelték az SZKP-nak a személyi kultusz következményeinek felszámolására irányuló tevékenységét. Mao Ce-tung a kommunista és munkáspártok 1957. évi értekezletén kijelentette: „A Szovjetunióban a Sztálin halála óta eltelt 4—5 esztendő alatt jelentősen megjavult a helyzet mind a bel-, mind a külpolitika területén. Ez arról tanúskodik, hogy a Hruscsov elvtárs képviselte vonal helyesebb, s hibát követ el, aki szót emel e vonal

ellen." Annak idején a kínai vezetők helyesen állították, hogy az SZKP XX. kongresszusának vonala ellen „csak az egész világ reakciósai" emelhetnek szót.

Ma a kínai vezetők, politikai számításaikból kiindulva, védelmükbe vették a személyi kultuszt. Mindenekelőtt azért vették védelmükbe Sztálin ferdítéseit és hibáit, mert ők maguk Mao Ce-tung kultuszát plántálják el.

A KKP vezetői jelenlegi politikai vonalának példáján a kommunista világmozgalom, a világ öntudatos munkásai még egyszer meggyőződhetnek arról, hogy mennyire vétkes volt és maradt a személyi kultusz gyakorlata, mekkora kárt okoz a népek érdekeinek, az imperializmus ellen és a szocializmusért folyó nagy küzdelemnek. A kommunista mozgalom zsákutcába jutna, és súlyos kárt szenvedne a szocializmus, a kommunizmus ügye, ha eluralkodnék a személyi kultusz ideológiája.

Ily módon a KKP vezetősége mai antileninista, szakadár irányvonalának vizsgálata a következő tanulságot sugallja: A kommunista világmozgalom előtt reális veszélyként áll egy olyan kispolgári, nacionalista elhajlás, amely „baloldali" frázisokkal takarózik.

Ennek az elhajlásnak a veszélye annál nagyobb, mert olyan párt vezetőivel van dolgunk, amely hatalmon van, nagy államapparátussal és az ideológiai tömegpropaganda eszközeivel rendelkezik.

Az SZKP — akárcsak a többi marxista—leninista párt — kétségkívül kénytelen odahatni, hogy a lehető legnagyobb mértékben csökkentse azt a kárt, amelyet ennek a kispolgári elhajlásnak a hatása okozhat a kommunista világmozgalomnak.

VIII. A kommunista világmozgalom marxi—lenini elveken alapuló egységéért!

Elvtársak! Pártunk teljes joggal kijelentheti: mindent megtettünk és megteszünk, ami rajtunk múlik, hogy áthidaljuk a nézeteltéréseket, helyreállítsuk a KKP és az SZKP együttműködését, megszilárdítsuk a KNK és a Szovjetunió barátságát, megerősítsük a kommunista világmozgalom egységét. Noha a KKP vezetői megengedhetetlen vitamódszereket alkalmaznak, nyílt harcot folytatnak az SZKP és a többi testvérpárt ellen, pártunk a legnagyobb kitartást, a legnagyobb felelősséget, a legnagyobb gondoskodást tanúsította a kommunisták sorainak egysége érdekében.

Az utóbbi években az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány — Hruscsov elvtárs kezdeményezésére — nem kevés gyakorlati lépést tett, hogy egybeforrasszuk pártjainkat, megőriz-

zük és fokozzuk a Kínai Népköztársasággal a politikai, a gazdasági, a tudományos, a műszaki és a kulturális együttműködést. S ha ezek a lépések nem jártak eredménnyel, ebben csak a kínai vezetők a vétkesek.

Amikor a kínai vezetők megkezdték nyílt fellépésüket pártunk ellen, az SZKP Központi Bizottsága néhányszor levélben fordult a KKP Központi Bizottságához, és rámutatott, a szocializmus, a kommunizmus alapvető érdekei megkövetelik, hogy pártjaink a fennálló nézeteltérések ellenére — mint eddig is — továbbra is közös politikát folytassanak valamennyi elvi kérdésben. Javasoltuk, hagyjuk abba a felesleges vitát a nézeteltéréseket okozó kérdésekről, mondjunk le a nyilvános beszédekről, amelyek csak elmélyíthetik a nézeteltéréseket. E levelekben javaslatokat tettünk a külpolitikai cselekvés egybehangolására, a kölcsönös külpolitikai tájékoztatás fokozására, a nemzetközi demokratikus szervezetekben folyó akcióink egyeztetésére stb., stb.

Hruscsov elvtárs 1962 októberében fogadta a távozó moszkvai kínai nagykövetet és kérte, mondja meg a kínai vezetőknek, hogy azt ajánljuk: „dobjunk félre minden vitát és nézeteltérést, ne firtassuk, kinek van igaza és ki a hibás, ne vájkáljunk a múltban, hanem nyissunk tiszta lapot kapcsolatainkban".

Még később, amikor a kínai sajtó már egész cikksorozatban durván támadta az SZKP-t és a többi testvérpártot, Hruscsov elvtárs 1963 januárjában az új kínai nagykövettel beszélgetve kijelentette: „Szeretnénk visszatérni korábbi testvéri kapcsolatainkhoz és készek vagyunk mindent megtenni evégett."

De valahányszor, amikor pártunk Központi Bizottsága jóakaratáról tett tanúbizonyságot, a KKP vezetői — válaszul — szántszándékkal megtettek mindent, hogy tovább élezzék a nézeteltéréseket, újabb és újabb kirohanásokat intéztek az SZKP, a szovjet kormány, a kommunista világmozgalom közös irányvonala ellen.

Az SZKP és annak lenini vonala elleni harcukban a kínai vezetők elsősorban Nyikita Szergejevics Hruscsovra összpontosítják a tüzet. Természetesen látniuk kell, hogy Nyikita Szergejevics áll ama nagy jelentőségű folyamatok élén, amelyek hazánkban és pártunkban a XX. kongresszus után indultak meg, és ma is biztosítják a szovjet emberek sikeres haladását a kommunizmus felé. Hát ezért szeretnének aknamunkájuk során éket verni Hruscsov elvtárs és a Központi Bizottság közé, szembeállítani Központi Bizottságunkat a párttal és a szovjet néppel.

De ez a szennyes elgondolás kalandor jellegű és reménytelen, teljes és csúfos kudarcra van kárhoztatva.

A kínai vezetők — és nemcsak ők — jól jegyezzék meg maguknak, hogy a mi Központi Bizottságunk, élén Nyikita Szergeje-

vics Hruscsovval, a hű leninistával, egységesebb és egyöntetűbb, mint bármikor a múltban.

Hruscsov elvtárs, akinek energiája szinte kimeríthetetlen, akit igazi bolsevik szenvedély és elvhűség jellemez, pártunk és népünk elismert vezetője. Kifejezi a szovjet emberek legbensőbb gondolatait és érzelmeit. Pártunk lenini irányvonalát lehetetlen elválasztani a Központi Bizottságtól, Nyikita Szergejevics Hruscsovtól. Ez az irányvonal példátlan magasságba emelte hazánk tekintélyét a nemzetközi porondon, növelte hitelét a világ dolgozóinak szemében. Ezt a lenini irányvonalat osztatlanul támogatja hazánk minden kommunistája, egész népe.

Pártunk sohasem félt és ma sem fél az eszmei harctól. De úgy véli, hogy az ideológiai nézeteltéréseket a lenini elvek alapján kell megoldani, s magát a polémia fejlesztését alá kell rendelni a munkásosztály érdekeinek.

Az SZKP Központi Bizottsága világosan látta annak veszélyét, hogy a kínai vezetők a nyílt polémiát, a vitás kérdések tisztázásának módszerét alkalommá akarják változtatni arra, hogy badar, rágalmazó vádakat hordjanak össze, eszmei és politikai harci fegyverré tegyék a kommunista mozgalom ellen.

Pártunk a többi marxista—leninista párttal együtt nagy erőfeszítéseket tett, hogy megszűnjék a KKP vezetői által ránk erőszakolt nyílt polémia. Mint ismeretes, az SZKP Központi Bizottsága többször is tett ilyen kezdeményezéseket. Például 1963 januárjában Hruscsov elvtársnak, az SZKP Központi Bizottsága első titkárának a Német Szocialista Egységpárt VI. kongresszusán elmondott beszédében. Ezt a kezdeményezést a marxista—leninista pártok túlnyomó többsége támogatta. A kínai vezetőség azonban megtagadta a javaslat megvitatását és bővíteni kezdte a vitás kérdések körét, kiélezte és provokálta a polémiát.

A múlt év tavaszán megegyeztünk abban, hogy megszervezzük az SZKP és a KKP képviselőinek kétoldalú találkozóját. Azzal a reménnyel készülődtünk a találkozóra, hogy a kínai megbízottak készséget mutatnak arra, hogy erőfeszítéseinket ne arra összpontosítsuk, ami elválaszt bennünket, hanem arra, ami a KKP-t egyesíti az SZKP-val és a többi testvérpárttal. Az SZKP küldöttsége azt javasolta, hogy tárgyilagosan, figyelmesen vitassuk meg az összes vitás kérdéseket, és egyengessük az utat a kapcsolatok normalizálására, pártjaink és az egész kommunista mozgalom egységének megszilárdítására. Mi konkrét programot javasoltunk a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság kapcsolatainak fejlesztésére.

A KKP küldöttsége azonban arra használta fel a találkozót, hogy tovább élezze a nézeteltéréseket, durva és alaptalan támadásokat intézzen az SZKP és más marxista—leninista pártok ellen.

A kínai küldöttek előre elkészített beszédeket olvastak fel, amelyek teljesen figyelmen kívül hagyták érveinket és javaslatainkat, majd kijelentették, hogy félbeszakítják a kétoldalú tárgyalásokat.

Az SZKP Központi Bizottságának minden lépését a marxista—leninista pártok egységének erősítésére, a szocialista országok összefogásának megszilárdítására irányuló őszinte gondoskodás hatotta át. Arra kellett törekednünk, hogy ne kapjon el bennünket a harc heve, hanem hiánytalanul kihasználjuk a meglevő lehetőségeket, s ily módon elsimítsuk a nézeteltéréseket, elhárítsuk a szakadást.

A kínai vezetők szemmel láthatóan másképp értékelték megfontolásainkat. Világossá vált, hogy tartózkodásunkat és az egységre való törekvéseinket a gyengeség megnyilvánulásának tekintik. Az utóbbi időben arról kezdtek beszélni, hogy csak akkor hajlandók az SZKP-val való viszony megjavítására, ha mi „feltétel nélkül kapitulálunk". Vajon mit akarnak a kínai vezetők?

Lényegében arról van szó, hogy a kommunista mozgalom feladja a korunk által felvetett valamennyi alapvető problémában elfoglalt álláspontját.

A nemzetközi kommunista mozgalom nagy fontosságúnak tartja a kialakult helyzet kihasználását abból a célból, hogy korunk forradalmi erői még szorosabban tömörüljenek, és tovább fejlődjék a világforradalmi folyamat.

Ezzel ellentétben a kínai vezetők igyekszenek megosztani korunk legfontosabb forradalmi erőit: a szocialista világrendszert, a nemzetközi munkásosztályt, a nemzeti felszabadító mozgalmat, ami csak fékezheti a világforradalmi folyamat fejlődését.

A marxisták—leninisták abból indulnak ki, hogy a kommunista pártok elsőrendű feladata valamennyi békeszerető erő tömörítése a béke megvédésére, az emberiség megmentése az atomkatasztrófától. A marxisták—leninisták úgy vélik, hogy a szocialista országok és a kapitalista országok viszonyában a békés együttélés képezi a legfontosabb elvet.

A kínai vezetők semmibe veszik ezt a feladatot. Lényegében ösztönzik a nukleáris fegyverkezési hajszát, azt kívánnák, hogy abba egyre újabb és újabb hatalmak kapcsolódjanak bele, olyan vonalat folytatnak, amely atomháborúhoz vezethet, másodrendű feladatnak tekintik a békeharcot és szembeállítják azt a szocializmusért folyó küzdelemmel.

A marxisták—leninisták kötelességüknek tartják, hogy a marxizmus—leninizmus elvei alapján minden erővel szilárdítsák a szocialista közösség egységét és összefogását, a szocialista országok fő figyelmét a gazdasági építés feladataira összpontosítsák, és így vívják ki a szocializmus győzelmét a kapitalizmussal folyó békés gazdasági versenyben.

A kínai vezetők cselekedetei aláássák, megingatják a szocialista tábor egységét, mindinkább elkülönítik Kínát a többi szocialista országtól. A KKP Központi Bizottsága lebecsüli a gazdasági építést, és nincs tekintettel azokra a feladatokra, amelyek a szocialista országok előtt a tőkésállamokkal folyó gazdasági versenyben felvetődnek. Ez az irányzat a szocialista országok erejének csökkenéséhez vezet, megnehezíti az imperializmus ellen vívott reális harcukat.

A marxisták—leninisták, a kapitalista országok munkásosztálya feladatuknak tekintik, hogy harcoljanak a monopolkapitalizmus ellen, védelmezzék a néptömegek létérdekeit, teljesen kihasználják a lehetőségeket a szocialista forradalom békés, polgárháborúval nem járó útjához, s ugyanakkor készen álljanak a nem békés útra, a burzsoázia ellenállásának fegyveres elnyomására is.

Ezzel ellentétben a KKP vezetői minden eszközzel megrágalmazzák a munkásosztálynak és kommunista élcsapatának a dolgczók legfontosabb érdekeiért, a békéért és a demokráciáért vívott harcát, elutasítják az átfogó antimonopolista szövetségek létrehozására irányuló vonalat, a szocialista forradalom békés megvalósításának lehetőségét, s a konkrét körülményektől függetlenül kalandor jellegű fegyveres megmozdulásokat javasolnak.

A marxisták—leninisták, a nemzeti felszabadulásért harcoló népek feladatuknak tekintik, hogy végigvigyék az antiimperialista demokratikus forradalmat, a nemzeti front létrehozását és megszilárdítását, a nemzeti demokratikus állam megalakításáért, a fejlődés nem kapitalista útjáért folyó harcot.

A kínai vezetők megkerülik a nemzeti felszabadító forradalom jelenlegi szakaszának lényegét, nem veszik észre, hogy az egyes országok helyzete különböző, egy és ugyanazt a receptet adják valamennyi ország népének: fegyverrel a kezükben harcoljanak és teremtsék meg a proletariátus diktatúráját. Az ilyenfajta útmutatások lényegében aláásható a nemzeti frontot, s ezáltal a gyarmatosítók és újgyarmatosítók pozícióit erősíthetik.

A marxisták—leninisták arra törekszenek, hogy a moszkvai nyilatkozatok elvei alapján erősítsék az egységet és az összefogást mind az egyes kommunista pártokban, mind pedig a világ egész kommunista hadseregében.

A kínai vezetők aláássák a kommunista mozgalom és a demokratikus szervezetek egységét, frakciókat hoznak létre, meg akarják osztani mozgalmunkat és annak nemzeti csapatait.

A KKP vezetői ezáltal a stratégia és a taktika valamennyi alapvető kérdésében szembefordulnak a kommunista mozgalommal. Vonaluk egybeolvad a kispolgári forradalmiság és a nacionalista nagyhatalmi törekvések vonalaival.

A kínai vezetők a KKP Központi Bizottságának orgánumaiban

1964. február 4-én rosszindulatú és elejétől végig rágalmazó, szovjetellenes cikket hoztak nyilvánosságra, amelyben kijelentették a világnak, hogy fokozzák a nemzetközi kommunista mozgalom ellen irányuló aknamunkájukat. Nacionalista önelégültségükben azzal dicsekszenek: folytatni fogják támadásaikat az SZKP ellen, hogy ily módon dezorganizálják a nagy Lenin pártjának tevékenységét.

A szovjet kommunistákat, az októberi forradalom gyermekeit és az új kommunista világ úttörőit, akik oly sok nehéz megpróbáltatást álltak ki, egyszerűen nevetési inger fogja el az ilyenfajta fenyegetések hallatára.

A szovjet kommunisták nem hallgathatnak, amikor a kínai vezetők féktelen támadásokat intéznek nagy ügyünk, a kommunizmus építése ellen, pártunk lenini vonala ellen, a nemzetközi kommunista mozgalom állásai ellen. Meg kell magyaráznunk a világnak a kínai vezetők antimarxista, neotrockista pozícióinak lényegét.

Teljes komolysággal felvetődik most a feladat, hogy meg kell védeni a marxizmus—leninizmust a kínai vezetők torzításaitól. A marxizmus—leninizmus tisztaságának megvédése, a kommunista világmozgalom érdekei és végső fokon a kínai népnek az érdekei megkövetelik tőlünk, hogy nyíltan és határozottan szembefordúljunk a KKP vezetőinek helytelen nézeteivel és veszélyes cselekedeteivel.

Valljuk, hogy erősíteni kell a barátságot a kínai néppel, és készek vagyunk fejleszteni minden vonalon az együttműködést a Kínai Népköztársasággal. A szovjet kommunisták őszintén rokonszenveznek a nagy kínai néppel, mélységes tiszteletben tartják a Kínai Kommunista Párt forradalmi hagyományait. Biztosak vagyunk abban, soha senkinek sem fog sikerülni aláásni a Szovjetunió és Kína nagy népei közti barátság alapjait, s hogy a KKP vezetőinek jelenlegi állásfoglalása nem felel meg a kínai nép igazi nemzeti érdekeinek. Minden tőlünk telhetőt megteszünk, hogy a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság viszonya visszatérjen arra az útra, amely megfelel a munkásosztály, a világ dolgozói alapvető érdekeinek.

Teljesen tisztában vagyunk azzal, milyen veszélyes a kínai vezetők mostani álláspontja. A tények azt mutatják, hogy súlyos, s minden jelből ítélve hosszú harc áll előttünk valamennyi szocialista erő egységének megszilárdításáért, a szovjet és a kínai nép barátságáért és együttműködéséért. Ma teljesen világos, hogy a KKP vezetői továbbra is makacsul kitartanak hibás vonaluk mellett, folytatják a kommunista világmozgalmon belül frakciós tevékenységüket. Pártunk más testvérpártokkal együtt az 1957-es és 1960-as moszkvai nyilatkozat elvei alapján szilárdan védi a

marxizmus—leninizmust, a kommunista mozgalom egységét és egybeforrottságát, minden olyan erő egységét és egybeforrottságát, amely síkraszáll a békéért, a demokráciáért, a nemzeti függetlenségért és a szocializmusért.

Pártunk síkraszáll azért, hogy össze kell hívni a testvérpártok soron következő értekezletét korunk alapvető problémáinak megvitatására, ezen az értekezleten a lehető legátfogóbb véleménycserét kell folytatni a kommunista mozgalomban jelentkező nehézségek legyőzése végett. E nehézségeket a KKP vezetősége és a nemzetközi munkásmozgalom között felmerült nézeteltérések okozzák. Ezért teljesen jogosak a testvérpártok kollektív erőfeszítései abból a célból, hogy meghatározzák a kommunisták marxista—leninista egységének megőrzéséhez és megszilárdításához szükséges utakat és eszközöket. Az SZKP számára teljesen világos, hogy az értekezletnek éppen e célt kell szolgálnia.

Az SZKP Központi Bizottsága biztos abban, bármilyen nagyok is a kommunista világmozgalmon belül felvetődött nehézségek, a mozgalom elég erős ahhoz, hogy legyőzze azokat és tömörítse sorait a kommunizmus nagy ügyéért folyó harcban.

A Szovjetunió Kommunista Pártja továbbra is ahhoz a vonalhoz tartja magát, amelynek lényege valamennyi testvérpárt összefogása a marxizmus—leninizmus és a proletár internacionalizmus alapján, a kommunista világmozgalom programdokumentumai — az 1957-es és az 1960-as nyilatkozatok — alapján.

Az az út, amelyen pártunk, a nemzetközi munkásmozgalom halad — lenini út. ezért az egyedüli helyes út. Elfogadtuk az új programot, amely húsz évre előre meghatározza fejlődésünk útját. A program végrehajtását, a kommunizmus magaslatai felé való kitartó és céltudatos haladásunkat pártunk, az egész szovjet nép úgy tekinti, mint legfőbb internacionalista kötelezettséget a nemzetközi munkás- és kommunista mozgalom iránt. Pártunk ezúttal is becsülettel teljesíti internacionalista kötelességét ahogy ezt mindig tette!

A Szovjetunió Kommunista Pártja a nagy Lenin legyőzhetetlen zászlaja alatt továbbra is szilárdan és következetesen azt a vonalat folytatja, amelynek célja az SZKP programjának teljesítése, a legigazságosabb társadalmi rendnek, a kommunizmusnak a felépítése hazánkban.

TARTALOM

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának határozata a Kínai Kommunista Párt vezetőinek újabb szakadár lépéseiről

Elfogadta a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága 1964. február 20—22-i kibővített ülésén — — — — — — — — — — — — 3

A Szovjetunió Kommunista Pártjának harca a nemzetközi kommunista mozgalom egységéért

Az SZKP Központi Bizottságának 1964. február 15-én hozott határozata — — — — — — — — 7

Hűség a marxizmus—leninizmus elveihez

A Pravda vezércikke — — — — — — — — 10

A Szovjetunió Kommunista Pártjának harca a nemzetközi kommunista mozgalom egységéért

M. A. Szuszlov előadói beszéde az SZKP Központi Bizottságának 1964. február 14-i plénumán — — 14

4,— Ft